

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

Регіони

На лінії розмежування ліс майже знищено

▶ СТОР. 6

Продовжуємо тему

Незрячі українці просять владу побачити їх

▶ СТОР. 8

Офіційно

Закон України

Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

▶ СТОР. 14—18

№ 225 (6479) ПЯТНИЦЯ, 25 ЛИСТОПАДА 2016 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Духовенство єднається у молитві за стабільність

«Дякую за молитву за український народ, мир та спокій у суспільстві, потужне соціальне служіння, яке проводить кожна церква». Такими словами Голова Верховної Ради Андрій Парубій розпочав зустріч, присвячену 20-річчю діяльності Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій (ВРЦІРО).

«ВРЦІРО — це унікальне явище, — сказав глава парламенту. — Ми маємо універсальний майданчик, який об'єднує 16 провідних релігійних організацій, які співпрацюють в умовах взаємної підтримки і міжконфесійного діалогу». Андрій Парубій пригадав, що в часи, коли на Майдані тривала Революція Гідності, найбільшою підтримкою в найважчі для стомлених, доведених до відчаю людей було саме слово Боже, молитва і спільні промови членів Всеукраїнської ради церков.

▶ СТОР. 2

ЄС обіцяє безвіз і продовження санкцій проти Росії

«Дискусія щодо візової лібералізації більше не стосується України. Україна вже відмінно виконала роботу на шляху до безвізу. Зараз це питання стосується винятково візової політики всередині ЄС», — заявив учора під час прес-конференції в Брюсселі Президент Європейської Ради Дональд Туск. У третю річницю Революції Гідності він наголосив, що наша держава має багато друзів у Євросоюзі, які й надалі підтримуватимуть Україну в питанні продовження санкцій проти Росії, в Мінських домовленостях та на шляху всеосяжних реформ, що їх нині впроваджує наша держава. Дональд Туск, а також Президент Єврокомісії Жан-Клод Юнкер високо оцінили перевтілення, що вже відбулися в Україні за останні три роки, попри «надзвичайно важливі обставини», зауваживши роль у цьому парламенту, уряду і Президента. Окрім того, Жан-Клод Юнкер висловив сподівання, що вже до кінця року країни—члени Євросоюзу зможуть домовитися щодо механізму призупинення дії безвізового режиму. Отож рішення про візову лібералізацію щодо України може бути ухвалено вже наприкінці 2016 року.

▶ СТОР. 9

Чутки про підвищення тарифу на тепло в шість разів не відповідають дійсності

Рішення про монетизацію субсидій уряд може ухвалити до 1 грудня

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Як заявив столичний голова Віталій Кличко, влада міста продовжить контролювати нарахування за житлово-комунальні послуги, щоб кияни не отримували платіжки з некоректними сумами. Передусім це стосується рахунків за опалення. Днями такі перевірки здійснила міськдержадміністрація разом із представниками Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства і Нацкомісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Як повідомив заступник голови столичної міськдержадміністрації Петро Пантелеєв, перевірили розрахунки, зроблені з урахуванням середньомісячної температури повітря в жовтні. Перевіряючи дійшли висновку, що нарахування виконані коректно і підстав для їх перегляду немає.

А тим часом столичні мешканці очікують своєї черги на звірення рахунків у Центрі обслуговування клієнтів «Київенерго» на вулиці Жилянській (на знімку).

▶ СТОР. 13

ВРОЖАЙ

Є 5,5 мільйона тонн зерна!

Рекордний валовий збір зернових зафіксовано на Вінниччині — вже намолочено 5 млн. 508 тис. тонн збіжжя. Ужинок буде ще кращий, бо механізатори продовжують збирати кукурудзу. Цією гарною новиною поділився з «Голосом України» директор департаменту агропромислового розвитку Вінницької ОДА Микола Неїлик. «Саме таку кількість зерна прогнозували фахівці, — каже він. — Хоча були й сумніви. Вони закрадалися тоді, коли випав ранній сніг. Однак кукурудза зими не боїться. Як тільки сонце прибрало біле покривало, техніка знов вийшла в поле». Трохи менш як двадцять тисяч гектарів треба впорати, щоб завершити збирання качанистої. За інформацією співрозмовника, її середня врожайність становить 85 центнерів з гектара (торік мали 48,6 ц/га). Загалом намолочено 2,4 мільйона тонн цієї культури.

У нинішньому році зернові та зернобобові на Вінниччині вирощували на площі 865,6 тисячі гектарів. Уперше за роки незалежності держави аграрії порадували таким вагомим короваєм. Та й раніше тут не перетинали рубіж у п'ять мільйонів тонн зерна, **довідався наш власкор Віктор СКРИПНИК.**

ПОДІЯ

Секрети інвестиційних рекордів

Іноземні інвестиції в економіку Херсонщини вперше за всю її історію сягнули 205,9 мільйона доларів. Втім, насторожує єдина подробиця: більш як половина цих коштів (111,2 мільйона) надійшли з «офшорного раю» — Кіпру. За обсягами інвестицій він випередив навіть Велику Британію (26,5 млн. дол.) і сусідню Туреччину. А вона є найбільшим іноземним торговельним партнером Таврії, і при цьому не увійшла до трійки найбільших інвесторів. Економісти пояснюють, що це аж ніяк не випадково: принаймні частина кіпрських інвестицій — «відмиті» в офшорі кошти від сумнівних операцій вітчизняних бізнес-структур. Та недарма кажуть, що не важливо, якого кольору кішка — лише б мишей ловила. І ловить: адже інвестиції йдуть насамперед у розвиток харчової промисловості, що для аграрного краю є першочерговим завданням, **інформує наш власкор Сергій ЯНОВСЬКИЙ.**

КОРОТКО

■ З нагоди 40-річчя утворення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод, на основі якої згодом виникла Українська Гельсінська спілка, дев'ятеро ветеранів правозахисного руху Житомирщини отримали нагрудні знаки «За заслуги перед містом», почесні грамоти міськвиконкому та іменні годинники, **інформує наш власкор Оксана ЛУК'ЯНЕНКО.**

■ У Полонному на Хмельниччині провели благодійний аукціон «Ти тільки живи!» на підтримку поранених бійців. Його організувала районна організація Асоціації платників податків за підтримки міської влади та Центру допомоги учасникам АТО. Наторгували майже 20 тис. грн. Кошти розподілять між тими бійцями, які найбільше їх потребують, **повідомляє наш власкор Ірина КОЗАК.**

З початку року товарообіг між Україною і ЄС зріс на 6% — *Мінекономіки*

ФОТОФАКТ

Голова Верховної Ради України Андрій Парубій провів зустріч з Надзвичайним і Повноважним Послом США в Україні Марі Йованович.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Духовенство єднається у молитві за стабільність

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Російська агресія складається, в тому числі, й з того, що докладається чимало зусиль для розхитування міжконфесійного миру і використовуються релігійні почуття у дестабілізації ситуації в нашій країні, вважає очільник законодавчого органу. «Нашими спільними зусиллями ми не даємо цього зробити», — сказав він, нагадавши, що у Верховній Раді з'явилася спільна традиція — молитовні сніданки, яка об'єднує всі церкви і релігійні організації України.

У зверненні, прийнятому 2 листопада цього року, на виїзному засіданні у Краматорську, сказано: «Ми є ті, хто хоче вам послужити, щоб ви почували себе гідними громадянами та були огорнуті увагою та турботою», — нагадав глава законодавчого органу. Фактично, це і є вияв формули любові до ближнього, вважає він. А. Парубій додав: нині понад 500 капеланів і тисячі волонтерів різних церков пройшли ротацію і досі залишаються в зоні АТО. Це велика моральна підтримка для воїнів, які щодня зустрічаються зі смертю, обстоюючи мир і спокій у наших домівках. Водночас, від церков надходять значні грошові пожертви на облаштування госпіталів, закупівлю продуктів, реабілітацію поранених.

Верховна Рада перебуває у постійному діалозі з релігійними організаціями, підкреслив А. Парубій. «Нещодавно ви звернулися до глави парламенту з проханням прийняти законопроект про внесення змін до Податкового кодексу щодо уточнення окремих положень про оподаткування неприбуткових організацій, — зауважив він. — Знаю, що це важливий закон для життя релігійних громад, бо вони існують завдяки пожертвам. І наш непростий парламент, в якому часто виникають суперечки, показав повне єднання в цьому питанні. Це було свідчення великої поваги і глибокої шани до церков від народних депутатів. Минулої п'ятниці цей закон підписав Президент, і він уже набув чинності».

Андрій Парубій нагадав, що на вихідних був на саміті Парламентської асамблеї НАТО у Стамбулі. «Користуючись нагодою, я провів дуже тривалу зустріч зі Вселенським Патріархом Варфоломієм, — повідомив глава парламенту. — Він просив передати вітання і благословення для всіх».

Від імені церков та релігійних організацій до Голови Верховної Ради звернувся очільник всеукраїнського союзу церков євангельських християн Валерій Антонюк. Він подякував за зустріч у стінах законодавчого органу. Двадцять років — це не так вже й багато, сказав він, але це були знакові віхи в історії нашого народу. Духовенство відчуває біль людей і їх радість і дуже важливо, що протягом цього періоду серед релігійних організацій всіляко зберігалася єдність, а всі рішення в ВРЦІРО приймалися консенсусом. «Ми розцінюємо процеси, які відбуваються в країні, як і належить віруючим з духовної точки зору, — зауважив В. Антонюк. — І молимося, щоб український народ мав Боже благословення, економічний розвиток і успіх, політичну стабільність тощо. Нам не байдуже, що відбувається в стінах парламенту. Однак ми бачимо, як приймаються закони і відбуваються дискусії. Члени ВРЦІО моляться, щоб Бог давав мудрості законотворцям для розбудови нашої країни».

Геннадій Білорицький (Об'єднання іудейських релігійних організацій України), Михайло Паночко (Церква християн віри євангельської України), Протоієрей Олекса Петрів (Українська Греко-Католицька Церква), Патріарх Філарет (УПЦ КП).

Надія СМІЯН.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Про наявні проблеми та перспективи їх розв'язання йшлося на зустрічі чорнобильців з міністром соціальної політики України Андрієм Ревою

За ініціативи народного депутата України, співголови Чорнобильської асоціації народних депутатів України Володимира Арешонкова днями відбулася зустріч представників громадських організацій чорнобильського спрямування з міністром соціальної політики України Андрієм Ревою та посадовцями Мінсоцполітики, представниками профільного департаменту Міністерства охорони здоров'я, Пенсійного фонду України.

Учасники зустрічі обговорили наявні проблеми фінансування та бюджетні перспективи наступного року щодо соціального захисту чорнобильців. Всім охочим було надано можливість висловитися. З боку громадських організацій звучали пропозиції щодо перегляду механізму обчислення пенсій, будівництва житла чорнобильцям, реструктуризації боргу щодо доплат, питання компенсаційних виплат, оздоровлення, спрощення механізму надання коштів на лікування, забезпечення ліками важкохворих, внесення змін до урядової постанови №1210 від 23 листопада 2011 року.

Загальний тон розмови задав народний депутат Володимир Арешонков, який був не лише ініціатором, а й модератором заходу. Депутат націлив присутніх робити конкретні, чіткі й аргументовані формулювання позицій, аби не перетворювати засідання на балаган, як це часто було раніше. Відповідно, обмін думками відбувся у конструктивний спосіб.

Володимир Юрійович стисло охарактеризував ситуацію в парламенті щодо наявності депутатських чорнобильських законопроектів та перспектив їх ухвалення. Прозвучала думка, що організацій чорнобильського спрямування створено велику кількість, і врахувати побажання кожної просто не реально, бо вони конкурують між собою, а це негативно впливає на стан справ.

Вислухавши виступи чорнобильців, намагання обстояти саме позиції, які стосуються ідейного спрямування тієї чи іншої організації, міністр А. Рева закликав їх об'єднатись і просувати узгоджену точку зору: «Або ви об'єднуєтесь і працюєте разом, або результат ваших дій і надалі буде нульовим», — підсумував Андрій Олексійович. За його словами, дроблення організацій чорнобильців за спрямуванням та інтересами часом нагадує «броунівський рух», а в їхньому середовищі роками точиться перманентна війна. На тезу про дискримінаційність урядової постанови №1210, міністр відповів, що її текст готувався за участю 11 різних громадських організацій чорнобильців, які поставили під проектом свої підписи, а інші організації, чиї побажання не було враховано, виступають проти.

Міністр зазначив, що позиція уряду націлена на виконання двох завдань щодо чорнобильців — пенсійне забезпечення та медичне. «Це пріоритети, у нас більше не буде привілейованих категорій, пенсійне забезпечення буде відбуватись на загальних засадах», — підкреслив Рева. За його словами, на осучаснення пенсій в бюджеті наступного року закладено майже 50 млрд. грн. Він також наголосив на монетизації пільг, що вже розпочато з оздоровлення. Стосовно останнього, відбувається об'єднання фондів соцстраху і, за словами урядовця, невдовзі процес оздоровлення по лінії соцстраху буде розблоковано.

Урядовці Мінсоцполітики дали чіткі відповіді на всі питання, порушені на зустрічі, було вирішено провести ще одну зустріч на рівні керівництва парламенту та глави уряду В. Гройсмана.

За інформацією, яка прозвучала від урядовців, розроблено та схвалено проект закону України «Про внесення зміни до статті 48 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», що стосується поновлення права на отримання щорічної допомоги на оздоровлення дітьми, які втратили внаслідок Чорнобильської катастрофи одного з батьків, також буде вдвічі збільшено суму на забезпечення лікування важкохворих по лінії «Союз Чорнобиль Україна», розробляється програма з надання коштів на житло, а на найближчому засіданні уряду розглянуть пропозицію щодо реструктуризації боргу по доплатах за рішеннями судів.

Висновок щодо продуктивності зустрічі: порозумілись і домовились співпрацювати.

Після зустрічі Володимир Арешонков запросив присутніх на Всеукраїнський форум чорнобильців, який Чорнобильська асоціація народних депутатів України планує провести 5 грудня в Києві як підсумковий інформаційно-аналітичний захід у рамках 30-х роковин аварії на ЧАЕС.

(Для довідок: Організаційний комітет форуму: Крохмаль Валерій Іванович — керівник секретаріату ЧАНДУ, тел. 255-20-66, 050-414-80-54, e-mail krokhmal@v.rada.gov.ua, Осиховський Олександр Іванович — виконавчий директор ЧАНДУ, член правління МГО «Контррозвідники Чорнобиля», тел./факс 255-92-25, 099-125-78-30).

Підготувала Алла ЯКОВЕНКО.

Нині понад 500 капеланів і тисячі волонтерів різних церков пройшли ротацію і досі залишаються в зоні АТО

Потрібен баланс між безпекою країни й інтересами населення

Пріоритетом візиту на Луганщину народних депутатів, що входять до парламентського Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин, стала перевірка того, як забезпечуються права громадян саме в зоні військового конфлікту. А в центрі уваги були внутрішні переселенці. Необхідність у такій перевірці є, бо на початку поточного року прийнято Закон «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», над яким працював комітет, і сьогодні народні депутати занепокоєні тим, що, незважаючи на прийняття такого важливого документа, Кабінет Міністрів України продовжує приймати підзаконні акти, постанови та розпорядження, які суперечать не лише ухваленому закону, а й Конституції України. Більше того, містять серйозні ознаки дискримінації внутрішньо переміщених осіб порівняно з іншими громадянами країни. Зокрема, це стосується пенсійних, соціальних та інших виплат, системи пропусків, матеріальної допомоги.

До тієї інформації, яку вже мали, парламентарії додали особистих вражень від зустрічей із населенням та представниками влади у Щасті, Станиці Луганській, Сєвєродонецьку та в Новоайдарському районі. Вдалося їм побувати і в Золотому, де з другої спроби мав відкритись транспортний пункт переходу. На жаль, того ранку ця подія не відбулась, зате вдалося поспілкуватися з мешканцями прифронтового населеного пункту. Скрізь люди відкрито говорили про свої проблеми, пов'язані з охороною здоров'я, освітою, виплатою пенсії та різних соціальних виплат, нарікали на відсутність державної компенсації за зруйноване чи пошкоджене житло.

— А це дуже важливі питання, — коментує голова Комітету Григорій Немиря. — Бо, на жаль, загальна допомога, яка в різних формах надається населенню гуманітарними та доброчинними міжнародними структурами, значно перебільшує суму, яку вкладає держава. Я вважаю, що це неприпустимо, навіть розуміючи скрутне становище, в якому перебуває Україна. Все-таки держава повинна дбати про території і допомагати своїм громадянам. Звичайно, після цієї поїздки ми наполягатимемо на змінах в бюджеті країни на 2017 рік, бо вважаємо, що 3,2 мільярда гривень, які запропоновано в проекті бюджету для розв'язання всіх проблем вимушених переселенців, недостатньо. Порівняно з минулим роком це на 100 мільйонів гривень менше, тоді як кількість ВПО збільшується. Також ми отримали інформацію і доведемо її під час обговорення бюджету на 2017 рік щодо неналежного фінансування соціальних інфраструктур на місцях. Зокрема, ми говорили про це з керівником Станично-Луганського району, іншими і сподіваємося, що наші пропозиції будуть враховані в рамках наступних двох тижнів, коли обговорюватиметься бюджет. Крім того, з'явились нові проблемні питання. Скажімо, в Станиці Луганській, в інших прифронтових населених пунктах лікарі та вчителі працюють в умовах обстрілів, постійної небезпеки, але їм не нараховується додаткова 30-відсоткова зарплата, яку отримують їхні колеги в гірських регіонах Західної України. Досі не вирішено, на чиєму балансі перебувають КПВВ, хто повинен платити за їх електропостачання, утримання території і таке інше. Ми ці проблеми побачили і говоритимемо про них у Раді. Військовий конфлікт повинен мати баланс між безпекою країни та її населенням.

Як повідомив Григорій Немиря, до кінця цієї сесії Верховна Рада проведе спеціальний тематичний день щодо розгляду і прийняття результативного голосування до законів, які стосуються захисту прав внутрішньо переміщених осіб і людей, що перебувають в зоні військового конфлікту.

Павло ВОРОНЦОВ.
Луганська область.

Чому за жодним зловживанням у сфері оборони немає вироку та покараних?

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Комітети Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони та з питань запобігання та протидії корупції *провели спільне засідання за участю представників Державного концерну «Укроборонпром». Головна тема — факти корупції в «Укроборонпромі», висвітлені у ЗМІ.*

Присутніх — депутатів, журналістів, представників громадськості — було так багато, що яблуку не було де впасти. Керівники ДК «Укроборонпром» відзвітували про його діяльність. Генеральний директор концерну Роман Романов повідомив, що Міністерство оборони досі не отримало достатнього фінансування, в тому числі на замовлення «Укроборонпрому». Депутати засипали представників концерну гострими запитаннями.

Голова оборонного комітету Сергій Пашинський (фракція «Народний фронт») заявив, що «Укроборонпром» потребує серйозного реформування і повідомив, що наразі тривають напрацювання змін до законів, які стосуються корпоратизації, залучення інвестицій та модернізації концерну. Голова комітету наголосив, що розслідування корупції та зловживань у сфері оборони розпочалися лише з 2014 року, і в них бере участь також і парламентський комітет, який передає відповідні заяви до правоохоронних органів. «Так, там крадуть, на жаль, і ми з цим боремося, боролись і будемо боротися», — заявив С. Пашинський.

Семен Семенченко (фракція «Самопоміч») звинуватив у корупції головного військового прокурора України Анатолія Матіоса (хоча той на засіданні комітету не був присутній). «За останні два роки за жодним зловживанням у сфері оборони немає рішення суду», — стверджував С. Семенченко.

Між депутатами виникла суперечка — проводити засідання у відкритому чи закритому режимі, без присутності преси. Деякі депутати пропонували зняти гриф секретності з тих питань, які стосуються контролю парламенту та суспільства за сектором оборони. С. Пашинський повідомив, що зараз напрацьовують зміни до закону про державну таємницю щодо зняття грифу секретності у питаннях, які не стосуються обороноздатності країни.

Оксана Сироїд, Сергій Пашинський, Єгор Соболєв.

Голова антикорупційного комітету Верховної Ради Єгор Соболєв («Самопоміч») висловив думку, що вітчизняна система оборони повинна рівнятися на стандарти, впроваджені у США. «У них заходите на сайт міністерства оборони, дивитеся всі контракти із описом кому, за що і як були виплачені гроші. Ми повинні дійти до цього», — вважає політик. Єгор Соболєв висловився за розробку відповідного закону — щоб на сайті Міноборони можна було простежити всі контракти всіх підприємств, установ та організацій, які беруть участь у витратах грошей українських платників податків на потреби оборони. За словами Є. Соболєва, два парламентські комітети домовилися про спільні дії у цьому напрямі. Зокрема, буде сформовано робочу групу за участю депутатів із двох комітетів, які поїдуть на оборонні підприємства і перевірять контракти. Антикорупційний комітет уже делегував до складу цієї робочої групи народних депутатів — Олега Барну, Костянтина Матейченка, Володимира Парасюка і Юрія Тимошенка.

* * *

У ДК «Укроборонпром» масштабно розкрадають бюджетні гроші. Про це заявив глава ГО «Антикорупційний підприємницький фронт» Ігор Єгоров під час проведення в Києві круглого столу, присвяченого діяльності державного монополіста. За його словами, в рамках держконцерну діє спеціальна схема, за якою виділені на оборонне замовлення кошти виводять на рахунки фіктивних фірм, а потім через банківські картки фізосіб переводять у готівку. Єгоров розповів про фірми-прокладки, родинні зв'язки в керівництві «Укроборонпрому», використання конвертаційних центрів.

Народний депутат України, заступник голови Комітету Верховної Ради з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Віталій Купрій підтримує звинувачення громадських організацій

— Ми виявили використання концерном так званих «податкових ям». Розкрадання бюджетних коштів на підприємствах державного концерну має системний характер. Тільки за одним епізодом розкрали 280 мільйонів гривень. Якщо ж узяти повну картину махінацій, то мова йде про мільярд, — заявив він. І повідомив, що подавав депутатський запит із викладом фактів корупції в «Укроборонпромі» до правоохоронних органів, НАБУ, звертався до Генпрокурора Ю. Луценка, виступив з інформацією про задіяні схеми перед Прем'єр-міністром В. Гройсманом. Але досі справі не дають ходу. Віталій Купрій уважає, що схеми реалізувалися керівництвом концерну і працюють не без участі перших осіб держави. Мовляв, тому навіть НАБУ не наважилося відкрити кримінальне провадження.

Анна ШЕВЧЕНКО.
Ольга ВІТЕР.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.
Більше фото тут — www.golos.com.ua

КОМЕНТАР

Заступник Голови Верховної Ради України Оксана СИРОЇД:
— Сектор управління військової промисловості, закупівель озброєння та військової техніки є надзвичайно неефективним. Концерн «Укроборонпром» було створено у 2010 році фактично з метою корупції — щоб заробляти на спецекспорті. І доказом цього є те, що на сьогодні маємо із 134 лише 56 підприємств, які рентабельні. Ці підприємства виснажувалися, і сьогоднішня ситуація не є набагато кращою, бо система управління не є прозорою та ефективною. Що потрібно зробити? Спочатку потрібно провести аудит. В «Укроборонпромі» жодного разу не було проведено аудиту: ані загалом у концерні, ані на окремому підприємстві. Далі — корпоратизація кожного з підприємств, наглядова рада, потрібно запровадити раду конструкторів усіх підприємств, які можуть виконувати оборонне замовлення, і вони повинні приймати рішення, що можна запропонувати сьогодні Україні інноваційного. І, відповідно, повинна бути рада директорів, яка нестиме колективну відповідальність за виробництво. Однозначно до цього процесу не можуть бути залучені посередники. Державний концерн повинен напряму виходити на виробників і укладати з ними угоди. А наявні «схеми» потрібно ламати. Для парламенту також важливо прийняти новий закон про закупівлі для сектора безпеки та оборони, де передбачити всі прозорі механізми.

ПРИВІТАННЯ

Колективу Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка

Дорогі друзі!

Щиро й сердечно вітаю колектив та студентів університету зі славним 100-річним ювілеєм.

За час свого існування він пройшов гідний шлях становлення від Чернігівського колегіуму, створеного за взірцем Києво-Могилянської академії, до одного з провідних вищих навчальних закладів України. Педагогічні ідеї його засновників увійшли до скарбниці вітчизняної педагогічної думки і заклали підвалини української вищої освіти.

Варто відзначити, що успішна багаторічна діяльність закладу сповнена давніми і самобутніми традиціями, пошуком ефективних методів підготовки освітянських кадрів, впровадженням сучасних інноваційних технологій навчання. Університетом підготовлено понад 50 тисяч висококваліфікованих фахівців — учителів, педагогів, вихователів, керівників шкіл, державних установ, діячів науки, техніки, культури.

Дякую колективу університету за самовіддану працю, глибоке розуміння важливості якісної підготовки фахівців, спроможних забезпечити оновлення нашого освітнього простору відповідно до світових стандартів.

Бажаю всім вам миру, міцного здоров'я, щасливої долі, довгих і плідних літ життя, творчої наснаги та успіхів у нелегкій, але надзвичайно потрібній суспільству праці.

Голова Верховної Ради України
Андрій ПАРУБІЙ.

ОФІЦІЙНО

Закон України

Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль про тимчасове працевлаштування українських працівників в окремих галузях на ринку праці Держави Ізраїль

Верховна Рада України **постановляє**:

Угоду між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль про тимчасове працевлаштування українських працівників в окремих галузях на ринку праці Держави Ізраїль, вчинену 7 червня 2016 року в м. Києві, яка набирає чинності з дати отримання останнього письмового повідомлення, в якому Сторони дипломатичними каналами інформують одна одну про виконання внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання цією Угодою чинності, ратифікувати.

Президент України
П. ПОРОШЕНКО.

м. Київ,
16 листопада 2016 року.
№ 1747-VIII.

Додаток див. на сайті www.golos.com.ua

ПОВІДОМЛЕННЯ

У зв'язку з виключенням із списків, вважати недійсними посвідчення помічників-консультантів:

народного депутата України Богомолець О.В.:
Дроган Любові Віталіївни (номер посвідчення 67/19),
Шпаковського Миколи Михайловича (номер посвідчення 67/07);

народного депутата України Вовка В.І.:
Курдельчука Данила Марковича (номер посвідчення 207/15);

народного депутата України Маркевича Я.В.:
Маслова Леоніда Клавдійовича (номер посвідчення 141/23).

Управління кадрів.

Ігор ШУРМА: «Без концепції розвитку національної системи охорони здоров'я зміни у медицині неможливі»

Реформа системи охорони здоров'я. Проблеми закупівлі ліків. Протести медиків під стінами парламенту. Про все це кореспондент «Голосу України» говорив із народним депутатом від Опозиційного блоку, членом Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я Ігорем Шурмою (*на знімку****).***

— Ігорю Михайловичу, тема реформи системи охорони здоров'я, мабуть, найважливіша для кожного українця. Адже від того, як змінюватиметься вітчизняна медицина, залежить життя і здоров'я наших громадян. На Вашу думку, з чого потрібно починати?

— Я глибоко переконаний, сьогодні медична галузь потребує структурних реформ, однак Кабінет Міністрів досі не затвердив концепції розвитку національної системи охорони здоров'я. До того часу, поки не буде розписано цієї концепції, реформа медицини неможлива.

— Верховна Рада ухвалила проект держбюджету-2017 у першому читанні. Ви не голосували за нього. Не побачили реальних можливостей для реформування медичної галузі?

— Проект держбюджету на 2017 рік — це катастрофа для медичної галузі. Таке враження, що влада свідомо ставить найважливішу для всієї країни галузь на межу виживання. Урядовці продовжують розповідати про рекордне фінансування медицини. Але при цьому, чомусь, забувають вказати, що це підвищення не покриває навіть рівня інфляції і порівнюється з роками, коли курс долара був утричі нижчим. А насправді, вперше за 15 років частина витрат на охорону здоров'я в структурі ВВП відповідно до проекту бюджету становитиме всього 3%. У країнах Європи і світу цей показник — від 6 до 14%. За такого рівня фінансування лише кожен п'ятий українець зможе отримати необхідне лікування.

— Нещодавно під стінами Верховної Ради мітингували медики зі Львівського перинатального центру. Мабуть, Вам, як львів'янину, відомі причини, що змусили цих людей вдатися до протестів?

— Після розвалу Радянського Союзу Львів став першим містом, де були запроваджені перинатальні технології. На превеликий жаль, сьогодні проект «Нове життя. Нова якість охорони материнства і дитинства» не має логічного продовження. Понад 500 людей втратили роботу тільки через те, що у перинатальному центрі не завершено ремонт. Потерпають сотні вагітних жінок, є проблеми зі здоров'ям новонароджених дітей. Медичний заклад закрили на реконструкцію ще в 2013 році, планувалося, що будівельні роботи триватимуть кілька місяців, однак станом на сьогодні, лікарня так і залишилась у руїнах.

Через це збільшилося навантаження на інші заклади охорони здоров'я. Виник брак місць у пологових будинках області, адже в центрі щороку надавали допомогу вісьмом тисячам пацієнтів та приймали чотири тисячі пологів.

Завершення реконструкції чекає вся область. Щороку породіль, які їдуть народжувати до Львова, більшає, а умови в інших пологових будинках не стають кращими. У багатьох надія — саме на обласний клінічний перинатальний центр.

Враховуючи, що цей перинатальний центр знаходиться на рідній Львівщині, для мене це справа честі сприяти якнайшвидшому завершенню цієї триричної тяганини с реконструкцією.

Я наголошую, реконструкція медичного закладу для обласного бюджету — це непосильний тягар. Тому зараз стоїть питання про виділення коштів з бюджету держави. І я щиро сподіваюсь, що уряд у 2017 році таки передбачить кошти для завершення реконструкції Львівського перинатального центру.

— Щоп'ятниці в парламенті, під час години запитання до уряду, Ви порушуєте тему закупівлі ліків. Чи отримуєте Ви відповіді на свої запитання?

— Справді, ситуація із закупкою ліків у 2016 році — катастрофічна. За цей рік Міністерство охорони здоров'я не закупило жодних ліків. Фактично люди виживали за власний кошт. На початок листопада завезено лише 92% ліків, які мали бути закуплені ще в 2015 році! А стосовно ліків, які повинні бути закуплені в 2016 році, не проведено навіть тендерів. Але, на жаль, це нікого не цікавить.

— На тлі підвищення вартості комунальних тарифів питання цін на ліки відійшло на другий план. Чи означає це, що ситуація на фармацевтичному ринку стабілізувалася?

— Нічого подібного! Тільки минулого року на тлі високої інфляції медикаменти подорожчали практично вдвічі, а за два останні роки ціна однієї «середньої» упаковки зросла майже на 80%. Через інфляцію і заморожені соцвиплати громадяни України почали платити за ліки більше, а купувати їх менше. Ми наполягаємо на оперативному розгляді питання підвищення доступності ліків для наших громадян — «економія» на здоров'ї людей неприпустима!

— Як реагують на ваші заклики у Міністерстві охорони здоров'я? Чи є комунікація між представниками фракції Опозиційного блоку і профільним міністром?

— Послухайте, яка може бути комунікація, якщо у Кабміну немає навіть стратегії розвитку медицини. Немає навіть міністра охорони здоров'я. Є виконувач обов'язків — людина, якій надали українське громадянство. І ще велике питання — чи відповідає претендент кваліфікаційним вимогам для посади міністра, чи була проведена щодо цієї людини процедура нострифікації диплома. Хто взагалі бачив оригінал диплома про освіту? Я вже тривалий час намагаюся достукатися до Прем'єр-міністра: будь ласка, призначайте міністра охорони здоров'я або візьміть на себе відповідальність за стан справ у медицині. Якщо, не дай Боже, станеться біда, хто нестиме відповідальність?

— Яким Ви бачите вихід із такої ситуації?

— Давайте говорити фактами. За два роки після проголошення курсу на реформи, Україна опинилася в гіршому становищі, аніж була в 2014 році. Влада повинна набратися мужності і визнати, що іноземні «реформатори-гастролери» на чолі Міністерства охорони здоров'я виявилися неефективними. Опозиційний блок наполягає — міністерством повинні керувати професіонали, люди, які досконало знають галузь. Разом зі своєю колегою по фракції Тетяною Бахтеєвою ми неодноразово порушували це питання. Ми підготували велику кількість ініціатив і пропозицій щодо реімбурсації лікарських препаратів, боротьби з корупцією в держзакупівлях. Ми ініціювали ухвалення гарантованого державою безплатного пакета медпослуг для населення та відшкодування вартості препаратів для інсулінозалежних пацієнтів і хворих на серцево-судинні захворювання. Ми вимагаємо нарешті вирішити питання підвищення зарплат лікарям щонайменше на 50%, адже рівень доходів медиків залишається низьким, і це не стимулює молоді кадри. Ми маємо чимало ініціатив, які владою просто ігноруються. Справді, реформа охорони здоров'я — питання не одного дня. Але очевидно, що вона рухається неправильним шляхом, і наше завдання це змінити якнайшвидше.

Наші обранці вивчають у Швейцарії досвід децентралізації

Днями розпочався навчальний візит парламентаріїв та урядовців з України до Швейцарії. Очолює групу заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування народний депутат від Блоку Петра Порошенка Сергій Кудлаєнко.

Мета поїздки — вивчення досвіду децентралізації та розширення співпраці в рамках українсько-швейцарських програм розвитку та співробітництва SDC, DESPRO. Наші представники влади зустрінуться з членами парламенту Швейцарії, урядовцями та міськими головами.

За словами Сергія Кудлаєнка, основна увага під час обговорення процесів децентралізації звертається на питання державної структури, з огляду на розподіл повноважень між центром, кантонами (регіонами) та громадами, а також на процеси муніципального співробітництва та територіального об'єднання комун.

«Візит до швейцарських колег має навчальний характер, адже досвід цієї багатоетнічної та багатомовної країни надзвичайно корисний, крім того, тирівнева організація влади у Швейцарії, за принципом центр—регіон—громада, вибудовується й в Україні. Для нас надзвичайно важливим є правильна імплементація інструментів делегування повноважень громадам та механізми участі громадськості в прийнятті рішень», — повідомив народний депутат.

«Досвід міжрегіонального співробітництва, фіскального вирівнювання відповідно до спроможності громад та лобіювання інтересів органів місцевого самоврядування на центральному рівні — це актуальні для нас питання, але головним завданням найближчого етапу децентралізації в Україні є чіткий та доцільний розподіл повноважень між центральною та регіональною владою», — підкреслив Сергій Кудлаєнко.

Під час візиту, **як повідомила прес-служба БПП**, члени делегації провели зустрічі у Посольстві України в Швейцарії, Федеральному парламенті, Будинку кантонів, а також дискусії з представниками муніципальної влади та Асоціації комун.

Судова реформа: реалії та перспективи

18 листопада 2016 року в Інституті законодавства Верховної Ради України відбулася науково-практична конференція, присвячена актуальним проблемам судової реформи в Україні, в якій взяли участь представники адміністрації Президента України, апарату Верховної Ради України, судді Конституційного Суду України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого адміністративного суду України та провідні науковці.

Учасники обмінялися думками щодо реалізації положень конституційної реформи у сфері правосуддя та особливостей імплементації конституційних засад організації і здійснення судової влади в Україні. Особливу увагу було приділено новаціям та проблемам правового регулювання цивільного, господарського, адміністративного та кримінального судочинства України в умовах конституційних змін. Розглянуто проблеми гармонізації та адаптації національного законодавства про судочинство до законодавства ЄС.

Відкриваючи конференцію, директор Інституту законодавства Верховної Ради України, член-кореспондент НАН України Олександр Копиленко наголосив на необхідності подальшого комплексного реформування судової системи України, забезпечення гарантій реалізації конституційного права громадян на судовий захист, врахування європейських стандартів справедливого розгляду судових справ. Пріоритетним завданням Верховної Ради України на цьому шляху є, насамперед, захист прав і свобод людини, визначення напрямів удосконалення судоустрійного та процесуального законодавства, усунення негативних тенденцій, що сталися внаслідок непослідовності у здійсненні попередніх етапів судової реформи, забезпечення доступного та справедливого судочинства, прозорості в діяльності судів, якісне оновлення суддівського корпусу.

Керівник Головного департаменту правової політики адміністрації Президента України Костянтин Красовський зосередив увагу на необхідності послідовної імплементації конституційних змін в частині правосуддя. Він наголосив на тому, що ефективність судової реформи залежатиме також від суспільства, реалізації позитивних спільних напрацювань у захисті прав і свобод людини.

На висвітленні особливостей нової моделі судової влади було акцентовано увагу Постійним Представником Верховної Ради України у Конституційному Суді України Анатолієм Селівановим. Завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В. М. Корецького Наталія Оніщенко надала аналіз перспектив розширення джерел права в Україні.

Суддя Конституційного Суду України Ігор Сліденко акцентував увагу на питаннях конституційного контролю у контексті судової реформи та проблемних аспектах функціонування Конституційного Суду України і розгляду конституційних скарг. Проблеми гармонізації процесуального законодавства проаналізував суддя Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ Олег Ткачук.

Заступник голови Вищого адміністративного суду України Михайло Смокович у своїй доповіді «Вплив конституційної реформи на розвиток адміністративної юстиції в Україні» звернув увагу присутніх на основні завдання судової реформи 2015-2016 років, зокрема забезпечення незалежності та деполітизації судової влади, посилення відповідальності судової влади перед суспільством, запровадження нових засад формування суддівського корпусу.

Доцільність втілення ідей створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності та Вищого антикорупційного суду висвітлила завідувач відділу моніторингу законодавства Раїса Мінченко. Нові тенденції розвитку цивільного та господарського судочинства України окреслено директором Департаменту з питань правосуддя та національної безпеки Міністерства юстиції України Олександром Оліником.

Директор Департаменту забезпечення діяльності судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ Світлана Глущенко відзначила практичні питання організації судоустрою, зокрема, «подвійної» касації та перегляду судових рішень.

Перший заступник голови Приморського районного суду м. Одеси Сергій Погрібний виступив з доповіддю «Оптимізація цивільного процесу України: перспективи та необхідні заходи».

Традиційно у наукових заходах Інституту законодавства беруть участь представники громадськості, зокрема, були присутні головний експерт Реанімаційного пакета реформ Михайло Жернаков та заступник голови правління Центру політико-правових реформ Роман Куйбіда.

Особливий інтерес та жваву дискусію викликали питання законодавчого врегулювання організації судової системи, призначення суддів на адміністративні посади, ліквідації вищих спеціалізованих судів та утворення нових, фінансування та матеріально-організаційне забезпечення судів, реалізації антикорупційної політики в судочинстві тощо.

За результатами заходу визнано за доцільне продовжити за участю провідних вчених обговорення шляхів прискорення втілення на практиці наукових рекомендацій щодо судово-правової реформи, подальше розширення контактів із профільними комітетами Верховної Ради України з метою більш тісної взаємодії з громадськістю, забезпечення участі громадськості у судовій владі.

Інститут законодавства Верховної Ради України.

За такого рівня фінансування лише кожен п'ятий українець зможе отримати необхідне лікування

Знову домовилися про розведення сил в очікуванні тиші

Підсумки засідання Тристоронньої контактної групи з мирного врегулювання ситуації на Донбасі можна назвати роботою із закріплення матеріалу. Передомовилися про вже домовлене раніше. А саме: за умови дотримання режиму тиші з боку ОРЛО (окремих районів Луганської області) розведення сил і засобів у районі Станиці Луганської провести з 26 листопада 2016-го, а КПВВ «Золоте» відкрити до 10 грудня. Хоча українська сторона готова була це зробити ще навесні цього року.

«Під час роботи підгрупи з безпеки Україна вкотре порушила питання повернення до лінії розмежування від 19 вересня 2014 р., відповідно до якої Дебальцеве має перебувати під контролем України. Подальша імплементація рамкового рішення про розведення сил і засобів може відбутися після демілітаризації Дебальцевого», — повідомила прес-секретар представника України в ТКГ Леоніда Кучми Дарка Оліфер. За її словами, в економічній підгрупі обговорювалося питання водопостачання жителів непідконтрольної частини Луганської області. Незважаючи на досягнуті раніше угоди й створення відповідного механізму, ОРЛО протягом двох місяців не відряджають свого представника для підписання відповідних документів із забезпечення поставок води.

Також Тристороння контактна група ухвалила рішення щодо того, щоб на наступній зустрічі в Мінську 7 грудня заслухати Віктора Медведчука й представників ОРДЛО про перебіг визволення незаконно утримуваних осіб. На жаль, прогресу з цього питання в середу досягти не вдалося.

«Українська сторона зробила конкретну пропозицію для звільнення кількох важкохворих і літніх людей, зокрема, релігієзнавця й історика І. Козловського (рік утримується в буцегарні), в нього значно погіршилося здоров'я. На жаль, отримали категоричну відмову від представників ОРДЛО (окремі райони Донецької і Луганської областей). Так само поки що немає компромісу по нашим пропозиціям щодо звільнення 57 інших заручників, утримання яких підтвердили ОРДЛО. Вони вимагають звільнити більше 730 осіб (з кожним засіданням дедалі більше), які скоїли злочини проти України, в тому числі важкі (в цьому списку є вбивці і ті, хто не має жодного відношення до конфлікту на Донбасі, натомість причетні до терактів в Одесі чи Харкові)», — написала у Фейсбуці заступник голови Верховної Ради України наш представник у гуманітарній підгрупі ТКГ Ірина Геращенко.

Вона також повідомила, що акцентувала увагу представників ОБСЄ на кричущому факті безпідставного затримання РФ громадянина України Ніколаєва й передачі його ОРДО (окремі райони Донецької області). «Громадянина України передали бойовикам через неконтрольовані ділянки кордону, а це незаконне переміщення людей, що є злочином у контексті міжнародного гуманітарного права», — зазначає Ірина Геращенко.

Коментуючи підсумки зустрічі, спецпредставник ОБСЄ на переговорах у Мінську Мартін Сайдик на брифінгу назвав позитивним спрощення умов переміщення громадян на лінії зіткнення. «Українська сторона збільшила норми на провезення вантажу цивільним населенням з 50 до 75 кг однією людиною в момент перетинання лінії зіткнення», — нагадав він.

У політичній підгрупі продовжилося обговорення модальностей виборів в ОРДЛО. За словами Сайдика, обговорювалася так звана формула Штайнмайєра. Нагадаємо, Росія у форматі переговорів вимагає від Києва затвердити закон про особливий статус окремих районів Донецької й Луганської областей на постійній основі.

Ольга ВАУЛІНА.

«Забудьте про кошмарний механізм!»

У Сєвєродонецьку запрацював новий сервісний центр МВС, який замінить колишній МРЕВ. Це вже четверта така установа в Україні. Для Луганщини, де щодня бойовики обстрілюють територію, підконтрольну українській владі, відкриття такого сервісного закладу вважається знаковим. Тут надаватимуть адміністративні послуги з реєстрації та перереєстрації транспортних засобів, видачі та обміну посвідчень водія, допуску до перевезення небезпечних вантажів тощо.

«Ми зробили ще один крок на шляху реформи, — зазначив міністр внутрішніх справ Арсен Аваков, який прибув до Сєвєродонецька з цієї нагоди. — Наша мета — надавати якісний сервіс без корупції: відкриті офіси, сучасні технології, клієнтоорієнтований персонал, а також моніторинг роботи працівників та зворотний зв'язок. Забудьте про кошмарний механізм старих МРЕВ! На цьому ми не зупинимось, а будемо розширювати перелік сервісних послуг для громадян».

На знімку: під час відкриття сервісного центру.

Фото прес-служби ГУ Національної поліції в Луганській області.

Керівник Головного сервісного центру МВС Владислав Криклій повідомив, що стажерів навчали безплатно, 90% людей успішно склали іспити і стали до роботи. А заступник міністра МВС з питань євроінтеграції Анастасія Дєєва наголосила, що механізм контролю та моніторингу розроблявся спільно європейськими, канадськими та американськими партнерами, отже, в його якості можна бути впевненими. До тих процедур, що виконувалися на день відкриття центру, згодом додадуться видача довідок про громадянський стан та несудимість, реєстрація зброї, а також з'явиться міграційний фронт-офіс, де можна буде отримати паспорт. Арсен Аваков висловив упевненість, що пропускна спроможність центру стане в рази ефективнішою, ніж система колишніх МРЕВ.

Павло ВОРОНЦОВ.
Луганська область.

Тварини не залишаться в біді

У Карпатах випав сніг. І хоч внизу, біля підніжжя гір, проливні дощі розмивають білий покрив лісу, перетворюючи струмки і ріки на ревучі потоки, на високогір'ях міцно зачепилося сніжне покривало. А це значить, що для лісових звірів настає нелегка пора.

— Наші лісівники ще з ранньої осені заклали непоганий запас кормів для всілякої звірини, — каже директор Ясінянського лісомисливського господарства Василь Теличук. — Олені, кози, інші травоїдні мають у своєму розпорядженні сотні копиць сіна. Кабанам заклали у засіки топінамбур та інші овочі. Тож, незважаючи на фінансові труднощі, тварин не залишимо у біді. А щодо хижаків...

— З ведмедями ми ладнаємо, — включається у розмову головний мисливствознавець господарства Андрій Климпотюк, нещодавно нагороджений високою всеукраїнською нагородою за відмінне ведення мисливського господарства. — Ведмедів ми ретельно оберігаємо, це, так би мовити, делікатна звірина, вона ніколи не вбиває зайвого, того, що їй не потрібно для втамування голоду. А от вовки... Вони нищать усе, що трапляється по дорозі. А його щоденний шлях — це 60—70 кілометрів густого лісу, саме там ховаються олені, кози, кабани.

Андрій показує фотографії, де вовки потрошать одразу кілька оленів.

— Усіх же вовки не з'їдять, — веде далі він, — але живими не залишать не тільки оленів чи кабанів, а й овець, домашніх собак — кажу ж, усе, що зустрінуть у дорозі. Бувало, вони за ніч нищили по 50 овець. Горло перегризуть — і пішли далі. От нам, знаючи про делікатність питання з приводу вовків, їхній захист природолюбцями, доводиться наводити лад. Наука свідчить, що для санітарної чистки від хворих тварин 10—15 вовків на території нашого господарства абсолютно достатньо. Вони ж заходять із території Румунії цілими сотнями. То що накажете робити? Там з ними борються, а до нас сплавляють цілі зграї. Та якби ми з ними не боролися, у лісі не лишилося б жодного оленя.

— **А браконьєрство?** — запитую. — **Як із ним наводите лад?**

— Ну, з цим ділом у нас набагато краще, — відповідає Андрій. — Не тільки єгері, яким належить по службі з ними боротися, а й фактично всі мешканці навколишніх сіл, не вважайте за красиві слова, стали стіною проти любителів незаконного полювання. У Ясіні, Лазещині, Чорній Тисі, інших селах уже давно працюють, і досить ефективно, постійні рейдові бригади. А люди ж знають, хто в їхніх селах має зброю, хто схильний до браконьєрства і хто що стрілив — шила в мішку не сховаєш. Працюємо тісно і з правоохоронними органами. Та й свідомість у нас — за інших не розписуватимуся — стала зовсім іншою.

Головний мисливствознавець достеменно знає своє господарство. Нині, каже він, у його гірських лісових масивах є 238 оленів, 77 кабанів, 294 козулі, 5 ведмедів, понад 16 червонокнижних рисей, 13 лісових котів, 117 глухарів, 54 тетеруки.

Із цим господарством успішно справляються досвідчені, сильні, як каже Андрій, єгері Михайло Глушманюк, Іван Голощук, Ярослав Дячук та інші.

Щоб вони затишно почувалися в лісі, для них звели мисливські будиночки, забезпечили усім необхідним для тепла і харчування. Там же збираються і мисливці, які одержали за добру охоронну роботу ліцензії на відстріл оленів та кабанів. А що ж, каже Андрій, віддають перевагу тим, хто бере активну участь у відродженні і збереганні фауни, надає лісівникам спонсорську допомогу.

Та не тільки охороною й збереганням займається лісомисливське господарство. Нині тут узялися за розбудову доріг, туристських маршрутів, за відновлення гірських стежок, якими колись мандрувала ціла історія, багата історія цього краю.

І вже геть новітні справи. Колись гірські ріки і потічки кишіли тут райдужною фореллю. За післявоєнні роки це діло занепало. І ось нині керівники лісомисливського господарства енергійно взялися за відтворення рибних угідь краю. Тільки цього року в районі Козьмещика, в річках Лазещина, Чорна Тиса та інших, було зведено десятки перепадів для прихистку форелі. Водночас випущено в ріки сотні тисяч мальків цієї гірської риби. Тож невдовзі відновиться в Карпатах рибальство — на радість туристам і місцевим риболовам.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.
Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

ХРОНІКА

Ворога вчасно виявили й зустріли вогнем

За інформацією прес-центру штабу АТО, російсько-окупаційні війська за добу (дані на ранок 24.11) 48 разів обстріляли позиції українських захисників. Бойовики не тільки продовжують порушувати домовленості про повне припинення вогню, а й збільшили його інтенсивність майже удвічі.

При цьому активно використовується озброєння, заборонене Мінськими угодами. **За оперативним даними групи «Інформаційний спротив» (ІС),** російсько-терористичні війська на Донбасі продовжують застосовувати ствольну артилерію калібрів 122 і 152 міліметри, бронетехніку (зокрема танки), міномети основних калібрів (82 мм і 120 мм).

Як повідомляє координатор ІС Дмитро Тимчук, найбільш напруженою залишається ситуація на приморському напрямку. Так, на схід від селища Водяне супротивник під прикриттям вогню 122-міліметрової артилерії силами дрібних піхотних груп з ручними гранатометами й кулеметами намагався зблизитися з передовими опорними пунктами сил АТО й обстріляти їх із середньої дистанції. Однак ворога вчасно виявили і зустріли вогнем бойової охорони.

На цій ділянці лінії розмежування в районі Патріотичного й Приморського супротивник проводить заходи з маскування артилерії. Зокрема, після обстрілів окупанти відводять артилерію в так звані райони відстою, обладнані капонірами й засобами маскування. Тут артилерійські розрахунки одержують боєприпаси й готуються до стрільби. Позиції й об'єкти обирають заздалегідь. Усього на ділянці від Павлополя до Широкиного поперемінно оперують три вогневі підрозділи рівня батареї кожен, куди входять від чотирьох до шести гармат.

Усього ж активно використовуються для обстрілів до 25 гармат і САУ калібрів 122 і 152 міліметри. Розвідку й дорозвідку цілей в інтересах цієї артилерійської групи проводить спеціальний підрозділ артилерійської розвідки, укомплектований кадровими військовослужбовцями ЗС РФ.

За словами Дмитра Тимчука, бойовики почали використовувати новий російський комплекс аеророзвідки, що складається з чотирьох безпілотних літальних апаратів (БПЛА), який самі бойовики називають «Баба-Яга». Уперше його було зафіксовано 14 листопада в районі селища Оленівка Волноваського району Донецької області. Головною особливістю комплексу є використання камер із тепловізорами й керування всіма БПЛА з одного центру. Радіус дії — близько 20 км. Тепловізори при низьких температурах повітря дають змогу виявляти «секрети» і бліндажі. Нині комплекс переміщено у Новоазовський район. Його обслуговування здійснюється винятково кадровими військовослужбовцями ЗС Росії.

Влад СЕМЕНЧУК.

Із затишних кабінетів — у віддалені села

Мобільні групи для допомоги в оформленні субсидій на місцях створили в районних службах соціального захисту на Херсонщині. Вони регулярно виїжджають до віддалених сіл, щоб розтлумачити мешканцям глибинки правила надання допомоги. Охочих її отримати, до речі, дедалі більше: з травня поточного року кількість тих, хто звернувся по житлову субсидію, у краї зросла на 55 тисяч осіб — до 219,4 тисячі. Тобто допомоги від держави просить кожен п'ятий мешканець області, і найбільше таких саме у великих містах — Херсоні та Новій Каховці. Кількість звернень продовжує збільшуватися.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.
Херсон.

Десятки людей долучилися до порятунку лебедя, який умерз у кригу на річці Сумці в центрі Сум. На допомогу викликали рятувальників, які прибули до водойми із гумовим човном. Схожа біда спіткала крилатих красенів на озері у Кияниці Сумського району. Там керівництво села теж викликало рятувальників. Надовго вгніздилися лебеді і на одній із водойм у Буринському районі. Плесо там ще не замерзло, але що буде далі, залежить від погоди, *передає наш власкор Володимир Чернов*

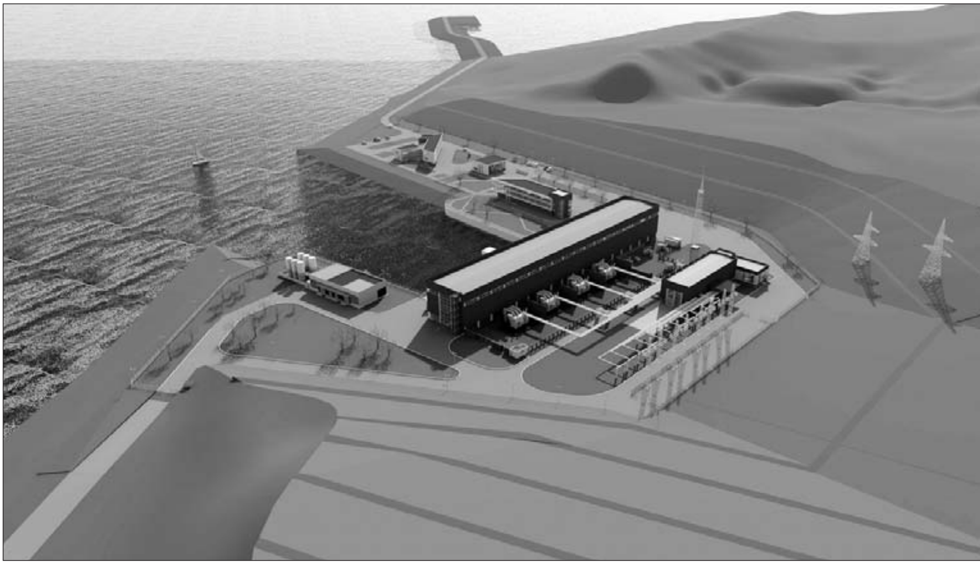
Бути чи не бути Канівській ГАЕС?

Списи навколо проекту будівництва гідроакумулюючої електростанції поблизу старовинного села Бучак Канівського району** (на знімку) **ламаються вже не один рік. ПАТ «Укргідроенерго» переконує в економічній доцільності такого об'єкта, вчені-екологи, геологи, природоохоронці заперечують ефективність «ретро-акумулятора» і вказують на комплекс ризиків, що можуть призвести до техногенної та екологічної катастрофи.

Будівництво гідроакумулюючої електростанції у верхів'ях Канівського водосховища розпочалося ще 1984 року. Згодом, після аварії на Чорнобильській АЕС, її спорудження було зупинено. У 1999 році розпорядженням Кабміну України мораторій на будівництво скасували, однак роботи на об'єкті не відновили. Після цього, 2007 року, уряд знову видав «на-гора» документ про продовження зведення ГАЕС. Утім, й ця спроба виявилася фальстартом.

Врешті, у липні 2016-го, Кабмін затвердив програму розвитку гідроенергетики на наступні десять років. У ній, зокрема, йдеться й про Канівську ГАЕС, яку мають побудувати до 2023 року. «Введення у дію КГАЕС, — оприлюднило у ЗМІ «Укргідроенерго», — сприятиме виконанню Україною вимог регулювання частоти та активної потужності, а також створенню умов для використання потенціалу відновлювальних джерел енергії, активізація будівництва яких спостерігається у країні останнім часом».

Крім того, переконує енергетична компанія, з пуском у дію ГАЕС з'явиться можливість заощаджувати до 10 млн. кубометрів природного газу щомісяця, або майже 48 млн. доларів на рік, а також можна буде зменшити імпорт вугілля для українських ТЕЦ. До «плюсів» гідрологічного об'єкта його «батьки» зараховують також створення двох тисяч робочих місць під час спорудження станції та майже 240 після введення ГАЕС в експлуатацію.

Протилежну точку зору щодо економічної ефективності промислового об'єкта мають деякі науковці. Річ у тім, що ГАЕСи не виробляють власної електроенергії, а лише перерозподіляють отриманий від ТЕЦ та атомних станцій ресурс. Вночі «чужа» надлишкова енергія спрямовується ГАЕС на закачування води у резервуари, а в денні пікові години зливається, виробляючи електроенергію. Від цього виробничого процесу, стверджують противники ГАЕС, коефіцієнт корисної дії менший за одиницю. І додають, що гідротехнологія — позавчорашній день перерозподілу електроенергії. У передових країнах світу давно забули про систему «бачка в унітазі». Для стабільності та безпеки енергосистеми застосовуються сучасні надпотужні акумулятори, котрі високоефективні й надійні в експлуатації.

Послідовним критиком проекту Канівської ГАЕС упродовж останніх десяти років виступає Національний екологічний центр України (НЕЦУ). Його експерти та наукові консультанти також звертають увагу на застарілу технологію об'єкта, а ще — на його шкідливість, загрозу природно-заповідному фонду, унікальному комплексу геологічних, біосферних, ботанічних, ландшафтних, археологічних, історико-культурних локацій Канівського краю. Найбільша конфліктність проекту, стверджують екологи, у самому місці розташування станції — між державним історико-культурним заповідником «Трахтемирів» та регіональним ландшафтним парком з однойменною назвою. Близькість до ГАЕС відомих, унікальних у світовому масштабі Канівських геоморфологічних дислокацій — Канівських гір — ще один аргумент проти будівництва ГАЕС.

Громадська організація «Спеціальна комісія нагляду за виконанням законодавства України стосовно боротьби з організованою злочинністю та корупцією» також підключилася до обговорення проекту «з тридцятирічною бородою». Її активісти звернулися до НАБУ із запитом на перевірку щодо корупційної складової у фінансуванні, кошторисі та реалізації проекту побудови КГАЕС. Антикорупціонери звернули увагу на те, що Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) відмовився у 2008 році кредитувати сумнівний проект. Тоді «Укргідроенерго» почало переговори із Всесвітнім та Європейським інвестиційним банками. На реалізацію свого проекту оператор українських ГЕС хоче отримати під державні гарантії 1,25—1,3 млрд. доларів зарубіжних кредитів!

Для отримання кредиту від міжнародних фінансових організацій оператору ГЕС необхідно виконати низку обов'язкових умов. Зокрема, надання документів, які підтверджують безпечність будівництва для довкілля та історичних пам'яток.

— Однак «Укргідроенерго», — заявляє громадський активіст НЕЦУ Дмитро Іванов, — ще не підписавши кредитні угоди, вже оголосило про тендер і розпочало підготовчі роботи. До їх переліку входить вирубування лісу — майже 200 тисяч дерев, спорудження двох проммайданчиків з адміністративними та складськими приміщеннями, двох електропідстанцій і ліній електропередач, річкового причалу тощо. Все це виконується за кошти державного бюджету. Не дочекавшись виконання всіх «європейських» процедур, починається будівництво. Чи дадуть зарубіжні кредитори гроші — ще не відомо, а неповторний придніпровський канівський ландшафт і пам'ятки природи будуть знищені безповоротно.

Як повідомив Дмитро Іванов, минулого місяця в обласному центрі було оголошено про створення коаліції громадських організацій «Черкащина проти ГАЕС». Активісти гуртуються, аби зупинити «індустріального монстра», котрий націлився накинути ще одне ярмо на знесилений штучними «морями-калюжами» Дніпро.

КІЛЬКА ЗАСТЕРЕЖЕНЬ НЕЦУ

Побудова і експлуатація ГАЕС тягнуть за собою техногенні та соціальні ризики:

— складні геологічні умови (зсуви грунту, руйнування берегів) можуть призвести до руйнування основних гідроспоруд ГАЕС та техногенної катастрофи;

— підтоплення місцевості, ризик втрати населенням питної води;

— вторинне радіоактивне та органічне забруднення води Канівського та Кременчуцького водосховищ, ризик зараження питної води для населення надніпрянських міст і сіл;

— розмив унікальних Зміїних островів — частини Канівського природного заповідника;

— знищення комплексу археологічної спадщини.

Ліна ЛЕБЕДЕНКО-ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Фото із сайту ПАТ «Укргідроенерго».

На лінії розмежування ліс майже знищено

Колеги скинулися на «підтримку штанів»

Цього року Луганське обласне лісове і мисливське господарство залишилося без державної підтримки. На його розвиток уряд не виділив жодної копійки. Власне, про який розвиток може йтися, якщо грошей немає навіть на зарплату. Лісова охорона, наприклад, отримувала лише 50—60 відсотків окладу, до того ж і ці гроші стали можливі виключно завдяки фінансовій підтримці колег з інших регіонів. Грубо кажучи, лісники Житомирської, Чернігівської, Львівської та інших областей віддавали луганчанам частину своєї зарплати, щоб ті не простягнули ноги.

Торік у лісовому господарстві країни повинно було розпочатися реформування. Зокрема, планувалося створити таке підприємство, що займалося б реалізацією деревини, а отримані кошти спрямовувалися б у «малолісі» регіони на півдні та сході України. На жаль, реформа не відбулась, підприємство не створили, а пріоритети галузевого відомства помінялися. У підсумку: ні змін на краще, ні грошей, а на додачу ще й непевна перспектива. Продовжувати й надалі розраховувати на фінансову підтримку інших регіонів луганським лісовим господарствам уже не доводиться з тієї простої причини, що немає чим віддавати борги. Ліси Луганщини ніколи не були промисловими, як в інших регіонах країни. Тому заробити кошти на веденні лісового господарства, як, скажімо, це можуть у сусідній Харківській області, регіон не в змозі.

А тим часом ситуація в лісомисливському господарстві області доволі серйозна. Унаслідок бойових дій на територіях, близьких до лінії розмежування, ліс майже знищено. Скажімо, ліси, що постраждали під час бойових дій, становлять сьогодні 60 відсотків від планових рубок. Станично-Луганський лісгосп здійснює 100 відсотків рубок тільки згорілого лісу, Новоайдарський — 50 відсотків, а в Сєвєродонецькому лісгоспі рубки згорілого лісу становлять 60 відсотків. Крім планової, йде й самовільна вирубка дерев. На сьогодні офіційно зафіксовано 37 таких випадків, які принесли досить значні втрати — викрадено 790 кубометрів лісу.

— Найбільший обсяг розкрадання лісу спостерігається в Сєвєродонецькому лісовому господарстві — в західній частині Сіверського Дінця, — розповідає перший заступник Луганського обласного лісового і мисливського господарства Володимир Шевченко. — Здебільшого несанкціоновані вирубки помічено на лінії розмежування, в тих місцях, куди лісова охорона, отримавши інформацію, вчасно не може дістатися. Із загальної маси самовільної вирубки лісу левова частка припадає на райони дислокації військових частин. Часто під військових маскуються місцеві жителі. Ми їх затримуємо, але 20—30 тисяч гривень штрафу правоохоронці не визнають істотним фактом і справи не порушують. Тобто ми затримуємо зловмисників, але їх відпускають. Одне слово, жодної кримінальної відповідальності людина не несе.

Триває посадка сіянців.

Із початку АТО внаслідок бойових дій в області постраждало понад 15 тисяч гектарів лісових угідь. Однак це неповні дані. Досконально обстежити території неможливо, оскільки багато ділянок лісу заміновано. Швидше за все, якісь живі шматочки лісу й залишилися всередині масивів, але дістатися до них доволі важко.

Нині триває підготовка ґрунту під сіянці. На згорілих ділянках цього року сіянців посаджено на площі в 1000 гектарів.

— Усе залежить від фінансування, — уточнює Володимир Шевченко. — Держава нам знову нічого не обіцяє, тому сподіваємося на обласну владу. До речі, в довоєнні роки ми саджали до п'яти тисяч гектарів лісоугідь на рік. Якщо буде нормальне фінансування й увага до проблем лісівничих господарств зони АТО, то за 10—12 років втрачений ліс відновимо повністю.

Павло ВОРОНЦОВ.

Луганська область.

Фото прес-служби Луганського обласного лісового і мисливського господарства.

Вода йде з криниць, а земля — з–під ніг

Чому села, які «напувають» Хмельницький, самі страждають від спраги?

АЛЬТЕРНАТИВА

Парадоксальна ситуація склалась у Красилівському районі на Хмельниччині. Саме звідти бере початок чернелівський водогін, котрий постачає воду для обласного центру. Перші артезіанські свердловини пробурили там не випадково. Адже як тоді, так і тепер вважається, що водних запасів у них вистачить надовго. Але, хоч як дивно, тамтешні села, що зведені над цілим морем прісної води, страждають саме від її відсутності. Там давно висохли криниці, джерела і навіть річки. Люди переконані: вони стоять на порозі екологічної катастрофи. Щоб привернути увагу влади, а головне — виправити ситуацію, — дехто готовий навіть вдатись до акцій протесту і перекрити рух на дорогах.

Чи справді ситуація така критична? І хто може наповнити сільські криниці? Над цими проблемами замислились на всіх рівнях влади — від сільської ради до ОДА.

Заступник Хмельницького міського голови Анатолій Нестерук та народний депутат Андрій Шинькович готові шукати нестандартні рішення, щоб краяни не страждали від нестачі води.

На очах виростають гори

— Про те, що коїться у районі, знаю не з чуток, а бачив на власні очі, — переконує народний депутат Андрій Шинькович. — Водогонів немає. Криниці порожні. Річка Случ, котра мала вшир до шістдесяти метрів, практично висохла, її дно перетворилось на прибережні луки, де тепер випасають корів. У господарствах нема як утримувати худобу — нічим напувати. Та й люди вже не мають, як напитись... Усі ці проблеми виникли не сьогодні, а відтоді, як з Чернелівки почали водозабір для Хмельницького, збудувавши водогін. Цей проект, за початковими планами, мав закінчитись ще років п'ятнадцять тому. Але він триває досі. Прийшов час шукати інше джерело водопостачання для міських потреб? Наприклад, будувати водогін від Дністра.

Питання слушне. Але правда і те, що з безводдям сьогодні зіткнулись не лише у цій місцині. Без живильної вологи опинились сотні населених пунктів і десятки тисяч людей. То, можливо, і красилівчани дещо перебільшують, звинувачуючи у всіх своїх бідах лише водогін?

Та ні, села страждають не тільки від спраги, переконують у районі. Кажуть і про те, що значна територія опустилась на шість (!) метрів від колишньої позначки над рівнем моря. Хати дають тріщини і руйнуються. Земля просто йде з-під ніг. І все це, начебто, саме через воду.

Тетяна Агафонова, сільський голова із Малої Клітної, пригадує: «Колись із нашого села на сусіднє ми дивились як згори — було видно лише верхівки дерев. А тепер ми опинились на одному рівні — бачимо, як сусіди по своїх подвір'ях ходять. Зате з іншого боку села наче гора виросла, а ми опинилися біля її підніжжя, хоча раніше скрізь була рівнина».

Люди переконані, тут немає жодного перебільшення, а тим паче оптичного обману. Такі зміни — результат складних геологічних процесів. Їх пов'язують насамперед із тим, що «Хмельницькводоканал» забирає з-під землі воду, а в результаті утворюються підземні пустоти, в які й опускаються хати, вулиці й навіть цілі села.

Не всякий повірить у таке, бо все це нагадує якусь фантастичну кінозйомку, в якій легко змінюються ландшафти. Але до реалій повертають тріщини у будівлях. Люди побоюються, що одного дня вони можуть ступити із свого обійстя просто у... провалля.

Та найбільше лякає не так зміна навколишнього пейзажу, як безводдя. Причому, якщо в області про нього заговорили два останні роки, то у тому ж селі Мала Клітна розповідають, що живуть на привізній воді уже... сім років. Весь цей час місцеве господарство виручає і розвозить її по селу в цистернах. Люди запасають у баліях, відрах, бідонах, чанах... А вже звідти і самі п'ють, і худобу напувають, і на всі господарські потреби беруть.

Мала стати багатством, а перетворилась на біду

Після пари посушливих літ уже й на Хмельниччині зрозуміли справжню цінність води і те, що вода може бути дорожчою від срібла-золота. Бо якщо без останнього подільські селяни як жили, так і продовжують жити, то без води життя завмирає, а то й просто щезає. Маючи такий скарб, мешканці чотирьох сільрад, розташованих вздовж чернелівського водогону, могли би перетворитись на справжніх багатіїв. Натомість запаси води стали для них карою. Принаймні саме так вважають люди: якби її не викачували з району в таких масштабах, не відбувалися б такі незворотні зміни.

Але у міста, що споживає цю воду, інша думка.

Місто скорочує споживання з року в рік

— Не хотілося б, аби складалося враження, що обласний центр бездумно і по-споживацьки ставиться до природних запасів. Навпаки, ми постійно контролюємо ситуацію, — розповів директор Хмельницького міського комунального підприємства «Хмельницькводоканал» Віталій Кавун. — Підприємство з 2011 року не тільки саме постійно моніторить ситуацію, а й замовляє спеціальні дослідження у науковців. Нещодавно такі проведені ще й у зв'язку з тим, що наступного року маємо поновити ліцензію на використання води. Так от висновки науковців такі: допустиме щодобове використання становить 80 тисяч кубометрів. За такої норми у наступних 25 років у свердловинах рівень води не повинен знизитись. І це означає, що жодних наслідків для ландшафту і внутрішніх геологічних процесів не повинно бути.

Крім того, комунальники наводять ще й такі дані: останніми роками споживання води в обласному центрі не тільки не збільшується, а навпаки — падає через банальну причину — дорого платити. І нині воно становить майже 55 тисяч кубометрів на добу.

— Думається, не варто пов'язувати безводдя на території району лише із водогоном. Не треба плутати воду із артезіанських глибин, яку качаємо, з тією, що залягає у верхніх пластах грунту, і якою користується місцеве населення. Саме від насиченості цього шару залежить те, чи битимуть джерела, наповнюватимуться колодязі й водойми, — переконує заступник Хмельницького міського голови Анатолій Нестерук.

І саме тут проблем додає посуха. За даними метеорологів, чотирисім років тому кількість опадів, які область отримувала за рік, в середньому становила майже 750 мм. А останні два роки — від 450 до 490 мм. Тож земля не змогла досхочу напитись, а за нею і люди, що на ній живуть.

Шукати не винних, а гроші

Але хоча б які були причини, селяни хочуть мати воду. І щоб вона потрапляла у їхні садиби так само легко, як і в будь-яку міську квартиру. Переконані, вони теж заслуговують на свої місцеві водогони. То чому б їх не будувати?

Питання із теоретичного, а таким воно вже було пару десятиліть тому, коли в проектах будівництва чернелівської лінії закладалось спорудження і сільських водогонів, нарешті переходить у практичну площину. Для цього на місцях змушені шукати фінанси.

Глібківський сільський голова Юлія Сивак зуміла налагодити добрі стосунки із місцевим інвестором. Саме він допоміг заплатити за будівництво півтора кілометра трубопроводу до Трудового, двох з половиною — до Говорів, тепер на черзі Глібки. Вже зробили проект, сільській раді разом із районною вдалось назбирати майже півмільйона гривень на саме будівництво. Але потрібно ще понад триста тисяч гривень. Де їх брати? Адже загалом річний бюджет цієї сільради не дотягує навіть до п'ятисот тисяч гривень. Є над чим поламати голову.

А от у Чернелівській сільраді три села вже мають свої водопроводи. Тільки до Мончинець поки що не проклали. Вже довгий час людей так само рятує місцевий агроінвестор, котрий розвозить воду по дворах. Сільський голова розповідає, що через таке життя терпець у селян уривається, і вони погрожують акціями протесту.

Достукатись до влади вони пробували вже не один рік. Тепер нарешті вона обіцяє подбати про вирішення проблеми. Голова ОДА Олександр Корнійчук розповідає, що тільки із фонду регіонального розвитку Хмельниччині виділено на потреби територіальних громад 216 мільйонів гривень: «З цієї суми освоєно лише близько сімдесяти мільйонів, тож ми просто вимагаємо від очільників ОТГ, аби ті активніше брались за освоєння грошей». Та у Красилівському районі інша ситуація — тут досі так і не наважились створити жодної об'єднаної територіальної громади. В результаті села втрачають не тільки державні субвенції, а й частину тих податкових надходжень, котрі могли би залишитись у розпорядженні ОТГ. Тож, виходить, не завжди варто шукати винуватців проблем десь далеко. Можливо, і самим потрібно докладати трохи більше зусиль для їх розв'язання?

Втім, всім уже давно стало зрозуміло, що самотужки ні одна із сторін не зможе здолати посуху. А відтак кожному, хто хоче мати свою воду, потрібно долучитись і до пошуку грошей, і до реальної роботи.

Після непростої розмови із сільськими головами народний депутат обіцяє допомогти із коштами державного бюджету. Свою частку готова внести обласна і районна влада. І представники Хмельницької міської обіцяють, що теж більше дбатимуть про сільські громади. І це правильно. Бо не повинно так бути, щоб у місті вода лилася через верхи склянки, а в селі та була зовсім порожньою. Тим паче, що воду в неї наливають з одного джерела.

Але чи справді так буде, покаже час. Бо подібних обіцянок селяни із красилівської сухої зони «напились» вже давно.

Ірина КОЗАК.

Хмельницька область.

Фото автора.

ПРОБЛЕМА

«Швидка допомога» на приколі

Буквально по грамах збирають цими днями медики пальне для того, щоб заправити машини «швидкої допомоги». Ще день-другий і автомобілі не зможуть виїжджати на екстрені виклики. Критична ситуація склалася ще два місяці тому. Річ у тім, що цього року обласна влада профінансувала закупівлю пального й запчастин лише на 40% від необхідного обсягу.

Віртуальні кошти на пальне начебто б є — 20 жовтня сесія обласної ради ухвалила рішення про виділення 18,7 млн. грн. для забезпечення роботи «швидкої допомоги» до лютого 2017 року. Однак досі медики не отримали жодної копійки. Чому?

Примхи бюрократії чи злий намір чиновників? Останні два місяці, розповів директор комунального підприємства «Автобаза санітарного транспорту» Олег Совик, підприємство виходило із ситуації, заправляючи автомобілі за рахунок коштів, призначених для ремонту автомобілів, а це майже два мільйони гривень. Але ці гроші закінчилися, автобаза санітарного транспорту відпускає пальне машинам «швидкої допомоги» у борг, а очікуване зниження температури повітря вимагає оснащення машин зимовою гумою. Крім того, для функціонування «швидкої» потрібні медикаменти, ПММ, запчастини, водіям — зарплата.

— Якби сьогодні необхідні гроші надійшли, ми б закрили питання і щодо пально-мастильних матеріалах, і у закупівлі зимових шин, — зазначив О. Совик.

Фахівці упевнені, що проблему «сухих баків» машин «швидкої допомоги» створено штучно: обласний департамент охорони здоров'я, відповідальний за безпосередній розподіл коштів по станціях швидкої допомоги й районах області, не підписав відповідне розпорядження.

Голова Одеської облради Анатолій Урбанський, котрий виступив з відеозверненням, підтвердив, що гроші на потреби «швидкої» виділено. Рішення сесії в найкоротший термін передали в обласний департамент охорони здоров'я, і все, що потрібно зробити директорові департаменту, — підписати розпорядження. «Уся відповідальність за невиконання рішення сесії лежить на департаменті охорони здоров'я облдержадміністрації», — наголосив голова обласної ради.

Директор обласного департаменту охорони здоров'я Тетяна Крива всі обвинувачення на адресу керованого нею підрозділу заперечує, каже про нестачу коштів.

— Щоб виділити фінансування на бензин, мені потрібно зменшити зарплату лікарям і видатки на гемодіаліз, — заявила чиновниця журналістам. — Це порушення бюджетного кодексу... Депутати штовхають мене на порушення закону, і якщо я підпишу незаконний документ, то буду винна як держслужбовець.

Наприкінці року в Одесі згадали про те, що вся служба екстреної медицини, як то кажуть, дихає на ладан. Приміром, автопарк служби «швидкої допомоги» потребує відновлення. Із 140 автомобілів, які має обласний центр екстреної медичної допомоги, лише 65 машин відносно нові — 2014 року випуску. Інші — «пенсійного віку» і небезпечні в експлуатації. Набагато старші, серед них є і машини, що прослужили понад 30 років. Але ж щодоби на станцію швидкої допомоги від жителів міста й області надходить 1,5 тисячі викликів.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Одеса.

ГОЛОС УКРАЇНИ № 225 (6479)
П'ЯТНИЦЯ, 25 ЛИСТОПАДА 2016

У пункті пропуску «Виноградівка» прикордонники Ізмаїльського загону виявили наркотики, які були сховані у банках з варенням і квашеною капустою. Водій автомобіля Opel, громадянин Молдови, який в'їжджав в Україну, намагався провезти їх у сумці серед багажу. Про факт кримінального злочину прикордонники повідомили до управління СБУ в Одеській області, *інформує наш власкор В'ячеслав Воронков*

Голова Сумської райдержадміністрації Геннадій ДОРОШЕНКО повідомив, що наступного року пріоритетом для РДА буде розвиток об'єднаних територіальних громад. Він попередив, що в 2017–му вони одержать додатково на розвиток 40 млн. гривень, а необ'єднані — лише на утримання дитсадків, *передає наш власкор Володимир Чернов*

Незрячі українці просять владу побачити їх

ПРОДОВЖУЄМО ТЕМУ

Якщо десь по закордонах люди з вадами зору мають можливість отримувати різноманітні засоби й пристрої, які полегшують їхнє життя, то в Україні вони приречені на постійну боротьбу. З ким і заради чого?

Як розповів заступник голови правління Українського Товариства сліпих (УТОС) Михайло Новосецький **(на знімку)**, у нашій країні незрячі — найуразливіша категорія населення. Хоча серед них є відомі керівники підприємств, юристи, вчені, педагоги, музиканти, спортсмени і навіть парашутисти. Але всього цього незрячі досягають не завдяки, а всупереч усьому, докладаючи титанічних зусиль.

Вчитися і працювати — зась! Хоча й дозволено

Проблеми починаються з отримання освіти. В Україні діє 151 дитсадок для дітей з порушенням зору, 13 із них — у столиці. А от спеціалізованих шкіл-інтернатів для дітей із зниженим зором у столиці лише два, ще один — під Києвом, а повністю сліпі діти мають змогу навчатися лише в одному навчальному закладі — школі-інтернаті №5. Була в столиці єдина на всю Україну заочна школа для сліпих дітей, на базі якої працювали навчально-консультативні пункти в усіх регіонах України. Але кілька років тому школу ліквідували й тепер незрячі діти, які мешкають у регіонах, мають проблеми з отриманням середньої освіти. Як з'ясувалося, ця школа була заснована Шевченківською райдержадміністрацією й фінансувалася з районного бюджету. Діти навчалися у цій школі раз на тиждень по три години. Звичайно, заочне навчання не ідеальне, але педагоги намагалися, щоб учні освоїли програму відповідно до навчального плану. Чому відмовилися фінансувати заклад, який працював не на район, а на всю Україну?! Питання не лише до райдержадміністрації, а й до Міністерства освіти.

— Нині більшість незрячих молодих людей, закінчивши школу, намагаються вступати до вишів. З одного боку, це добре, — розповідає Михайло Новосецький. — Та, на жаль, навіть отримавши вищу освіту, сліпа людина практично не може влаштуватися на роботу. У нашій державі живуть 2,5 мільйона людей з особливими потребами, тобто п'ять відсотків від загальної чисельності населення — інваліди. Я — інвалід по зору і я вирішив реалізувати своє право на працю і влаштувався на роботу. Однак незабаром у відділі кадрів мені кажуть: ти, мовляв, шановний, маєш довідку про інвалідність, а в ній є примітка: «Непрацездатний, потребує постійного стороннього догляду»... Я роками жив без цього стороннього догляду і навіть на думку не спадало, що він так уже мені й потрібен. Виявляється, з Фонду захисту інвалідів приходила комісія і мій роботодавець отримав догану за те, що взяв на роботу «непрацездатну людину». У 2007 році Кабінет Міністрів прийняв нове положення про Індивідуальну програму реабілітації та адаптації інвалідів — ще один папірець, без якого інваліду відтепер стало практично неможливо працевлаштуватися. Відповідно до того положення, «індивідуальна програма для повнолітніх інвалідів розробляється медико-соціальною експертною комісією (МСЕК)». Але, щоб потрапити туди, людина повинна отримати направлення від лікарсько-консультативної комісії за місцем проживання. Для цього слід звернутися до окуліста за місцем проживання, потім здати аналізи та пройти огляд кількох лікарів. Чинний наказ МОЗ України №183 встановлює кілька критеріїв, за якими оцінюється, так би мовити, пристосованість інваліда до життя. Такими критеріями є здатність до навчання, спілкування, орієнтації, контролю своєї поведінки, пересування, самообслуговування, участі у трудовій діяльності. За законом, людина з I групою інвалідності повинна мати хоча б один пункт обмежень, оцінений трьома балами, тобто як важливий і значний. Це досить несправедливий підхід до справи. Я вважаю, що інвалідність повинна встановлюватися не за ступенем пристосованості до життя, а за ступенем обмеження тієї чи іншої функції організму. Інакше виходить, що людина без ніг чи очей або повністю глуха, але водночас пристосована до життя, що не вимагає постійної сторонньої допомоги і не залежить від суспільства, повинна бути «покарана» меншою пенсією, ніж людина, стан здоров'я якої, можливо, трохи кращий, але вона не має бажання пристосовуватися до життя і приносити хоч якусь користь суспільству.

Фонд соціальної підтримки та захисту інвалідів має спеціальну програму й оплачує навчання людини з обмеженими можливостями. Для незрячих найбільш прийнятні професії юриста, філолога, психолога, соціального працівника та масажиста (їх готують два медичні коледжі — в Києві та Генічеську). Але ж не всі здорові люди здатні опанувати вищу освіту, не кажучи вже про незрячих. Люди з вадами зору можуть працювати слюсарями-складальниками, майстрами по дереву, операторами комп'ютерного набору. А закладів, де б незрячі або слабозорі люди отримали робітничу спеціальність, в Україні немає жодного! Із 380 реабілітаційних центрів для людей з обмеженими можливостями лише три — для незрячих: у Києві, Луцьку і Чернівцях!

Нині існує гостра потреба в малих підприємствах, де могли б працювати незрячі: юридичні контори, масажні кабінети тощо.

Засоби реабілітації невідомо де

Наступною серйозною проблемою для незрячих є забезпечення, а швидше — незабезпечення засобами реабілітації. Магнітофони для читання книжок і газет, озвучені годинники й термометри, диктофони, машинки для набивання текстів шрифтом Брайля, білі тростини — все це повинна видавати держава. Так роблять у всіх цивілізованих країнах. Але не в Україні.

За словами Михайла Новосецького, з 2009 року Кабмін скасував постачання інвалідам цих життєво необхідних засобів. «Це не просто знущання, це геноцид! — переконаний незрячий керівник. — Навіть тростину в Україні не можуть виготовити — завадив тендер, через який неможливо знайти виробника. Спеціальні комп'ютери для незрячих студентів і плеєри для прослуховування літератури Фонд захисту інвалідів начебто закупив, але їх поки що ніхто не бачив».

За законом, інваліди по зору раз на півроку повинні проходити лікування й обстеження в умовах стаціонару, щоб остаточно не втратити зір. Але в Києві (та й в Україні загалом) немає жодного спеціалізованого відділення для тотально сліпих. Або хоча б окремо виділено санітарку, яка б супроводжувала незрячу людину на процедури. Років 20 тому закрили єдину спеціалізовану лікарню для незрячих на вулиці Зоологічній. І на всі звернення з цього приводу до КМДА відповіді немає.

Громадський транспорт як перешкода

Поїздка міським транспортом перетворюється на серйозне випробування. Метрополітен більш-менш пристосований для проїзду людей з особливими потребами! А все решта — просто жах. Особливо маршрутки. По-перше, майже всі вони зупиняються не на зупинках, а десь поруч. «Люди побігли, а незрячий стоїть і не знає, який транспорт підійшов і в який бік за ним бігти», — пояснює співрозмовник.

На думку Михайла Новосецького, варто виділити чотири-п'ять найбільш проблемних транспортних вузлів. Наприклад, біля станцій метро «Либідська» (це — найнебезпечніша для незрячих транспортна розв'язка!), «Лук'янівська» й «Виставковий центр» маршрутки стоять біля бордюру, а тролейбуси зупиняються у другому-третьому ряду, й добиратися до них, лавіруючи між машинами, смертельно небезпечно. На багатьох зупинках павільйони-МАФи розташовані майже впритул до бордюру, а тролейбуси зупиняються навпроти. Перш ніж потрапити до транспорту, незряча людина може кілька разів упасти, зачепившись за кіоск. Біля метро «Дарниця» на зупинці розміщено три павільйони очікування з магазинами. Транспорт тут зупиняється, де захоче водій. Сліпі в цьому безладі не можуть зорієнтуватися.

Але і це далеко не весь перелік проблем.

Наталя ПЛОХОТНЮК.

Фото надано автором.

ЦИФРА

285 мільйонів населення планети має порушення зору: 39 мільйонів — незрячі, у 246 мільйонів — значна ступінь зниження зору. 90 відсотків незрячих живуть у країнах із низьким рівнем доходу. В Україні точної офіційної статистики щодо кількості людей із порушеннями зору немає: за неофіційними даними, їх приблизно 100 тисяч, у Києві — майже 4,5 тисячі.

Браконьєри під військових замаскувалися

На Херсонщині браконьєри вже маскуються під військових, щоб цивільні очевидці «дикого полювання» не чинили перешкод та не ставили їм зайвих запитань. Але групі таких псевдовійськовослужбовців не вдалося надурити захисників природи в селі Зеленівка під Херсоном. Ті влаштували за природогубами справжню гонитву та ще й життям ризикували. А закінчився «бойовик» аж в обласному центрі. І лише тоді, коли до переслідування браконьєрського автомобіля долучилася поліція.

Чули крики: «Дави їх!»

«Біля Зеленівки поля озимих щоночі толочать автівки браконьєрів, що стріляють зайців просто з-під фар і до того ж нищать посіви. Після кількох скарг вирушили в рейд спільно із власником фермерського господарства та двома депутатами сільської ради. Тільки виїхали, бачимо, як полем несеться «УАЗ», а з нього стріляють. Ми трьома своїми машинами перекривали йому зручні виїзди на дорогу, а браконьєри намагалися втекти полями. За кілька годин «УАЗ» із номерними знаками чорного кольору, як у транспорту частин ЗСУ, зупинився — двигун заглух. Один із двох його пасажирів (вони обидва були в камуфляжній формі) кинувся до лісосмуги, щось там залишив і знову повернувся до машини. Браконьєри зачинилися і намагалися завести двигун. Тим часом ми їх оточили, але мотор машини запрацював знову, і під крики: «Дави їх» автомобіль помчав просто на нас — ледве встигли відскочити», — розповів «Голосу України» керівник мисливського колективу Зеленівки Микола Качалко.

Браконьєри врешті зуміли відірватися від переслідувачів і на скаженій швидкості понеслися у Херсон. Учасники рейду зрозуміли, що в паніці вони можуть влаштувати кровопролитну аварію, і зателефонували до поліції. Вартові порядку також підключилися до погоні і заблокували «УАЗ» уже неподалік від центру міста. Потім виїхали до лісосмуги, де виявили снайперський карабін з оптикою у скривавленому чохлі. А от дичини ні в машині, ні в лісосмузі не знайшли: мабуть, затримані просто не встигли щось вполювати.

Маскування не спрацювало

— За фактом незаконного полювання вже розпочали кримінальне провадження. Але одразу можу повідомити, що до українського війська чи Нацгвардії перехоплені втікачі жодного стосунку не мають. Це звичайні громадяни Херсона, і вилучений карабін «Соболь» зареєстрований на одного з них. Що ж до «УАЗа», то з цим складніше — ним управляли за техпаспортом, а його власника ще належить встановити, — так прокоментував ситуацію автору цих рядків начальник Дніпровського відділення Національної поліції майор Денис Карімов.

Військовий прокурор Херсонського гарнізону Юрій Гром у свою чергу додав: в області й раніше затримували браконьєрів з атрибутами військової форми та спорядження. Але щоразу з'ясовувалося, що вони не є військовослужбовцями — просто нині камуфляжу та екіпіровки в Україні «ходить» багато. І дехто просто експлуатує у своїх інтересах громадянське почуття поваги до захисників Батьківщини. А от власне бійці дислокованих на Херсонщині частин і підрозділів ЗСУ та ДПСУ браконьєрством рук не бруднять. У них чимало значно відповідальніших справ.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.

Херсон.

Таланти не залежать від фізичного стану

Конкурс-фестиваль таланту та краси «Казкові мрії» для дітей з інвалідністю відбувся в Олександрії на Кіровоградщині** (на знімку)**. Сто сорок дітей разом із батьками приїхали до ДК «Світлопільський» із Кропивницького, Новомиргорода, Олександрії. Уперше фестиваль такого плану об'єднав дітей із різних організацій інвалідів області.

Конкурсна програма складалася з дефіле в костюмах казкових героїв, показу народного вбрання та демонстрації творчих здібностей. Журі очолювала переможниця Всеукраїнського конкурсу краси серед дівчат на інвалідних візках «Краса без обмежень» Оксана Кононець. Кожен конкурсант отримав нагороди, дипломи, подарунки та квіти. Організували фестиваль ГО «Справедливість», БФ «Крила» (м. Київ), ГО «Народна академія творчості інвалідів» та низка інших організацій.

Ольга НІКОЛАЄВСЬКА.

Кіровоградська область.

Фото надано автором.

ЄС обіцяє безвіз і продовження санкцій проти Росії

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Прес-конференція у Брюсселі відбулася учора по завершенні 18-го саміту Україна—ЄС, у якому взяли участь Голова Європарламенту Мартін Шульц, Президент України Петро Порошенко, Президент Європейської Ради Дональд Туск, Президент Єврокомісії Жан-Клод Юнкер **(на знімку зліва направо).** Ще перед початком зустрічі Мартін Шульц наголосив, що питання запровадження безвізового режиму для України — не єдине важливе в порядку денному саміту. Велику увагу планували приділити виконанню Мінських домовленостей, питанню санкцій щодо Росії, а також ратифікації Угоди про асоціацію Україна—ЄС, яку заблокували Нідерланди.

Дональд Туск висловив переконання, що Угода про асоціацію принесе вигоду не тільки Україні, а й усій європейській спільноті. Тому він особисто сповнений рішучості «наполегливо шукати рішення, що дозволить Нідерландам ратифікувати угоду і водночас повністю поважати інтереси України, щоб не було потреби перератифіковувати її іншим членам ЄС. У грудні під час засідання Ради ЄС я маю намір знайти таке рішення», — заявив Дональд Туск. І повідомив, що має підстави не сподіватися після останніх перемовин Президента України Петра Порошенка з Прем'єр-міністром Нідерландів Марком Рютте.

Президент України Петро Порошенко, у свою чергу, заявив, що під час саміту справді стали чіткими перспективи ратифікації Угоди про асоціацію, яка є символом нової України, її боротьби за європейське майбутнє. «Положення угоди не мають бути переписані чи перератифіковані, — повідомив він. — Так само є неможливим заниження амбітності наших цілей за Угодою. Подальше затягування з ратифікацією — не на користь Україні і точно не на користь ЄС. Впевнений, що треба дати відсіч популізму і не допустити, щоб у цій боротьбі виграла країна-окупант». Глава Української держави висловив сподівання, що це питання найближчим часом буде зрушено.

Фото Миколи ЛАЗАРЕНКА (прес-служба Президента України).

Смоленська трагедія: думки в суспільстві розділилися

Смоленська трагедія, яку вміло розігрують з Кремля, має також внутрішньополітичний та внутрішньосуспільний польський вимір. Йдеться не лише про створення діючим нині урядом нової підкомісії для вивчення заново причин катастрофи президентського ТУ-154М (про що інформував «Голос України»), а й про проведення ексгумації тіл 83 (із 96) трагічно загиблих 10 квітня 2010 року, що викликало неоднозначний резонанс і поділ серед родин жертв та в суспільстві.

Про відповідне рішення прокуратури, ухвалене в червні, родини загиблих почали дізнаватися з офіційних однотипних, але індивідуальних повідомлень у жовтні. В них йшлося про те, що створена міжнародна експертна група. За даними, встановленими журналістами, в її складі 14 осіб — із Швейцарії, Португалії, Великобританії, Данії, а також з Варшави, Кракова та Любліна (польських міст, у відповідних медичних закладах яких проходитиме ексгумація).

В обґрунтуванні рішення стверджувалося, що необхідне ретельне і професійне дослідження, оскільки «дотеперішній аналіз російської медичної документації, отриманої з Москви у рамках міжнародної правової допомоги, свідчить про те, що обстеження останків виконувалось без дотримання найвищих стандартів». На користь твердження про недбалість росіян у 2010 році, окрім численних помилок в описовій документації, додатково свідчить і той факт, що в ході проведених військовою прокуратурою у період з червня 2011 до листопада 2012 р. дев'яти ексгумацій виявилося, що тіла шести жертв були поховані «не у своїх гробах».

Частина родин загиблих підтримали позицію прокуратури, що «шість років тому з незрозумілих причин Варшава повірила результатам російських досліджень, яких насправді не було» та, як підкреслюють, хочуть мати певність, що у родинних гробах справді були поховані їхні рідні.

Проте така аргументація вплинула не на всіх. У жовтні понад 200 членів сімей 17 жертв катастрофи звернулись з відкритим листом «до всіх людей доброї волі, духовенства і представників влади», аби їхніх близьких не ексгумували, бо вважають це політичною грою. Не допомогло також підтримане омбудсменом їхнє звернення до суду, який відхилив позови, підтвердивши позицію прокуратури, що та може проводити ексгумацію без згоди найближчих родичів. Проте родини продовжують оскаржувати рішення прокуратури.

Тим часом процедурі вже були піддані останки президентської пари Леха і Марії Качинських, яких згодом з відповідними почестями перепоховали у спеціальному саркофагу у Вавельському замку. До кінця цього року прокуратурою заплановано проведення десяти ексгумацій, а завершення всіх передбачається до кінця наступного року.

Іван КОЗЛОВСЬКИЙ.

Варшава.

Знову автомобіль начинили вибухівкою

У четвер о восьмій ранку біля адміністративної будівлі губернаторства в турецькому місті Адана (південна провінція країни) підірвано автомобіль, начинений вибухівкою. Як повідомило турецьке агентство Anadolu Agency, принаймні дві людини загинули на місці й 16 — дістали поранення, більшість із яких тяжкі.

Губернатор провінції Махмут Деміртас повідомив журналістам, що автомобіль підігнали до входу в будинок, тому він значно постраждало, як і машини, припарковані поблизу. Він додав: у злочині підозрюється жінка, якій належить підірваний автомобіль. Поліцейські змогли ідентифікувати його за реєстраційними номерами. Підозрювану і її спільників розшукують.

Олександр ВЛАДИМИРОВ.

Дідусям важко ганятися за злочинцями

Понад тисячу румунських поліцейських в одязі Діда Мороза в середу провели акцію протесту на центральній площі Бухареста, де розташована урядова будівля.

Під барабанний бій вони вимагали від влади знизити пенсійний вік із 65 років до 60. Чимало протестувальників причепили бороди з натяком на те, що дідам до завищеного пенсійного віку важко ганятися за молодими злочинцями й наводити порядок на вулицях. Поліцейські вимагали, щоб для розмови з ними вийшов прем'єр-міністр Дачіан Чолош чи хоча б міністр внутрішніх справ. Але прем'єр направив до них міністра праці, сім'ї й соціального захисту Драгоша Післару. Він пообіцяв звернути увагу на вимоги протестувальників і доповісти про них на засіданні уряду. Звісно, така відмовка не задовольнила Дідів Морозов, і вони пообіцяли продовжувати протести до повного виконання їхньої вимоги.

Олександр БІЛИК.

Москва випробовує японську гостинність?

Міністерство оборони Росії розгорнуло найновіші берегові протикорабельні ракетні комплекси на двох із чотирьох островів, на поверненні яких наполягає Японія. Йдеться про Ітуруп та Кунашир. Як повідомляє японська телекомпанія NHK, ракети берегового протикорабельного комплексу «Бастіон», що його розмістили на Еторофу (Ітуруп), має радіус польоту 500 км. Ракети берегового комплексу «Бал» вражають ціль на відстані 300 кілометрів.

Крім того, пише NHK, міністерство оборони Росії споруджує на цих островах майже 400 військових об'єктів, зокрема й казарми. На думку експертів, Росія «чітко демонструє свої наміри щодо зміцнення обороноздатності островів саме перед візитом Путіна до Японії».

Президент Росії планує здійснити візит до Японії уже 15—16 грудня. Активність підготовки до цієї події «зашкалює» з обох боків: відбуваються робочі поїздки чиновників різного рангу, лідери на днях зустрічалися «на полях» саміту АТЕС у Перу. Велика телевізійна група Першого російського каналу прибула на малу батьківщину японського прем'єра в Нагато, щоб заздалегідь віднайти репортажі з місць, де відбуватимуться зустрічі.

І водночас такий демонстративний і необдуманий крок? Чи надто обдуманий? Японські ЗМІ ставлять запитання: «Росія випробовує японську гостинність?»

На днях російський патрульний гвинтокрил було помічено поряд з островами Сенкаку, на які висловлює свої претензії Китай. Міноборони Японії повідомило, що Ка-27 кружляв навколо островів Тайшьота і Кубашіма впродовж кількох годин. Причому він піднявся в повітря з російського есмінця, який проходив у південному напрямку між цими островами. Довелося по тривозі піднімати винищувач Сил самооборони Японії і проводжати непроханого гостя.

Міністр закордонних справ Фумйо Кішіда заявив стосовно розміщення російських ракетних комплексів на островах Ітуруп та Кунашир: «Ми надаємо цьому серйозного значення і після уточнення будемо реагувати належним чином». Кішіда переконаний: сторони повинні нарешті розв'язати проблему «північних територій». «Я дуже хочу продемонструвати, що потрібно працювати на стійкий прогрес у територіальних перемовинах», — заявив він.

Очевидно, Росія вважає, що розміщенням ракетних комплексів вона якраз і демонструє «стійкий прогрес у перемовинах». Принаймні «промовляюча голова» російського президента Дмитро Пєсков заявив, що рішення Росії насадити на острови, які є предметом обговорення, ракетні комплекси, і саме напередодні візиту Путіна, не повинно вплинути (наберіться терпіння — речення довге) «на стрімкі тенденції, які зараз є у наших двосторонніх відносинах з Токіо у плані дуже ретельної підготовки до візиту Путіна в Японію і тривалих контактів як у плані розвитку двосторонніх відносин, особливо у сфері економіки, так і в плані переговорів щодо проблематики мирного договору».

Так би й сказали одразу: гроші нам ваші потрібні, а до островів — зась! Власне, це й показали розміщенням ракет. Але навіщо так нахабно-демонстративно, та ще й напередодні візиту?

Ніна БАЛИКОВА.

Токіо.

ПЛАНЕТА

Показники бізнес–співпраці з Польщею зростають

Учора в Києві відбувся щорічний V Міжнародний форум «Польський бізнес день». Мета заходу — об'єднати бізнес-спільноти Польщі та України для обміну досвідом та започаткувати розвиток нових проектів, стратегічних напрямів співпраці. Цього року особливу увагу учасники приділили можливостям розвитку стартапів та інновацій.

«Україна і Польща мають дуже багато зв'язків, велике спільне минуле, і я впевнений, що в нас є всі можливості для подальшого поглиблення співробітництва. Із 2016 року в нас почалося зростання всіх показників співпраці, серед яких імпорт, експорт та інвестиції. Я сподіваюся, що і 2017 році цей прогрес тільки набиратиме сили», — розповів заступник міністра економічного розвитку і торгівлі України Максим Нефьодов.

Сподівання української сторони поділяє і заступник міністра розвитку Республіки Польща Маріуш Халадий. За його словами, в цьому році виникли багатобіцяючі перспективи розвитку відносин. Учасники форуму переконані, що 2017-й стане роком інвестиційно-торгового буму між обома країнами.

Збори пройшли під патронатом Посольства Республіки Польща в Україні та за підтримки Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. Серед організаторів також, зокрема, відділ сприяння торгівлі та інвестиціям Посольства Польщі у Києві, Міжнародний правовий центр EUCON, Міжнародне товариство польських підприємців в Україні, Міжнародний аудиторський союз, Асоціація українського бізнесу в Польщі, Польсько-Українська господарча палата.

Юлія ЯЩУК.

Громадянство України — квиток на волю

«Рішення про встановлення адміністративного нагляду стосовно Хайсера Джемілєва скасовано. Ключовий аргумент — визнання його органами Російської Федерації громадянином України без будь-яких застережень, — **повідомив на своїй сторінці у Фейсбук адвокат Хайсера Джемілєва Віктор Полозов.** — Фраза в апеляційній ухвалі: «після відбування покарання Джемілєв Х. М. не має законних підстав для перебування на території Російської Федерації і підлягає вибуттю на територію іноземної держави» вселяє стриманий оптимізм. Тепер необхідно зустрітися з Хайсером у колонії. Останній день перед звільненням заручника».

Адвокат також виклав на сторінці копію згаданого документа. Отже, можливо, вже сьогодні сина Мустафи Джемілєва, незаконно вивезений на територію Росії і ув'язнений там як заручник, буде звільнено з-під варти.

Ніхто не має зупиняти Чорногорію на шляху до НАТО

Про це заявив генеральний секретар Альянсу Єнс Столтенберг, який також наголосив, що ніхто, крім 28 країн-членів НАТО й самої Чорногорії, не повинен вирішувати питання про її членство в організації.

«Тільки від нас залежить прийняття нових членів у НАТО, і ми вирішили запросити Чорногорію. Будь-яка спроба втрутитися у цей вибір суверенної нації абсолютно неприпустима», — зазначив генсек НАТО. Він додав, що процес приєднання балканської країни до НАТО завершується, і невдовзі вона стане повноправним членом Альянсу.

Єнс Столтенберг вітає розслідування, що ведуться в Чорногорії і Сербії, стосовно можливої участі російських і сербських громадян у підготовці до передачі влади проросійській партії після парламентських виборів 16 жовтня і фізичного усунення прем'єр-міністра Міло Джукановича.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Парламент Болгарії заборонив символіку, що створена за комуністичного режиму й вихваляє його

В Умані відбулася презентація книжки письменника з Нідерландів Кора Роса. Автор «Народжених страждати» поділився з читачами своїм баченням трагічних подій Голокосту 1941—1944 років, *довідалася наш власкор Ліна Лебеденко-Титаренко*

Стрічку «Переломний момент: Війна за демократію в Україні», співрежисерами якої виступили володар трьох «Оскарів» Марк Джонатан Харріс і режисер «Поводиря» Олесь САНІН, визнано кращим документальним фільмом на кінофестивалі EtCultura, що відбувся у США *(УНІАН)*

Популяризують мандри у чарівний край

Установчі збори засновників Регіональної туристичної організації відбулися в Закарпатській ОДА. Участь у них узяли представники цього перспективного бізнесу з усієї області.

Мета — розвиток та популяризація закарпатського туризму, розроблення нових маркетингових технологій. Адже кількість мандрівників з року в рік зростає. За попередніми даними, у 2016-му в краї відпочине понад мільйон українців.

Як повідомив директор департаменту економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації Денис Ман: «Наші фахівці залучені до створення Національної туристичної організації України. Тому на Закарпатті повинна діяти її регіональна структура».

Він сподівається, що вже наступного року від цієї співпраці буде відчутний результат.

Посадовець також вручив дипломи закарпатським переможцям Всеукраїнського рейтингу «100 кращих садиб сільського зеленого туризму України». Відзнаки отримали Іван Гичка-Сидор, власник сільської садиби «Долина фазанів» (Ужгородський район) та Оксана Будинська, власниця садиби «Ставне, 158» (Великоберезнянський район).

Василь НИТКА.
Закарпатська область.

У прикордонників з'явився логістичний центр

Керівник Державної прикордонної служби Віктор Назаренко відкрив на базі Одеського прикордонзагону Держприкордонслужби перший регіональний логістичний центр.

Це черговий крок до передачі деяких повноважень із питань матеріально-технічного забезпечення підрозділів безпосередньо в регіональні управління.

За його словами, центр дасть змогу істотно скоротити строки, шляхи доставки та отримання необхідного майна від постачальника до кожного військовослужбовця.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.
Одеса.

Посеред білого дня вкрали сувору таємницю

У Харкові пограбовано автомобіль військової фельд'єгерської служби. Про це повідомив офіційний сайт ГУ НПУ в області. У місті оголошено план «Перехоплення».

Про напад, за інформацією поліції, повідомив водій автомобіля. За його словами, троє невідомих у масках розбили скло машини, забрали із салону кейс зі службовою документацією та зникли з місця злочину на автомобілі «Шкода».

За адресою виїхала слідчо-оперативна група Холодногірського відділу поліції. Уведено в дію план «Перехоплення». Нині правоохоронці встановлюють обставини злочину і розшукують зловмисників. Інформація внесено до Журналу єдиного обліку правопорушень.

Подробиці пограбування, а точніше, нападу на військовий автомобіль із, можливо, секретною інформацією, не оголошують. А було б цікаво дізнатися, як це офіцер особливої фельд'єгерської служби залишив портфель із секретами в автомобілі без належної охорони. Або, якщо при цьому він перебував в автомобілі, чому не застосував табельну зброю?

Микола КОСИЙ.
Харків.

Стали студенти лейтенантами

Майже сотня студентів та студенток Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини пройшли повний курс військової підготовки та склали присягу на вірність народу України.

Майбутні педагоги отримали документи про присвоєння первинного військового звання — молодшого лейтенанта запасу **(на знімку)**.

Це вже третій випуск офіцерів запасу, які, навчаючись в Уманському педуніверситеті, були одночасно курсантами кафедри військової підготовки Сумського держуніверситету та Військової академії міста Одеси.

Ліна ЛЕБЕДЕНКО-ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.

Фото надане прес-службою УДПУ.

За інвестиціями в енергоефективність та туризм — майбутнє

Перший муніципальний інвестиційний форум відбувся в Кіровоградській регіональній торгово-промисловій палаті. Працював він за трьома платформами: «Ощадна енергетика як пріоритет сучасного українського міста», «Туризм як один із пріоритетів створення інвестиційного клімату» та «Муніципальна школа інвестиційних проектів».

«Серед учасників форуму — уповноважені представники міжнародних проектів і програм. Зокрема, Північної Екологічної Фінансової Корпорації (НЕФКО), за участю якої вже реалізовано проект з реконструкції центрального теплового пункту під котельню з високоефективним енергозберігаючим обладнанням загальною вартістю понад 740 тис. євро в місті Олександрія, — повідомив голова ОДА Сергій Кузьменко. — Завдяки співпраці зі Світовим банком на Кіровоградщині реалізується проект з модернізації основного водогону області «Дніпро—Кіровоград», в рамках якого вже отримано техніку і обладнання на суму понад 1,5 млн. доларів».

Кілька великих проектів реалізуються й за рахунок внутрішніх інвестицій, залучених в регіон. Це кошти державного та місцевих бюджетів. Завдяки їм в обласному центрі відкрито кардіохірургічну операційну, проводиться комплекс робіт в обласному госпіталі для ветеранів війни, на завершальному етапі реконструкція та облаштування сучасним обладнанням обласної дитячої лікарні тощо.

Петро МЕЛЬНИК.
Кіровоградська область.

На знімку: під час форуму.

Фото офіційного сайту Кіровоградської ОДА.

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

Без субсидій «комуналку» не потягнуть

Середній розмір субсидій, призначених на Хмельниччині до середини листопада, становить 1071 грн. При цьому середньомісячний дохід у жовтні на особу в домогосподарствах, де її було надано, — 1721 грн. Тож самостійно сплачувати за житло вони не здатні. В області по житлові субсидії вже звернулося понад 249 тисяч родин. Як вважають в обласному департаменті соцзахисту населення, це становить понад 76% від прогнозованої кількості домогосподарств, що мають бути залучені до системи державної допомоги на період опалювального сезону.

Ірина КОЗАК.
Хмельницька область.

3 конкурсу — до лікарні

Прикарпатці, які брали участь у Всеукраїнському фестивалі-конкурсі «Перлина Кам'янця» та проживали у готельному комплексі «Ксенія» у Кам'янці-Подільському, теж опинилися на лікарняних ліжках. В Бурштинській міській лікарні з попереднім діагнозом «харчова токсикоінфекція» перебувають 15 постраждалих, з яких 13 дітей віком до 15 років. Стан хворих — середньої тяжкості. У поїздці на Хмельниччину брав участь танцювальний колектив «Сюрприз» (Палац культури «Прометей», м. Бурштин) у кількості 32 особи, серед яких 25 дітей. Як поінформували в управлінні цивільного захисту ОДА, нових випадків захворювання серед учасників конкурсу не виявлено.

Галина БРУХАЛЬ.
Івано-Франківська область.

ЦИФРА

***435 млн. грн.* накопичилося боргів у 500 тисяч родин Харкова та Харківської області, які не оформили субсидію. Як уточнили в ПАТ «Харківгаз», у жовтні загальна заборгованість жителів краю збільшилася на 100 млн. грн. Щомісяця за борги від газопостачання відключають майже 500 домоволодінь.**

Вл. інф.

Гран-прі — за «Чорнобривці»

До Міжнародного дня студентів у тернопільському Палаці культури «Березіль» ім. Л. Курбаса відбувся фінальний тур та гала-концерт міського студентського фестивалю-конкурсу «Окрилені піснею -2016».

Гран-прі отримав студент Тернопільського державного музичного училища ім. Соломії Крушельницької Дмитро Мацьопа. У його виконанні прозвучала пісня Миколи Сингаївського та Володимира Верменича «Чорнобривці».

Галина МИКОЛИН.
Тернопільська область.

Науковці і конструктори дружать проектами

Сумський державний університет і Конструкторське бюро «Південне» із Дніпра домовились про реалізацію чергового проекту. Науковці розроблятимуть для оборонного підприємства програмні модулі керування ракетними підрозділами. Інформаційне, лінгвістичне та математичне забезпечення роботи автоматизованих систем управління відповідатиме стандартам НАТО. Згідно з угодою, робота має бути завершена протягом 2016—2017 років. До участі в ній залучать наукових співробітників кількох кафедр. Це вже шосте замовлення, яке СумДУ виконує для КБ «Південне». Генеральна угода про співробітництво між двома юридичними особами діє з 2013-го.

Володимир ЧЕРНОВ.
Сумська область.

Пам'ятник жертвам голодоморів встановлять в Ужгороді (Закарпатська ОДА)

Горіла стела Героїв

Учора вночі вогонь знищив частину стели Героїв Небесної Сотні та Героїв АТО у Луцьку. Згоріли знімки посередині стели — учасників АТО, які загинули в перші дні війни на Донбасі. Фото Героїв Небесної Сотні завдяки оперативним діям пожежників вдалося врятувати. Називають дві причини загоряння: умисний підпал або самозаймання від лампадок. Поліція проводить розслідування. У місті шоковані тим, що трапилося.

Максим СОЛОНЕНКО.

Волинська область.

Фото з інтернет-видання «Волинські новини».

На АЕС диверсанти чомусь проявляються під час холодів

В інформпросторі гуляє сенсація. Мовляв, «прокуратура Запорізької АЕС відкрила кримінальне провадження за фактом створення злочинної організації з метою державної зради і підготовки диверсій на Запорізькій АЕС».

«Підставою для відкриття кримінального провадження стали зібрані співробітниками УСБУ в Запорізькій області дані, які свідчать, що з 2014 року на Запорізькій АЕС діє злочинна група, члени якої підтримують відносини з громадянами РФ, від яких отримують рекомендації щодо методів завдання шкоди економічній безпеці України, зокрема щодо виведення коштів за кордон і створення умов для зупинення ЗАЕС», — повідомило джерело (у правоохоронних органах. — **Авт.**). У прес-центрі СБУ в Запорізькій області офіційну інформацію з цього приводу не надають, посилаючись на таємницю слідства.

У місцевих джерелах можна знайти повідомлення, що скарга «від українських патріотів на станції» надійшла до однієї із комісій при Запорізькій ОДА ще в травні і, мовляв, їй ще тоді дали хід. Інші джерела навіть називають ім'я посадовця ЗАЕС, який, на щастя, не має відношення ні до виробничого процесу, ні до фінансів станції.

До речі, про фінанси. Запорізька АЕС — це відокремлений підрозділ НАЕК «Енергоатом». Без статусу юридичної особи (тобто щось на кшталт колгоспної бригади з понад 11 тисячами офіційних співробітників). Починаючи з березня 2016 року НАЕК «Енергоатом» пережила дивні події, пов'язані із заблокуванням виконавчою службою всіх рахунків компанії. Нагадаємо, що без грошей залишили операторів усіх чотирьох діючих українських АЕС. «Дзеркало тижня» у статті від 13 квітня тоді розставило крапки над «і»: «Усі рахунки «Енергоатому» заарештовані за позовом фірми, наближеної до Царьова та Клюєва».

Лише в кінці червня чи навіть у липні рахунки було розблоковано. Як у таких умовах могли працювати, готуватися до зими та модернізуватися Запорізька, Южно-Українська, Рівненська та Хмельницька АЕС, можна лише здогадуватися. Нагадаємо, що йдеться про майже половину виробництва всієї електроенергії в Україні. До того ж на ядерних установках, які потребують найвищого рівня безпечної експлуатації. Утім, після всіх подій щось не чутно було, що якихось «диверсантів» тоді хоча б насварили.

І ось кінець листопада. Запорізька АЕС, яка виробляє 24 відсотки всієї української електроенергії, знову потрапляє у схожу ситуацію. Влітку був звільнений, а восени помер попередній багаторічний директор ЗАЕС. Тепер прийшов новий. Попереду, окрім імовірних кадрових перестановок і необхідного «притирання» керівного складу, надважкий сезон холодів. Не виключено, що станції доведеться місяць, а то й довше працювати всіма шістьма енергоблоками. Це можна вважати подвигом, за який колектив АЕС зазвичай хіба що сварять.

А ще події на станції нерідко використовують як привід для оборудок. Нагадаємо, що саме кількаденні технічні несправності на трансформаторі енергоблока № 3 в кінці листопада 2014-го було названо приводом для віялових вимкнень електроенергії у багатьох областях України. Згаданий блок давно повторно ввели в експлуатацію після ремонту, а віялові вимкнення лише посилювалися.

І ось знову на носі морози-заметілі, і знову ЗАЕС стає центром шпигунських пристрастей.

І ще. Донині робота Запорізької АЕС забезпечується російським паливом, і це не питання до її персоналу, а, напевне, до когось іншого.

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

Запорізька область.

Протитанковий рів став братською могилою...

У Полтаві вшанували пам'ять розстріляних фашистами військовополонених і мирних громадян. Небайдужі мешканці міста прийшли до пам'ятника Скорботної матері **(на знімку)**, біля якого розташована фактично величезна братська могила. З осені 1941-го по літо 1942 року тут розстрілювали військовополонених, які потрапили до обласштованого поруч, у будівлях колишніх артилерійських складів, концтабору, і жителів обласного центру, переважно євреїв. Найбільше — майже 5 тисяч осіб — окупанти вбили 23 листопада 1941-го, тобто 75 років тому. Трупи дорослих і дітей нелюди скидали у глибокий протитанковий рів...

Точної кількості людей, які знайшли в ньому вічний спочинок, не встановлено й досі. При цьому більшість дослідників сходяться на думці, що їх було щонайменше 20 тисяч.

Присутні на скорботних урочистостях поклали до монумента живі квіти та вшанували пам'ять жертв фашизму хвилиною мовчання та молитвою.

Василь НЕЙЖМАК.

Полтава.

Фото з архіву автора.

РЕГІОН: РІВНЕНЩИНА

Усі відділення ЦРЛ розмістили під одним дахом

Селище Рокитне — чи не єдиний райцентр Рівненщини, де донедавна не було типового приміщення центральної районної лікарні: всі відділення функціонували в окремих пристосованих приміщеннях. Цю прогалину почали виправляти 2011 року, коли було здано в експлуатацію першу чергу лікарні — туди переселили частину відділень. А щоб під одним дахом розмістити всі, з минулого року продовжили спорудження другої черги медзакладу, яка нині має готовність 90 відсотків. Тут розмістять приймальне, терапевтичне, пологове, дитяче, неврологічне, поліклінічне відділення та харчоблок. «На будівництво витратили 13 мільйонів гривень. З них півтора мільйона — це гроші місцевого бюджету, решта — Державного фонду регіонального розвитку», — повідомив директор департаменту з питань будівництва й архітектури Рівненської ОДА Ярослав Мазярчук.

Загалом щороку в ЦРЛ проходять лікування майже 60 тисяч осіб із сорока населених пунктів Рокитнівського району, а стаціонарно — понад 10 тисяч пацієнтів. Також у лікарні приймають більш як тисячу пологів. Таку статистику навів головний лікар Рокитнівської центральної районної лікарні Олег Костюк.

Олександра ЮРКОВА.

Поліцейські вилучили бурштин

Під час проведення відпрацювання поліцейські на автодорозі Городище—Рівне—Старокостянтинів поблизу міста Дубровиця Рівненської області в автомобілі рівнянина Volkswagen Caddy виявили понад кілограм бурштину-сирцю, а також чотири ножі.

Про це «Голосу України» повідомили у відділі комунікації поліції Рівненської області.

Місто купить ділянку для звалища

Львівська міська рада оголосила про намір придбати ділянку площею 25—30 гектарів для облаштування полігона твердих відходів та сміттєсортувального комплексу. Екологічну безпеку буде гарантовано за участю зарубіжних фахівців. Про це заявив начальник департаменту житлового господарства та інфраструктури міської ради Сергій Бабак.

Після тривалих митарств Львів хоче цивілізовано розв'язати сміттєву проблему. За ділянку обіцяють заплатити ринкову ціну. За гектар землі — майже мільйон гривень. Місцеві громади також зможуть використовувати сміттєзвалище для потреб населених пунктів. Крім того, за кожну тонну завезено сміття місцева громада отримуватиме 50 гривень. Якщо зважити, що Львів вивозить щодня 600 тонн сміття, то це будуть чималі прибутки — майже 30 тисяч гривень щодня.

У міській раді обіцяють новий сміттєпереробний завод збудувати за останнім слово техніки.

Богдан КУШНІР.

Львів.

НАМ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО...

...прокурорів затримують за хабарі, а судді відпускають їх на волю

Дивну поблажливість, що межує із безкарністю, виявляє до корупціонерів у мундирах Феміда на Херсонщині. Мешканців обласного центру, зокрема, шокував вирок суду у справі прокурора Херсонської місцевої прокуратури, якого затримали після одержання неправомірної вигоди за сприяння у закритті кримінального провадження. Хабар становив 25 тис. дол., а покаранням від суду Голопристанського району став штраф... у 25,5 тис. грн. Арешт квартири прокурора та вилучених у нього дорогих аксесуарів також скасували.

Так само відбувся фінансовими санкціями і головний держінспектор Херсонської митниці, який під час чергування на КПВВ «Чонгар» погодився «не помітити», що громадянин України переносить через адмінкордон із окупованим Кримом 150 тис. незадекларованих рублів. І отримав за послугу сім тисяч рублів. Після затримання на гарячому він також у тюрму не потрапив — суд Генічеського району області присудив йому 25,5 тис. грн. штрафу.

У херсонців такі вироки викладають гнів та недовіру до правосуддя, а недобросовісних посадовців позбавляють страху. І вже маємо результат: оперативники поліції та НАБУ днями затримали ще одного прокурора місцевої прокуратури. Той вимагав та отримав 35 тис. грн. за перекваліфікацію кримінального провадження та подальше його закриття на підставі примирення сторін.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.

Херсонська область.

ПРОБЛЕМА

Знову утилізують поголів'я

Африканську чуму свиней зафіксували у приватному господарстві в селі Черниця Корецького району на Рівненщині. Для локалізації спалаху на засіданні державної надзвичайної протиепізоотичної комісії при райдержадміністрації затвердили план заходів. Нині у селі запроваджено карантин, вилучають та утилізують поголів'я свиней, господарства обробляють спеціальними знезаражувальними розчинами. На виїзді та в'їзді до населеного пункту встановлено блокпости та дизбар'єри. Ветеринари також моніторять ситуацію у навколишніх селах Богданівка, Бриків і Крилів.

Вл. інф.

Мисливці вполювали... «африканку»

На Полтавщині виявили другий за листопад осередок ураження тварин африканською чумою свиней. Цього разу його вогнище розгорілося на території мисливського господарства «Тахтаївське» поблизу села Григоро-Бригадирівка Кобеляцького району. Спочатку тут, в урочищі Фені, мисливці натрапили на трупи дикої свиноматки та семи поросят. Запідозривши їхню загибель від певного захворювання, відібрані біоматеріали надали для досліджень до спеціальної лабораторії.

Фахівці підтвердили наявність у тих зразках вірусу «африканки». Тож на засіданні районної надзвичайної протиепізоотичної комісії було ухвалено рішення про відстріл диких свиней на довколишній території та водночас визначено зони захисту й нагляду. Здійснюються також карантинні заходи. Протидіяти поширенню небезпечної недуги складніше, бо йдеться про дичину, міграцію якої у природних умовах відстежувати дуже непросто.

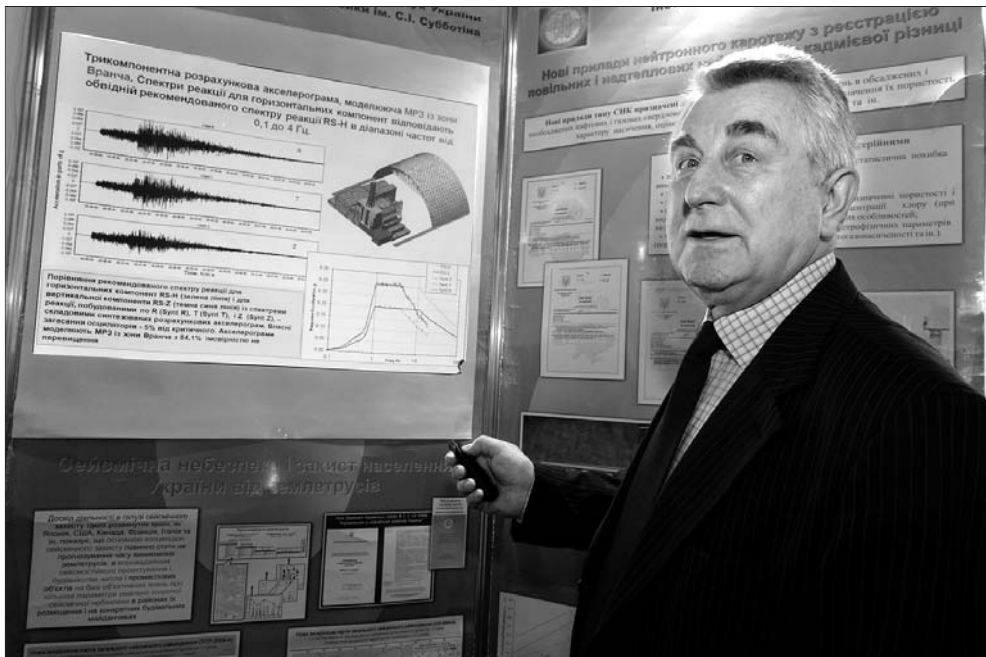
Василь ГРИГОРЕНКО.

Полтавська область.

На Луганщині судитимуть двох жителів Лисичанська, які готували теракт у громадському місці (УНН)

Чому Коперник ніколи не став би молодшим науковим співробітником

«Коперник за наших умов ніколи не став би навіть молодшим науковим співробітником. От вигадали нові вимоги для здобувачів учених звань і наукових ступенів. Треба мати засвідчені міжнародним сертифікатом знання з англійської. Треба мати певну кількість публікацій у міжнародних наукометричних журналах. А Коперник за життя опублікував лише одну наукову працю — книгу «Про обертання небесних сфер», та й ту за кілька днів до смерті», — каже заступник директора Інституту геофізики ім. С. І. Субботіна Національної академії наук України Олександр Кендзера (на знімку)***. Наші державні мужі неспроможні об'єктивно оцінити внесок українських вчених у науку. Зате завжди готові виправдати критичне зменшення фінансування галузі з державного бюджету, яке примушує країну поринути в середньовіччя...***

Дослідник, який не отримує гідної зарплати, навряд чи буде вдень і вночі думати про розв'язання складної наукової проблеми. Якщо йдеться про молодшого наукового співробітника, то на руки разом з усіма доплатами він отримує майже три тисячі гривень. Обіцяне урядом підвищення мінімальних зарплат без адекватного збільшення фінансування академічних інститутів матиме «побічний ефект» — чергову хвилю скорочень або поширення прихованого безробіття. Наші науковці вже й нині працюють не повний робочий тиждень, з відповідним зменшенням виплат.

Інститут вивчає проблеми сейсмічної небезпеки на території нашої країни, надає відповідні експертні висновки під час проектування і будівництва у проблемних зонах, знімає «кардіограму Землі» на українських сейсмостанціях. Його фахівці визначали параметри, необхідні для проектування і зведення нового безпечного конфайменту над зруйнованим четвертим енергоблоком ЧАЕС. Між іншим, п'ята частина території України є проблемною через можливі землетруси, а техногенно небезпечних об'єктів вистачає скрізь.

«Держава не ставиться до науки як до пріоритетної галузі», — каже Олександр Кендзера. Вчені вже трохи заздрять поліцейським — ті мають досить високі зарплати, а також священикам, які (себто церкви, а не окремі служителі культу) користуються пільгами на оплату «комуналки».

«Лише по фонду оплати праці нашому інституту до кінця року не вистачає 30—40 відсотків, — додає Олександр Кендзера. — Співробітники працюють чотири робочі дні на тиждень замість п'яти. На комунальні послуги виділених з держбюджету ресурсів теж бракує — тарифи, як відомо, значно зросли. За воду, тепло, світло інститут доплачує із зароблених власними зусиллями коштів — від здачі в оренду приміщень та від виконання замовлень господарюючих суб'єктів, зокрема, атомних станцій».

Десять-п'ятнадцять років тому інститут та його регіональні підрозділи мали 800 співробітників, нині — майже 200. «Протягом минулого року ми скоротили 38 працівників. Якщо скорочувати знову й знову, аж доки не залишиться обмежена кількість видатних учених, то хто виконуватиме технічну роботу? Для забезпечення досліджень потрібні інженери, водії, допоміжний персонал. Маємо спостерігати за геофізичними полями, вивчати глибинну будову Землі. А це неможливо без польових досліджень. Без автомобілів, бензину, відповідної апаратури, на яку, до речі, хронічно бракує коштів», — нагадує Олександр Кендзера.

А тут ще й наші митники до вчених «не рівно дихають». Інститут геофізики має отримати в подарунок дорогу сейсмоапаратуру із США, з Ліверморської лабораторії. «Але спочатку доведеться сплатити чимале мито. Теоретично можна «пробити» собі пільги і не платити. Але на практиці це складно здійснити. Потрібна купа паперів», — каже Олександр Кендзера.

Під час нещодавніх парламентських слухань щодо фінансування освіти і науки **перший віце-президент НАНУ Антон Наумовець** відзначив: три чверті наявного в академічних інститутах обладнання використовують понад 20 років, а централізовану закупівлю нового та модернізацію застарілого зупинено ще 2011 року. Критичне скорочення фінансування науки загрожує ліквідацією наукових шкіл, остаточною втратою висококваліфікованих кадрів, згортанням фундаментальних та прикладних досліджень, що мають живити новими ідеями і розробками високотехнологічні галузі виробництва та оборонку.

Галузь потерпає не тільки від скорочення державної підтримки, а й від шаленої інфляції, яка «з'їдає» наявні ресурси. Фінансування Національної академії наук України за рахунок коштів загального фонду держбюджету за останні чотири роки скоротилося майже на чверть і нині у доларовому еквіваленті дорівнює бюджету одного середньоєвропейського університету. «Це не забезпечує навіть мінімальних потреб: на зарплату, комунальні послуги, енергоносії і, в підсумку, на проведення сучасних наукових досліджень», — констатував Антон Наумовець.

Тим часом у сусідніх Польщі, Румунії, Чехії та Словаччині обсяг видатків на одного наукового співробітника є вищим у 3—10 разів. Наші вчені охоче працевлаштовуються за кордоном.

Починаючи з 1991 року кадровий склад академії скоротився більш ніж утричі, і нині в Україні кількість наукових працівників на тисячу працюючих удвічі менша, ніж у країнах ЄС. «За цим показником ми вже поступаємося Албанії», — з гіркотою відзначив Антон Наумовець.

«На жаль, ми не бачимо перспективи покращання нашої фінансової ситуації в наступному році, — сказав Антон Наумовець. — У проекті бюджету на 2017-й, що нині готується в Верховній Раді до другого читання, обсяг фінансування становить 2 мільярди 637 мільйонів гривень. Це менше за обсяг 2013 року, і навіть неповністю забезпечує анонсоване збільшення з 1 січня наступного року мінімальної зарплати на основі єдиної тарифної сітки».

Не кращою є ситуація в університетській науці. **Директор Науково-дослідного інституту фізики Одеського національного університету імені Мечникова Григорій Драган** під час парламентських слухань поскаржився, що після реорганізації інститут позбавили статусу юридичної особи і, головне, базового фінансування. Нині він має лише дев'ять ставок.

Запроваджуючи фінансування досліджень на конкурсних засадах, уряд має зберегти базове фінансування наукових установ, вважає Григорій Драган. «Наукові установи, зокрема університетські, мають фінансуватися за рахунок бюджетних коштів, причому не менше як 50 відсотків фінансування має бути базовим, — переконував він. — Це єдине, що може зберегти наші молоді кадри. Тому що вони після Нового року пишуть заяву на звільнення, а потім чекають, зарахують їх чи не зарахують...».

Провідні наукові товариства у Німеччині (Макса Планка, Фраунгофера) майже на 90 відсотків фінансуються з державного бюджету, наголосив він. «Аналогічна ситуація у Франції, — каже Григорій Драган. — У Європейському Союзі, на відміну від України, під час кризи бюджетні видатки на цю галузь збільшують, бо їх уряди усвідомлюють переваги наукового розвитку країни».

Анна ЛУКАНСЬКА.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА (з архіву «Голосу України»).

ДОСЛІВНО

Голова профспілки працівників НАН України Анатолій Широков:

У прикінцевих положеннях Закону «Про наукову і науково-технічну діяльність» передбачено, що з 1 січня 2017 року посадовий оклад молодшого наукового співробітника має зростати так, щоб з 1 січня 2020 року зрівнятися з подвійною середньою зарплатою у промисловості. Нині він більш ніж утричі менший. Однак проект закону про державний бюджет на 2017 рік перешкоджатиме реалізації позитивних зрушень (якщо видатки на науку збережуть у поточній редакції). У ньому не враховано пропозицію Комітету Верховної Ради з питань науки і освіти щодо поетапного збільшення фінансування науки й визначення обсягів видатків на неї у 2017 році на рівні 0,5% ВВП, або 12,9 млрд. грн. Автори законопроекту не взяли до уваги навіть значно скромніші мінімальні запити національної і галузевих академій наук. Збільшення з 1 січня 2017 року мінімальної зарплати до 3200 грн. потребує додаткових видатків на фінансування наукової сфери. Додаткові витрати на діяльність академії в цьому разі мають становити 680,9 млн. грн., із них 494,7 млн. грн. — на забезпечення фонду оплати праці співробітників НАНУ.

Сором наш пекучий

Київське культурологічне товариство «Боривітер» 2001 року опублікувало невеличку книжку Олекси Палійчука «Іконостас». У вірші «Кубань» є такі рядки:

Розпукою гуде, ятриться, мучить,
Куди не повернись, куди не стань,
Найглибша рана, сором наш пекучий
Дотла, дотла зросійщена Кубань.

Отже, далі йтиметься про Кубань як про наш загальноукраїнський сором. Щоправда, цього соромляться не всі. Жоден із президентів, голів Верховної Ради, прем'єр-міністрів України за часів її незалежності (і коли взаємини з Росією були нормальними) не спромігся відвідати Кубань. Польські керівники відвідували Західну Україну, де живуть представники польського етносу. Представники угорської влади нерідко перебували на Закарпатті. Російські можновладці бували в Криму.

Представники української влади чомусь оминали Кубань. Мабуть, вона менш цікава, ніж офшори, Сейшели та Багами. От і маємо дотла зросійщену Кубань. Що кожен з нас зробив, щоб на Кубані, хай і під російською владою, жила українська мова?

Загальновідомо, що до Кубанського козачого хору прихильний російський президент В. Путін. Він возив хор за кордон. Співати українською мовою Кубанському козачому хору, слава Богу, ще дозволено. Навчатися українською мовою козачим діткам заборонено. Мабуть, нічого українською стороною не робиться, щоб наша мова використовувалася в позакласній діяльності чи в недільних школах. Американці українського походження не цураються мови своєї злиденної і нещасної історичної Батьківщини. Російська влада українську мову на Кубані ліквідовує. Очевидно, остерігаючись сепаратизму. Печерщиною тхне ідея заборони української мови в Росії, чи російської — в Україні. Така заборона є бажаною для жменьки екстремістів обох сторін, але не пересічних людей українського і російського етносів.

Далі про те, що б могло дещо пом'якшити наш сором за бездіяльність щодо Кубані.

Понад рік тому мені на очі випадково потрапила книга В. Ліхоносова «Наш маленький Париж» (назва — російськомовна). Ним герої книги вважали Катеринодар (нині — Краснодар) — серце Кубані.

Про автора та його книгу цей доти не доводилося чути. Взяв книгу до рук і вже не випустив, доки не прочитав. Це книга про історію Кубані і про те, як знищувався український етнос (до речі, голод 1932—1933 років охопив тоді ще україномовну Кубань). Автор — росіянин, але так міг написати книгу лише друг українського народу. Після навчання доля закинула його на журналістську роботу на Кубань, і він ще застав там українське мовне середовище.

Я — не літературознавець. Не стверджуватиму, що краще — «Тихий Дон» М. Шолохова чи «Наш маленький Париж» В. Ліхоносова. Долі героїв — неоднозначні, непрямолінійні. Перемішалося грішне з праведним. Від читання книги щемить серце. Дякуєш Богу, що не закинув тебе в ту обстановку, у якій важко, а той неможливо було вибирати — куди йти і як діяти. Історія розвівала людей як сміття.

Книгу вперше опубліковано 1986 року. Тоді настали горбачовські часи і книга змогла з'явитися на терені СРСР. Раніше в Радянському Союзі вона не могла бути опублікована.

З цієї книги я вперше дізнався, що охорону російських царів та їхніх родин несли протягом понад 100 років (від Катерини II до Миколи II включно) саме кубанські, а не якісь інші козаки. Служба в імператорському караулі вважалася для кубанців відповідальною та престижною справою. Один з козаків загинув під час вбивства Олександра II. Від козаків царі чули українську мову. Козаки допомагали Олександру III ховати від цариці в халявах його чобіт пляшку з горілкою.

В. Ліхоносов народився 30 квітня 1936 року. З огляду на його поважний вік треба поспішати. Зазначу, що в США заявки на одержання патентів на винаходи, подані особами віком понад 65 років, розглядаються першими. Шанси раптово зустрітися з Богом у таких людей значно вищі, ніж у тридцятирічних.

Терміново потрібно владнати з автором деякі юридично-літературні питання. По-перше, слід підказати В. Ліхоносову створити словник термінів, що зустрічаються в книзі. Багатьом читачам, особливо молодим, вони невідомі. Якщо В. Ліхоносов не має змоги його створити, то в цьому йому допоміг би я.

Книзі не завадили б короткі правдиві історичні замальовки про описані події. В часи, коли вона створювалася, автору могла бути недоступною відповідна інформація. Нині вона доступна. Гарантую свою допомогу і в цьому.

Український текст можна було б подати російськими літерами, але у справді українському звучанні. Бажано знати, наскільки поміж кубанських козаків був поширений суржик. Слід врахувати, що козаки не могли говорити так, як це роблять професори-філологи. Але київсько-полтавський діалект кубанців — це факт, від якого не втечеш.

По-друге, можна було б україномовні місця в російськомовній книзі подати українською мовою й українськими літерами.

По-третє, мабуть, книга не втратила б свого колориту, якби була повністю перекладена українською мовою. Тобто має бути два варіанти книги — для україномовних та російськомовних читачів.

Автор цієї статті готовий взяти участь у реалізації зазначених проектів, але без допомоги йому не обійтися.

Слава українській мові! Хай живе вона і на Кубані!

Іван ДАХНО,
доктор економічних наук, професор.

 Фінансування НАНУ із загального фонду держбюджету в доларовому еквіваленті дорівнює бюджету одного середньоєвропейського університету

Чутки про підвищення тарифу на тепло в шість разів не відповідають дійсності

Рішення про монетизацію субсидій уряд може ухвалити до 1 грудня

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Перерахунок уже в грудні точно зроблять тільки мешканцям 650 будинків столиці, де через різні причини не вчасно були зняті показання загальнобудинкових приладів обліку тепла, тож плату було нараховано згідно з тарифами за квадратний метр. Інший випадок, коли у квартирах холодно, температура нижче 18 градусів тепла, а рахунки приходять за повноцінний обігрів. Тоді є всі підстави для подання апеляції.

У тих будинках, де було вкрадено або розукомплектовано теплолічильники (а це більш як 400 будівель), плата за опалення нині нараховується на підставі показань тепломірів за попередні періоди. Жителів таких будинків обіцяють попередити про механізм таких нарахувань.

— Чутки про збільшення тарифів на опалення в Україні в шість разів не є правдивими, — заявив на брифінгу в Українському кризовому медіа-центрі глава НКРЕКП Дмитро Вовк. — Торік середньозважений тариф становив 534 гривні, а нинішнього року —1043 гривні за гігакалорію. Ця цифра є базовою, тарифи підприємств комуненерго можуть трохи відрізнятися. Основною причиною підвищення тарифу стало зростання ціни на газ, країна повинна була встановити ринкову ціну на блакитне паливо для всіх споживачів, а не тільки для промисловості. Нові тарифи також почали стимулювати громадян і підприємства до енергоефективності. А головне, вони дали змогу збалансувати державні фінанси. Тепер ресурси, які могли бути виділені на дотації «Нафтогазу», спрямовані на адресні дотації споживачам і на дві інші важливі сфери — оборону та підвищення соціальних стандартів для населення.

Кращий спосіб нарахування платежів — за лічильником. Прогресивним є також спосіб розрахунків, у якому враховані температура повітря і тривалість опалювального сезону. Ця нова методика наближає розрахунки до фактичного обсягу споживання. Нагадаю, що торік, коли було тепліше, кияни отримали знижки у своїх рахунках: за деякі місяці тариф був не 16, а 11 гривень. Але в жовтні нинішнього року температура повітря була нижчою, спожито більше теплової енергії, тому і заплатити довелося більше. І ще один варіант — нормативний розрахунок. Нині пріоритетним завданням є встановлення приладів обліку тепла в багатоквартирних будинках. Ми вимагаємо від ліцензіатів НКРЕКП, місцевих тепловиків, щоб вони це зробили. Їхнє завдання — забезпечити 100% обліку в житлових будівлях. За цей рік кількість будинків в Україні, обладнаних лічильниками, зросла з 30 до 60%. Затверджені інвестиційні програми до кінця поточного року передбачають підвищення цього показника до 89%. На сьогодні лідером є Київ, де тепломіри є вже в 90% будинків. Серед аутсайдерів — Полтава. У цьому місті кошти на встановлення приладів тільки внесли в інвестиційну програму (із шостої спроби!). Найбільше відстає Тернопіль, де гроші так і не були закладені в інвестпрограми місцевого теплокомуненерго.

Зменшити плату за опалення можна трьома способами: установити будинкові або індивідуальні лічильники тепла і термомодернізувати будівлі, що дасть змогу заощадити на опаленні до 50% від рахунку. Можна і потрібно оформляти адресну допомогу від держави, яка дасть можливість вашій родині сплачувати тільки 15 відсотків від загального рахунку. На початку осені всі отримали поштою бланки декларації та заяву про надання субсидії, які не пізно заповнити зараз або наступного місяця, а потім передати у свої регіональні управління соцзахисту або через селищну раду, можна також це зробити онлайн через сайт Мінсоцполітики. Ще один варіант, для тих, хто не може претендувати на субсидії, — тепло на виплат. Щоб її оформити, потрібно подати заяву у вашу теплопостачальну організацію і платити тільки 50% від суми протягом опалювального періоду, а решту — улітку, рівними частинами.

Якщо виникнуть непорозуміння з нарахуваннями за тепло або будь-які інші комунальні послуги, а також із приводу зриву інвестиційних програм (установлення лічильників, модернізація мереж), звертатися потрібно спочатку у свій міський кол-центр (у Києві за тел. 15-51, 15-57, 15-88) або на контакт-лінію постачальника тепла. Якщо ви там не знайшли порозуміння, то НКРЕКП готова втрутитися. Ми розцінюватимемо будь-які помилки і недоробки теплокомуненерго як порушення ліцензійних умов, а під час контрольних заходів застосовуватимемо максимальні штрафи до керівників таких підприємств.

Дмитро Вовк повідомив також, що рішення про монетизацію субсидій планують ухвалити до 1 грудня. Рішення щодо моделі монетизації і цільового використання зекономлених коштів ще не прийнято. На його думку, зекономлене має спрямовуватися на заходи з енергоефективності. Таким чином, ці кошти підуть на зменшення споживання в наступні періоди.

Катерина НОВОСВІТНЯ.

Людина–музей

Василь Артемович Сідак** (на знімку) **із Дніпровокам'янки Верхньодніпровського району давно збирає старовинні предмети і має в себе вдома з них музей. Краєзнавця знають і шанують далеко за межами його села. Чоловікові вже за дев'яносто, але він завжди радо приймає відвідувачів свого музею.

Рід Василя Артемовича з діда-прадіда — дніпровокам'янський. Тут, на правому березі Дніпра, розкинулося село, в якому не було панів і кріпаків, а тільки вільні люди. Ці краї колись бачили козацькі зимівники, Карла XII з Мазепою, а пізніше здригались від кривавих боїв радянських військ із гітлерівцями. Звідси у війну Василя Сідака німці забрали працювати на бауера. Тож йому довелося змолоду сьорбнути ківш лиха.

А починав свій трудовий шлях слюсарем на заводі імені Бабушкіна, паралельно закінчив вечірню школу в обласному центрі. Вчився в технікумі на агронома-плодоовочівника. Затим потрапив на роботу у Васильківський район — в Ульянівську МТС. А через рік повернувся у рідне село і вже більше ніколи не залишав його.

— Мене, мов магнітом, тягли до себе наші плавні, — згадує Василь Артемович. — Я там пас худобу дитиною. Сім років кожне літо. Тож я виріс у плавнях. І досі вони зі мною.

У 1955 році пішов у колгосп «Росія» садоводом, заробляв 45 трудоднів на місяць. І досі тепло на душі, коли згадує ті часи — нелегкі, але ж і молодечий запал був! Саме тоді з'явився в сусідньому Івашковому його сад — 120 гектарів!

Працював і агрономом, і диспетчером, завідував технікою безпеки в колгоспі. Роботою не перебирав, всюди намагався бути корисним. На пенсії — з 1985-го.

Ще в 1964 році, коли почали розмивати берег Дніпра, школярі знаходили там чимало старовинних речей. Усе те добро розходилося по хатах. Тоді В. Сідак почав і сам збирати вимиті річкою предмети старовини. Збирав у сусідніх Суслівці, Кам'янці, Калужиному.

— Там було чимало кераміки, вимитої хвилями. І цілий посуд, і черепки, — пригадує чоловік. — Я цим захопився, виписав спеціальну літературу з Ленінграда. Знаходив металеві предмети часів імперії Романових — монети, медалі, ордени. Траплялися уламки люльок (у мене їх цілий ящик), намиста, праски і багато того, що тоді ніхто не збирав.

У колекції Василя Артемовича є чимало предметів старовини, які він виставив у власному музеї, а багато знахідок віддав у Дніпродзержинський міський історичний музей. Там опинились металеві застібки до одягу, кераміка, зокрема два глечика доби бронзи, навіть монета 200 року нашої ери — римського імператора Септимія. Шкода, що основні експонати сховані у фондах, і звичайний відвідувач їх не бачить.

Василь Сідак багато знає про рідне село. Тут, над Дніпром, каже, люди жили ще тисячі років тому. Мабуть, то були скіфи, котрі торгували з Римом чи Грецією. Бо тут трапляються античні амфори. А дату заснування, яка стрічає гостя Дніпровокам'янки на в'їзді в село, визначили 1648 роком, коли реєстрові козаки повернулися із Кам'яного затону і пішли на допомогу Богдану Хмельницькому.

Краєзнавець цікавиться історією й нині. Має проблеми із зором, а не відмовляє собі в задоволенні прочитати нові книжки з потрібної йому тематики.

Василь Артемович став ініціатором встановлення хреста на могилі свого земляка — останнього козака Свиридона Тропка, який воював в армії УНР і загинув у Катеринославі. А могила його тут, на березі Дніпра. Спершу Сідак поставив дерев'яний, а три роки тому — металевий козацький хрест, щоб сучасники могли поклонитися могилі героя. Щороку на Покрову сюди, в Дніпровокам'янку до Сідака, приїжджають козаки з району, представники «Просвіти», духовенства.

У Василя Сідака завжди відчинені двері для тих, хто шанує історію краю. В одному приміщенні, що розташоване просто біля його хати по вулиці Центральній, чимало українського народного одягу. В другому — монети і кераміка, предмети побуту. Господар зізнається, що найціннішого він не показує відвідувачам — ховає для нащадків! Чи правильно вчиняє? Розсудить історія, яку він любить і яка відповідає йому взаємністю.

Олена ЧЕРНЯВСЬКА.
Дніпропетровська область.
Фото автора.

У НОМЕР

У Львові для підприємців «Укрпошта» відкрила експортну школу E–Export School

«Укрпошта» у Львові відкрила експортну школу E-Export School, щоб допомогти українському бізнесу через електронну комерцію вийти на зовнішні ринки та успішно продавати свої товари за кордон. Зареєструвалися у школі понад 170 учасників. Серед них третина учасників уже поставляють товари на зовнішній ринок, ще третина — продають в Україні, але хочуть вийти за кордон, ще третина — розпочали або задумали створити власний бізнес та цікавляться можливостями для поставок за кордон.

«Ринок електронної комерції стрімко розвивається, і ми через E-Export School відкриваємо глобальний ринок онлайн-торгівлі для українських виробників. Це гарна можливість і для малого, і для великого бізнесу дізнатися про інструменти, як розширити свої ринки збуту в інші країни. Наша мета, щоб було більше таких експортерів, як Ukrainian Gears», — сказав генеральний директор «Укрпошти» Ігор Смілянський на відкритті школи.

У свою чергу перший заступник генерального директора — керівник операційного блоку «Укрпошти» Олександр Перцовський сказав, що підприємці можуть скористатися унікальними логістичними можливостями компанії.

«Укрпошта» має доступ у будь-яку точку України і можливість експортувати товари у форматі e-commerce через будь-яке відділення. Нині чимало українських підприємців продають свою продукцію у сотні країн світу і користуються логістичними можливостями «Укрпошти». Ми прагнемо бачити ще більше українських виробників серед лідерів онлайн-торгівлі, а допоможе в цьому такий проект, як E-Export School від «Укрпошти», — зазначив Олександр Перцовський.

Протягом 8 годин експерти розкажуть слухачам школи про основні бізнес-моделі в Україні, представлять робочі інструменти для запуску експорту у форматі e-commerce тощо.

Експерти школи — люди з реального бізнесу, які знайшли свою нішу й успішно вибудували власну справу на експорт із України в форматі електронної комерції та покажуть реальні кейси розвитку свого бізнесу.

Крім Львова навчання в експортній школі E-Export School відбулося 23 листопада в Одесі, 29 листопада заплановано у Дніпрі, 6 грудня — у Харкові та 13 грудня — у Києві.

Для українських виробників та торгових проектів участь у заході безплатна. Зареєструватися можна на сайті школи **http://e-school.ukrposhta.ua.**

З повагою Центр зв'язків з громадськістю УДППЗ «Укрпошта».

Закон України

Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

Цей Закон визначає правовий статус Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, її завдання, функції, повноваження та порядок їх здійснення.

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Статус Регулятора

1. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі - Регулятор), є постійно діючим незалежним державним колегіальним органом, метою діяльності якого є державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

2. Регулятор є юридичною особою публічного права, має відокремлене майно, що є державною власністю, рахунки в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

3. Роботу Регулятора забезпечують його центральний апарат і територіальні органи.

4. Територіальні органи Регулятора утворюються в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі за його рішенням як структурні підрозділи, що не мають статусу юридичної особи.

Територіальні органи діють на підставі положень, що затверджуються Регулятором. Повноваження територіальних органів визначаються Регулятором відповідно до закону.

Стаття 2. Сфера діяльності Регулятора

1. Регулятор здійснює державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг, зокрема:

1) у сфері енергетики:

діяльності з виробництва, передачі, розподілу, постачання електричної енергії;

діяльності з транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору), надання послуг установки LNG, постачання природного газу;

діяльності з транспортування нафти, нафтопродуктів та інших речовин трубопровідним транспортом;

2) у сфері комунальних послуг:

діяльності з виробництва теплової енергії на теплогенеруючих установках, включаючи установки для комбінованого виробництва теплової та електричної енергії, транспортування її магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії в обсягах понад рівень, що встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами);

діяльності у сфері централізованого водопостачання та водовідведення в обсягах понад рівень, що встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами).

Розподіл видів діяльності відповідно до сфер застосовується виключно для цілей цього Закону.

2. Державне регулювання у сферах, визначених у частині першій цієї статті, здійснюється Регулятором відповідно до цього Закону, а також законів України «Про природні монополії», «Про електроенергетику», «Про засади функціонування ринку електричної енергії України», «Про ринок природного газу», «Про трубопровідний транспорт», «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу», «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг», «Про теплопостачання», «Про питну воду та питне водопостачання», інших актів законодавства, що регулюють відносини у відповідних сферах.

Стаття 3. Мета, форми діяльності Регулятора та його основні завдання

1. Регулятор здійснює державне регулювання з метою досягнення балансу інтересів споживачів, суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, і держави, забезпечення енергетичної безпеки, європейської інтеграції ринків електричної енергії та природного газу України.

2. Регулятор здійснює державне регулювання шляхом:

1) нормативно-правового регулювання у випадках, коли відповідні повноваження надані Регулятору законом;

2) ліцензування діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг;

3) формування цінової і тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг та реалізації відповідної політики у випадках, коли такі повноваження надані Регулятору законом;

4) державного контролю та застосування заходів впливу;

5) використання інших засобів, передбачених законом.

3. Основними завданнями Регулятора є:

1) забезпечення ефективного функціонування та розвитку ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;

2) сприяння ефективному відкриттю ринків у сферах енергетики та комунальних послуг для всіх споживачів і постачальників та забезпечення недискримінаційного доступу користувачів до мереж/трубопроводів;

3) сприяння інтеграції ринків електричної енергії, природного газу України з відповідними ринками інших держав, зокрема в рамках Енергетичного Співтовариства, співпраці з Радою регуляторів Енергетичного Співтовариства, Секретаріатом Енергетичного Співтовариства та національними регуляторами енергетики інших держав;

4) забезпечення захисту прав споживачів товарів, послуг у сферах енергетики та комунальних послуг щодо отримання цих товарів і послуг належної якості в достатній кількості за обґрунтованими цінами;

5) сприяння транскордонній торгівлі електричною енергією та природним газом, забезпечення інвестиційної привабливості для розвитку інфраструктури;

6) реалізація цінової і тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг;

7) сприяння впровадженню заходів з енергоефективності, збільшенню частки виробництва енергії з відновлюваних джерел енергії та захисту навколишнього природного середовища;

8) створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розвиток ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;

9) сприяння розвитку конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг;

10) інші завдання, передбачені законом.

Стаття 4. Основні принципи діяльності Регулятора

1. Основними принципами діяльності Регулятора є:

1) законність;

2) самостійність і незалежність;

3) компетентність;

4) ефективність;

5) справедливість;

6) прогнозованість та своєчасність прийняття рішень;

7) адресність регулювання;

8) неупередженість та об'єктивність під час прийняття рішень;

9) відкритість і прозорість, гласність процесу державного регулювання;

10) недопущення дискримінації;

11) відповідальність за прийняті рішення.

Розділ II
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГУЛЯТОРА

Стаття 5. Гарантії незалежності Регулятора

1. Під час виконання своїх функцій та повноважень відповідно до закону Регулятор діє самостійно та незалежно від будь-якого іншого органу державної влади, іншого державного органу, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, суб'єктів господарювання, а також політичних партій, громадських об'єднань, професійних спілок чи їх органів.

2. Члени Регулятора, інші посадові особи Регулятора діють незалежно. Будь-які письмові чи усні вказівки, розпорядження, доручення органу державної влади, іншого державного органу, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, суб'єктів господарювання, політичних партій, громадських об'єднань, професійних спілок чи їх органів, а також інших осіб, що стосуються виконання членами Регулятора, його посадовими особами своїх функцій і повноважень відповідно до закону, є незаконним впливом.

Органам державної влади, органам місцевого самоврядування, їх посадовим і службовим особам, суб'єктам господарювання, політичним партіям, громадським об'єднанням, професійним спілкам та їх органам забороняється втручатися у процеси державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Особи, які здійснюють незаконний вплив на процес виконання членами Регулятора, його посадовими особами своїх функцій і повноважень, несуть адміністративну та кримінальну відповідальність відповідно до закону.

3. Рішення Регулятора не підлягають погодженню органами державної влади, крім випадків, передбачених законодавством про захист економічної конкуренції.

Рішення Регулятора можуть бути оскаржені в судовому порядку. Оскарження рішень Регулятора не зупиняє їх виконання.

4. Регулятор має достатньо людських та фінансових ресурсів для виконання своїх завдань відповідно до цього Закону та інших законів. Регулятор самостійно розподіляє кошти, виділені Регулятору на відповідний рік, та розпоряджається ними.

5. Члени Регулятора, інші посадові особи Регулятора діють незалежно від приватних інтересів. Вони не мають права бути власниками корпоративних прав будь-яких суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції».

Регулятор затверджує правила професійної етики, що застосовуються до членів Регулятора, працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора. Правила професійної етики, зокрема, повинні містити:

1) вимоги щодо проведення членами Регулятора зустрічей з представниками суб'єктів, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, та/або суб'єктів, пов'язаних з ними відносинами контролю, з питань провадження такими суб'єктами діяльності за участю не менше двох інших членів Регулятора або керівників структурних підрозділів, а в разі проведення зустрічей працівниками центрального апарату та/або територіальних органів Регулятора - за участю не менше двох інших працівників;

2) зобов'язання повідомляти членами Регулятора, працівниками центрального апарату і територіальних органів Регулятора про наявність конфлікту інтересів у процесі виконання ними службових повноважень.

Вимоги цієї статті не обмежують право Регулятора на співпрацю з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування та не обмежують дію статей 15 і 16 цього Закону.

Стаття 6. Відносини Регулятора з Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, іншими органами державної влади

1. Регулятор щорічно, до 1 квітня року, наступного за звітним, подає до Верховної Ради України звіт про свою діяльність, звіт про використання коштів. Регулятор взаємодіє з Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади в питаннях розроблення і реалізації програм економічного та соціального розвитку України, державних цільових програм.

2. Регулятор розробляє та подає до Кабінету Міністрів України проекти актів Кабінету Міністрів України з питань, що належать до його компетенції, узагальнює та аналізує інформацію про їх виконання, вносить пропозиції щодо їх удосконалення.

3. Регулятор взаємодіє з Антимонопольним комітетом України та органами фінансового контролю у процесі моніторингу та під час проведення Антимонопольним комітетом України розслідувань на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг. У разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції Регулятор звертається до Антимонопольного комітету України з поданням для прийняття відповідного рішення.

4. Регулятор надає на запит Кабінету Міністрів України, інших органів державної влади документи, статистичну та іншу інформацію, необхідні для виконання ними своїх функцій.

Стаття 7. Правомочність члена Регулятора

1. Головою або членом Комісії може бути громадянин України, який має повну вищу освіту (технічну, юридичну або економічну), високі професійні та моральні якості, досвід роботи у сферах енергетики або комунальних послуг не менше п'яти років, у тому числі на керівних посадах не менше двох років, володіє державною мовою, має освітній і професійний рівень та стан здоров'я, необхідні для виконання своїх посадових обов'язків.

2. Не може бути призначена на посаду члена Регулятора особа, яка:

1) є членом політичної партії;

2) не менш як три місяці протягом одного року до дня подання заявки на відкритий конкурс входила до складу керівних органів політичної партії або перебувала у трудових чи інших договірних відносинах з політичною партією;

3) є членом органів управління суб'єктів природних монополій та/або суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сферах енергетики та комунальних послуг або близькі особи якої, визначені Законом України «Про запобігання корупції», є членом органів управління таких суб'єктів господарювання;

4) володіє прямо або опосередковано підприємствами або корпоративними правами будь-яких суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики або комунальних послуг, або члени сім'ї якої, визначені Законом України «Про запобігання корупції», є власниками таких підприємств або корпоративних прав;

5) за рішенням суду визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена;

6) має судимість за вчинення злочину, не погашену або не зняту в установленому законом порядку (крім реабілітованої особи);

7) притягалася на підставі обвинувального вироку, що набрав законної сили, до кримінальної відповідальності за вчинення корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією;

8) до якої протягом року до дня подання заявки на відкритий конкурс застосовувалося адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією;

9) відповідно до вироку суду позбавлена права займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, або обіймати відповідні посади;

10) у разі призначення є близькою особою відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» іншим членам Регулятора;

11) не подала декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування за минулий рік або не пройшла спеціальну перевірку відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»;

12) є особою, до якої застосовуються заборони, визначені частиною третьою або четвертою статті 1 Закону України «Про очищення влади»;

13) має громадянство іншої держави.

Стаття 8. Особливості призначення, припинення повноважень та правового статусу членів Регулятора

1. До складу Регулятора входять сім членів, у тому числі Голова.

2. Призначення на посаду члена Регулятора здійснюється за результатами відкритого конкурсного відбору на зайняття цієї посади. Організацію та проведення конкурсного відбору здійснює Конкурсна комісія з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі - Конкурсна комісія), що утворюється і діє відповідно до цього Закону.

3. До складу Конкурсної комісії входять:

1) дві особи, яких визначає Президент України;

2) дві особи, яких визначає Верховна Рада України: одна особа - за поданням Комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належить розвиток паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості та електроенергетики; одна особа - за поданням Комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належить житлово-комунальне господарство.

Комітети Верховної Ради України приймають рішення щодо кандидатур членів Конкурсної комісії, які пропонуються Верховній Раді України для обрання, на основі пропозицій депутатських фракцій (груп);

3) одна особа, яку визначає Кабінет Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у паливно-енергетичному комплексі.

Конкурсна комісія вважається повноважною у разі затвердження в її складі не менше чотирьох осіб.

Членами Конкурсної комісії можуть бути особи, які мають повну вищу освіту, бездоганну ділову репутацію, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет. Членами Конкурсної комісії не можуть бути особи, які є членами органів управління суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, а також особи, зазначені в частині другій статті 7 цього Закону, та особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідно до пункту 1 статті 3 Закону України «Про запобігання корупції».

Член Конкурсної комісії не має права брати участь у конкурсному відборі на зайняття посади члена Регулятора.

Строк повноважень члена Конкурсної комісії становить три роки та може бути припинений достроково за ініціативою органу або особи, що призначила такого члена Конкурсної комісії, або за власною ініціативою члена Конкурсної комісії.

Члени Конкурсної комісії виконують свої функції на громадських засадах.

За пропозицією членів Конкурсної комісії до роботи Конкурсної комісії можуть залучатися представники Європейської Комісії, Секретаріату Енергетичного Співтовариства, інших міжнародних організацій, які співпрацюють з Україною у сферах енергетики та комунальних послуг. Представники зазначених міжнародних організацій беруть участь у роботі Конкурсної комісії з правом дорадчого голосу на громадських засадах.

Конкурсна комісія обирає голову та затверджує регламент своєї роботи.

Засідання Конкурсної комісії проводяться у формі відкритих слухань. Протокол засідання розміщується на офіційних веб-сайтах Президента України та Верховної Ради України протягом трьох робочих днів з дня його проведення.

Засідання Конкурсної комісії проводяться у формі відкритих слухань. Забезпечується відео- та аудіофіксація і трансляція у режимі реального часу засідання Конкурсної комісії на офіційних веб-сайтах Президента України та Верховної Ради України.

На засіданнях Конкурсної комісії як спостерігачі можуть бути присутніми народні депутати України, представники Європейської Комісії, Секретаріату Енергетичного Співтовариства, інших міжнародних організацій, які співпрацюють з Україною у сферах енергетики та комунальних послуг, а також представники громадськості.

Забороняється незаконне втручання державних органів, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, політичних партій, громадських об'єднань, інших фізичних або юридичних осіб у діяльність Конкурсної комісії.

Інформація про час і місце проведення засідання Конкурсної комісії оприлюднюється на офіційних веб-сайтах Президента України та Верховної Ради України не пізніше ніж за два робочі дні до його початку.

Протоколи засідань Конкурсної комісії розміщуються на офіційних веб-сайтах Президента України та Верховної Ради України протягом трьох робочих днів з дня їх проведення.

Роботу Конкурсної комісії забезпечує Апарат Верховної Ради України.

Конкурсна комісія оголошує прийом заявок на відкритий конкурс:

у разі закінчення строку повноважень члена (членів) Регулятора, визначеного цим Законом, - за три місяці до дня закінчення строку повноважень;

у разі дострокового припинення повноважень члена (членів) Регулятора відповідно до цього Закону - протягом п'яти робочих днів із дня припинення повноважень.

Прийом заявок на відкритий конкурс здійснюється протягом 45 календарних днів з дня оголошення конкурсу. Порядок та умови проведення відкритого конкурсу затверджуються Конкурсною комісією та розміщуються на офіційних веб-сайтах Президента України та Верховної Ради України, в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації.

Особа, яка претендує на участь у конкурсі, подає такі документи:

1) заяву про участь у конкурсі із зазначенням основних мотивів щодо зайняття посади члена Регулятора, до якої додається резюме довільної форми;

2) заяву про надання згоди на проведення спеціальної перевірки відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» та на обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»;

3) автобіографію, що містить: прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), число, місяць, рік і місце народження, громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську діяльність (у тому числі на виборних посадах), членство у політичних партіях, у тому числі в минулому, наявність трудових або будь-яких інших договірних відносин з політичною партією упродовж двох років, що передують поданню заяви (незалежно від тривалості), контактний номер телефону та адресу електронної пошти, відомості про наявність чи відсутність судимості;

4) особовий листок з обліку кадрів;

5) копію паспорта громадянина України;

6) копії документів про освіту, вчені звання та наукові ступені;

7) медичну довідку про стан здоров'я за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, щодо перебування особи на обліку в психоневрологічних або наркологічних закладах охорони здоров'я;

8) копію військового квитка або посвідчення особи військовослужбовця (для військовослужбовців або військовозобов'язаних);

Оприлюднюється державною мовою на підставі Указу Президента України

9) декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за рік, що передує року, в якому було оприлюднено оголошення про конкурс, за формою, визначеною відповідно до Закону України «Про запобігання корупції».

Відомості, що містяться у поданих відповідно до цієї частини документах, підлягають оприлюдненню упродовж трьох робочих днів після закінчення строку подання заявки на відкритий конкурс на офіційних веб-сайтах Президента України та Верховної Ради України, крім відомостей, які відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» віднесені до інформації з обмеженим доступом, та відомостей про контактний номер телефону, адресу електронної пошти кандидата.

Конкурсна комісія протягом 30 календарних днів з дня завершення прийому заявок на відкритий конкурс проводить необхідні процедури, передбачені порядком проведення відкритого конкурсу, за результатами голосування складає рейтинг кандидатів на посаду члена (членів) Регулятора та оприлюднює його на офіційних веб-сайтах Президента України та Верховної Ради України. Протягом зазначеного строку також проводяться спеціальна перевірка кандидатів, передбачена Законом України «Про запобігання корупції», і перевірка, передбачена Законом України «Про очищення влади».

Рішення Конкурсної комісії приймаються простою більшістю голосів її членів. У разі рівного розподілу голосів голос голови Конкурсної комісії є вирішальним.

Конкурсна комісія подає на розгляд Президента України кандидатури, які отримали найвищий рейтинг і пройшли передбачену цим Законом перевірку, загальним списком у кількості з розрахунку дві особи на одну посаду члена Регулятора.

Конкурсна комісія оприлюднює інформацію про кандидатів, які отримали найвищий рейтинг та подані на розгляд Президента України.

Президент України призначає на посаду члена (членів) Регулятора з відібраних Конкурсною комісією кандидатів не пізніше місячного строку з дня внесення Конкурсною комісією відповідного подання.

Члени Регулятора призначаються на посади указом Президента України.

У разі якщо членом Регулятора призначається особа, яка має представницький мандат та відповідно до законодавства не може суміщати свою службову діяльність з іншою роботою та/або діяльністю, така особа приступає до виконання обов'язків члена Регулятора лише після складання представницького мандата.

4. На працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора поширюється правовий статус державних службовців.

Апарат Регулятора очолює керівник апарату, який призначається на посаду та звільняється з посади Головою Регулятора за рішенням Регулятора.

5. Строк повноважень членів Регулятора становить шість років. При цьому забезпечується періодична ротація складу Регулятора. Одна й та сама особа не може бути членом Регулятора більше двох строків.

Схемою ротації членів Регулятора передбачається, що не більше двох нових членів Регулятора призначаються (призначаються повторно) протягом кожного календарного року, крім випадків, коли більше двох членів Регулятора звільняються достроково з посади протягом цього періоду. У разі дострокового звільнення членів Регулятора з посади нові призначення здійснюються на залишковий період перебування на посаді звільнених членів Регулятора.

6. Повноваження члена Регулятора припиняються достроково за рішенням Президента України у разі:

1) призначення чи обрання на іншу посаду за його згодою;

2) визнання його судом недієздатним або обмежено дієздатним, визнання його безвісно відсутнім чи оголошення його померлим;

3) набрання законної сили обвинувальним вироком суду стосовно нього;

4) набрання законної сили рішенням суду про притягнення до відповідальності за корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією;

5) припинення його громадянства України або виїзду на постійне проживання за межі України;

6) подання заяви про звільнення з посади за власним бажанням, зокрема в разі неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я або у разі виходу на пенсію;

7) подання заяви про відставку у разі принципової незгоди з рішенням (рішеннями) Регулятора;

8) невідповідності вимогам частини другої статті 7 цього Закону;

9) смерті.

Не може бути підставою для звільнення члена Регулятора набуття повноважень новообраним Президентом України.

Повноваження члена Регулятора припиняються з дня видання указу Президента України про його звільнення.

7. Особа, повноваження якої на посаді члена Регулятора припинені, зобов'язана наступного року після припинення повноважень подати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік відповідно до Закону України «Про запобігання корупції».

Протягом двох років з дня припинення повноважень члена Регулятора особа не має права мати трудові або інші договірні відносини з будь-яким суб'єктом господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та/або комунальних послуг.

8. Член Регулятора, строк повноважень якого закінчився, а також повноваження якого достроково припинені у разі подання заяви про звільнення з посади за власним бажанням або про відставку, має право на компенсацію заробітної плати протягом шести місяців з дня закінчення строку його повноважень (звільнення) у розмірі середньої заробітної плати за останніх шість місяців, що передували місяцю закінчення строку повноважень (звільнення).

Право на компенсацію втрачає чинність після закінчення шестимісячного періоду з дня закінчення строку повноважень (звільнення) такого члена Регулятора. У разі працевлаштування члена Регулятора протягом строку виплати компенсації виплата компенсації припиняється з дня працевлаштування такої особи.

Стаття 9. Голова Регулятора

1. Голова Регулятора обирається членами Регулятора шляхом таємного голосування.

Голова Регулятора переобирається кожні два роки після дня затвердження першого складу Регулятора відповідно до цього Закону. У разі дострокового припинення повноважень Голови Регулятора члени Регулятора у 10-денний строк обирають члена Регулятора, який виконує обов'язки Голови до призначення нового члена Регулятора.

2. Голова Регулятора:

1) очолює Регулятора, спрямовує його діяльність;

2) розподіляє обов'язки між членами Регулятора відповідно до регламенту Регулятора;

3) подає на погодження Комітету Верховної Ради України з питань бюджету проект кошторису Регулятора на наступний рік;

4) представляє Регулятора у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності, громадянами, громадськими об'єднаннями, а також з міжнародними установами та організаціями;

5) представляє на пленарному засіданні Верховної Ради України річний звіт про діяльність Регулятора, а також звіт про використання коштів;

6) бере участь у засіданнях Кабінету Міністрів України з правом дорадчого голосу;

7) головує на засіданнях Регулятора та підписує від імені Регулятора постанови і розпорядження;

8) призначає члена Регулятора, уповноваженого виконувати функції та повноваження Голови у разі його відсутності;

9) здійснює інші повноваження, передбачені законом.

Стаття 10. Обмеження, що застосовуються до членів Регулятора, працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора

1. Не може бути призначена працівником центрального апарату та/або територіального органу Регулятора особа, яка:

1) не відповідає вимогам, встановленим Законом України «Про державну службу»;

2) має судимість за вчинення злочину, не погашену або не зняту в установленому законом порядку (крім реабілітованої особи), або була притягнута до відповідальності за корупційне правопорушення чи правопорушення, пов'язане з корупцією, протягом одного року до дня призначення;

3) відповідно до вироку суду позбавлена права займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, або обіймати відповідні посади;

4) має громадянство іноземної держави;

5) не подала декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік або не пройшла спеціальну перевірку відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»;

6) належить до осіб, щодо яких застосовуються заборони, визначені частиною третьою або четвертою статті 1 Закону України «Про очищення влади»;

7) прямо чи опосередковано є членом органів управління та/або володіє підприємствами або корпоративними правами будь-яких суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики або комунальних послуг, або члени сім'ї якої, визначені Законом України «Про запобігання корупції», є власниками таких підприємств або корпоративних прав та/або є членами органів управління таких суб'єктів господарювання.

2. Члени Регулятора, працівники центрального апарату і територіальних органів Регулятора не мають права:

1) бути повіреними третіх осіб у справах Регулятора;

2) використовувати Регулятора, інших посадових осіб та майно Регулятора у партійних чи особистих інтересах.

На членів Регулятора, працівників його центрального апарату і територіальних органів поширюються інші обмеження та вимоги, встановлені Законом України «Про запобігання корупції».

3. У разі виникнення у члена Регулятора конфлікту інтересів під час виконання службових повноважень він повинен негайно повідомити про це Регулятора. У разі виникнення у працівника центрального апарату або територіального органу Регулятора конфлікту інтересів під час виконання службових повноважень така особа повинна негайно повідомити про це своєму безпосередньому керівникові для вжиття всіх необхідних заходів, спрямованих на запобігання чи усунення конфлікту інтересів шляхом надання доручення про виконання відповідного завдання іншій посадовій особі, працівнику, особистого виконання цього завдання чи в інший спосіб, передбачений законодавством.

Стаття 11. Фінансування діяльності Регулятора

1. Фінансування Регулятора, його центрального апарату і територіальних органів здійснюється за рахунок надходження до спеціального фонду Державного бюджету України внесків на регулювання, які сплачуються суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до статті 13 цього Закону. Внески на регулювання зараховуються до доходів спеціального фонду Державного бюджету України, не підлягають вилученню та використовуються за цільовим призначенням на фінансування діяльності Регулятора, його центрального апарату і територіальних органів.

2. Регулятор затверджує свій кошторис після погодження його проекту Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

Проект кошторису Регулятора оприлюднюється щорічно, не пізніше 1 червня, шляхом розміщення на офіційному веб-сайті Регулятора. Регулятор проводить відкрите обговорення проекту кошторису, за результатами якого проект кошторису може бути уточнений.

3. Голова Регулятора не пізніше 1 липня поточного року подає для погодження Комітету Верховної Ради України з питань бюджету проект кошторису Регулятора на наступний рік.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету у місячний строк приймає рішення про погодження кошторису Регулятора або надає обґрунтовані зауваження до нього. Рішення Комітету Верховної Ради України з питань бюджету підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті Регулятора у строк не пізніше п'яти днів з дня його прийняття.

У разі надходження зауважень Регулятор у 15-денний строк після їх отримання подає відкоригований проект кошторису Комітету Верховної Ради України з питань бюджету для погодження.

Після погодження проект кошторису подається Регулятором до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, для його включення до проекту Державного бюджету України на відповідний рік.

Регулятор затверджує кошторис після набрання чинності законом про Державний бюджет України на відповідний рік та розміщує його на своєму офіційному веб-сайті.

4. Контроль за цільовим використанням коштів Регулятора здійснюється відповідно до законодавства.

Звіт про виконання кошторису оприлюднюється на офіційному веб-сайті Регулятора та подається до Верховної Ради України разом із річним звітом Регулятора.

Стаття 12. Оплата праці членів Регулятора, працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора

1. Оплата праці членів Регулятора, працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора повинна забезпечувати достатні матеріальні умови для незалежного виконання ними службових обов'язків та стимулювати сумлінну працю.

2. Умови оплати праці членів Регулятора визначаються з урахуванням особливостей цього Закону.

3. Умови оплати праці, надання відпусток, питання соціального захисту працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора визначаються Законом України «Про державну службу» з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

4. Установлюються такі посадові оклади членам Регулятора, працівникам центрального апарату і територіальних органів Регулятора відповідно до розміру мінімальної заробітної плати, визначеної законом про Державний бюджет України на відповідний рік:

Голова Регулятора - 50;

член Регулятора - 40;

керівник, заступник керівника самостійного структурного підрозділу центрального апарату або територіального органу Регулятора, інші працівники центрального апарату або територіального органу Регулятора - від 10 до 25.

5. Голові, члену Регулятора можуть встановлюватись такі премії:

місячна або квартальна премія за відмінне виконання службових обов'язків;

за виконання окремих особливо важливих завдань.

Рішення про встановлення премій членам та Голові Регулятора приймається на його засіданні відповідно до затвердженого Регулятором Положення про преміювання та з урахуванням особистого внеску Голови, члена Регулятора в загальний результат роботи. Загальний розмір премій, які може отримати Голова, член Регулятора за рік, не може перевищувати 50 відсотків фонду посадового окладу для відповідних посад за рік.

6. Розмір та порядок встановлення надбавок, премій, інших виплат працівникам центрального апарату і територіальних органів Регулятора визначаються Законом України «Про державну службу».

Стаття 13. Порядок сплати внесків на регулювання

1. Платниками внесків на регулювання є суб'єкти господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, визначену статтею 2 цього Закону.

2. Базою нарахування внеску на регулювання є чистий дохід платників внеску на регулювання від діяльності, що регулюється Регулятором, за звітний квартал.

3. Ставка внеску на регулювання визначається Регулятором щорічно шляхом ділення планового обсягу потреб у фінансуванні Регулятора на чистий дохід платників внеску на регулювання від діяльності, що регулюється Регулятором, за попередній рік.

Ставка внеску на регулювання підлягає перегляду Регулятором щоквартально з урахуванням обсягу чистого доходу платників внеску на регулювання від діяльності, що регулюється Регулятором, за попередній квартал.

Ставка внеску на регулювання не може перевищувати 0,1 відсотка чистого доходу платника внеску на регулювання від діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг за попередній квартал.

Методика (порядок) визначення ставки внеску на регулювання затверджується Регулятором.

4. Внески на регулювання сплачуються платниками до спеціального фонду Державного бюджету України щоквартально, протягом перших 30 днів кварталу, наступного за звітним, та є джерелом фінансування Регулятора.

5. У разі несплати внеску на регулювання або сплати його не в повному обсязі протягом кварталу, наступного за звітним, Регулятор приймає рішення про накладення на такого платника внеску штрафу у розмірі 5 відсотків несплаченої суми внеску на регулювання.

Рішення про накладення штрафу приймається Регулятором на підставі акта перевірки суб'єкта господарювання або подання відповідного структурного підрозділу Регулятора про несплату внеску на регулювання або сплату його не в повному обсязі протягом кварталу, наступного за звітним, у 15-денний строк з моменту складення акта перевірки або отримання відповідного подання та оформлюється постановою Регулятора.

Штраф може бути накладено протягом шести місяців з дня виявлення правопорушення, але не пізніше одного року з дня його вчинення.

Кошти, отримані внаслідок стягнення штрафів, зараховуються до доходів Державного бюджету України.

Платники внесків на регулювання не пізніше 15 днів з дня вручення або отримання копії постанови про накладення штрафу зобов'язані сплатити штраф та надати Регулятору копію завіреного банком платіжного документа, що засвідчує факт сплати штрафу.

У разі несплати штрафу та/або ненадання копії платіжного документа, що засвідчує факт сплати штрафу, в зазначений строк, виконання постанови про накладення штрафу здійснюється державною виконавчою службою в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».

Рішення Регулятора про накладення штрафу може бути оскаржено до суду в порядку, встановленому законом.

Стаття 14. Порядок організації роботи Регулятора та прийняття рішень

1. Засідання Регулятора є основною формою його роботи як колегіального органу. Порядок організації роботи Регулятора, зокрема проведення його засідань, визначається регламентом, що затверджується Регулятором, та підлягає оприлюдненню на його офіційному веб-сайті.

2. Засідання Регулятора проводяться у формі відкритих слухань. На відкритих слуханнях розглядаються всі питання, розгляд яких належить до повноважень Регулятора, крім питань, що містять таємну інформацію.

У разі розгляду Регулятором питання, що містить таємну інформацію, порядок доступу до якої регулюється законом, Регулятор приймає рішення про розгляд такого питання в режимі закритого слухання.

3. Засідання Регулятора є правомочними у разі присутності на ньому більшості із загального складу Регулятора. У відкритих слуханнях мають право брати участь представники суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, організацій, що представляють інтереси споживачів, громадських організацій, засобів масової інформації та інші заінтересовані особи.

У разі розгляду питання на закритих слуханнях Регулятор приймає рішення щодо доступу осіб, які можуть бути присутніми на таких слуханнях.

4. Регулятор на своїх засіданнях:

1) розглядає та приймає рішення з питань, що належать до його компетенції;

2) розглядає і схвалює в межах своїх повноважень проекти актів законодавства, пропозиції стосовно вдосконалення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг;

3) приймає нормативно-правові акти з питань, що належать до його компетенції;

4) затверджує щорічний звіт Регулятора;

5) затверджує регламент Регулятора;

6) розглядає справи про адміністративні правопорушення;

7) розглядає справи щодо видачі ліцензій та дотримання суб'єктами господарювання ліцензійних умов, а також щодо застосування санкцій за порушення ліцензійних умов та законодавства з питань державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій та суміжних ринків.

Перелік питань, що вносяться на розгляд Регулятора, оприлюднюється не пізніше як за три робочі дні до дня проведення засідання на офіційному веб-сайті Регулятора.

Разом з переліком питань, що вносяться на розгляд Регулятора, підлягають оприлюдненню на офіційному веб-сайті Регулятора проекти рішень Регулятора та обґрунтування до них, одержані зауваження та пропозиції, а також вмотивована позиція Регулятора щодо одержаних зауважень.

5. Голосування на засіданнях Регулятора здійснюється членами Регулятора особисто та самостійно.

Рішення Регулятора вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало не менше чотирьох членів Регулятора, присутніх на засіданні. Кожний член Регулятора має один голос. Член Регулятора, не згодний з прийнятим рішенням, може письмово викласти свою окрему думку, яка додається до такого рішення.

Рішення Регулятора оформлюються постановами, крім рішень щодо усунення порушень, виявлених під час здійснення контролю, які оформлюються розпорядженнями. Рішення Регулятора підписуються Головою.

Результати засідання Регулятора оформлюються протоколом. Протокол засідання Регулятора оприлюднюється на його офіційному веб-сайті не пізніше п'яти робочих днів з дня його проведення. Якщо до рішення Регулятора була подана окрема думка члена Регулятора, вона розміщується у публічному доступі як невід'ємна частина протоколу.

Регулятор забезпечує онлайн-трансляцію засідань, що проводяться у формі відкритих слухань, на своєму офіційному веб-сайті. Зберігання записів таких трансляцій та вільний доступ до них на офіційному веб-сайті забезпечується Регулятором протягом не менше одного року з дня проведення засідання.

6. Рішення Регулятора не підлягають державній реєстрації Міністерством юстиції України. Відсутність державної реєстрації рішень Регулятора не є підставою для відмови суду у прийнятті заяви про їх оскарження.

Регулятор веде реєстр всіх прийнятих рішень та забезпечує вільний доступ до них на своєму офіційному веб-сайті у затвердженому ним порядку.

7. Рішення Регулятора, що мають ознаки регуляторних актів,

ПРОДОВЖЕННЯ НА 16-Й СТОР.

ПОЧАТОК НА 14–15-Й СТОР.

а також рішення з питань встановлення тарифів на товари (послуги) суб'єктів природних монополій, цін (тарифів) для населення (якщо відповідні повноваження щодо встановлення цін (тарифів) надані спеціальними законами) набирають чинності з дня, наступного за днем їх опублікування в офіційному друкованому виданні - газеті «Урядовий кур'єр», якщо більш пізній строк набрання ними чинності не встановлено самим рішенням, але не раніше дня офіційного опублікування рішення. Рішення підлягає опублікуванню у 15-денний строк з дня його прийняття.

Інші рішення Регулятора набирають чинності з дня їх прийняття, якщо рішенням не встановлено більш пізній строк набрання чинності, та доводяться до відома осіб, на яких поширюється їх дія, у порядку, встановленому Регулятором.

8. Рішення Регулятора, крім тих частин рішень, що містять таємну інформацію, підлягають оприлюдненню протягом п'яти робочих днів з дня їх прийняття на офіційному веб-сайті Регулятора. Обсяг конфіденційної інформації, що не підлягає розкриттю, визначається Регулятором на підставі клопотання заінтересованих осіб з урахуванням вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації».

9. Рішення Регулятора є обов'язковими до виконання суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг.

Стаття 15. Порядок підготовки рішень Регулятора, що мають ознаки регуляторних актів

1. Підготовка проектів рішень Регулятора, що мають ознаки регуляторних актів відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», здійснюється у порядку, визначеному цим Законом.

2. Кожен проект рішення Регулятора, що має ознаки регуляторного акта, разом з матеріалами, що обґрунтовують необхідність прийняття такого рішення, та аналізом його впливу оприлюднюються на офіційному веб-сайті Регулятора з метою одержання зауважень і пропозицій від інших органів державної влади, фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та інших заінтересованих осіб.

Проект рішення Регулятора разом з матеріалами, що обґрунтовують необхідність прийняття такого рішення, та аналізом його впливу оприлюднюються Регулятором не пізніше п'яти робочих днів з дня оприлюднення повідомлення про оприлюднення цього проекту рішення.

Повідомлення про оприлюднення проекту рішення повинно містити:

1) стислий виклад змісту проекту рішення;

2) поштову та електронну адресу, на які можуть надсилатися зауваження та пропозиції;

3) інформацію про спосіб оприлюднення проекту рішення та відповідного аналізу впливу (назва друкованого засобу масової інформації та/або адреса сторінки в мережі Інтернет, де опубліковано чи розміщено проект рішення та аналіз його впливу, або інформація про інший спосіб оприлюднення, передбачений Регулятором);

4) інформацію про строк, протягом якого приймаються зауваження та пропозиції від органів державної влади, фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та інших заінтересованих осіб;

5) інформацію про спосіб надання органами державної влади, фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями та іншими заінтересованими особами зауважень та пропозицій.

Оприлюднення проекту рішення Регулятора з метою одержання зауважень і пропозицій не може бути перешкодою для проведення громадських слухань та будь-яких інших форм відкритих обговорень цього проекту.

3. Строк, протягом якого приймаються зауваження та пропозиції до проектів рішень, встановлюється Регулятором і не може становити менше одного місяця та більше трьох місяців з дня оприлюднення відповідних проектів рішень.

4. Зауваження і пропозиції до проектів рішень, одержані протягом встановленого строку, оприлюднюються шляхом розміщення на офіційному веб-сайті Регулятора та підлягають обов'язковому розгляду Регулятором за участі фізичних, юридичних осіб, їх об'єднань, органів місцевого самоврядування та інших заінтересованих осіб, які надали такі зауваження та пропозиції, у порядку, затвердженому Регулятором.

У разі внесення до проекту рішення суттєвих змін Регулятор може повторно провести процедуру оприлюднення проекту рішення, збору і розгляду зауважень та пропозицій до нього.

Зауваження і пропозиції до проектів рішень Регулятора та інформація про результати їх розгляду Регулятором з обґрунтуванням прийняття або відхилення оприлюднюються на офіційному веб-сайті Регулятора не пізніш як за п'ять робочих днів до прийняття Регулятором рішення. Зазначені матеріали повинні залишатися у публічному доступі протягом одного року з дня прийняття відповідного рішення Регулятора.

5. Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, їх об'єднання, інші заінтересовані особи мають право подавати до Регулятора пропозиції про необхідність підготовки проектів рішень Регулятора, а також про необхідність їх перегляду. Регулятор протягом 30 днів з дати отримання пропозицій повідомляє про результати їх розгляду.

Стаття 16. Проведення відкритого обговорення проектів рішень Регулятора

1. Проекти рішень Регулятора з питань встановлення цін (тарифів), затвердження інвестиційних програм, якщо відповідні повноваження щодо встановлення цін (тарифів), затвердження інвестиційних програм надані Регулятору законом, підлягають відкритому обговоренню.

У разі якщо проект рішення Регулятора, що має ознаки регуляторного акта, стосується розвитку окремого регіону або території громади, його розгляд забезпечується із залученням місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

У разі необхідності Регулятор може проводити відкриті обговорення з інших питань, що належать до його компетенції.

2. Відкрите обговорення проектів рішень Регулятора з питань встановлення цін (тарифів), затвердження інвестиційних програм у сфері комунальних послуг проводиться за місцем надання послуг суб'єктами господарювання.

3. Порядок проведення відкритого обговорення проектів рішень Регулятора затверджується Регулятором і має враховувати особливості організації та проведення відкритого обговорення окремих видів рішень Регулятора, зокрема визначених частиною першою цієї статті.

Стаття 17. Функції та повноваження Регулятора

1. Для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор:

1) приймає обов'язкові до виконання рішення з питань, що належать до його компетенції;

2) вносить пропозиції до органів державної влади щодо вдосконалення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг;

3) розробляє та затверджує нормативно-правові акти, зокрема:

ліцензійні умови провадження господарської діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг;

порядки контролю за дотриманням вимог законодавства у відповідній сфері регулювання та ліцензійних умов;

порядок розрахунку та встановлення ставки внесків на регулювання;

показники якості надання послуг суб'єктами природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг та суб'єктами, що провадять діяльність на суміжних ринках;

правила розгляду звернень споживачів щодо дій суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, та врегулювання спорів;

правила врегулювання спорів, що виникають між суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг;

порядки (правила) організації обліку та звітності за видами ліцензованої діяльності;

порядки (методики) формування, розрахунку та встановлення державних регульованих цін і тарифів для суб'єктів природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг, а також для інших суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, якщо відповідні повноваження надані Регулятору законом;

кодекси систем передачі та розподілу електричної енергії, газотранспортної та газорозподільних систем, кодекси газосховищ та установки LNG, підготовлені операторами, та ініціює внесення змін до них;

порядки (методики) приєднання до електричних, теплових, газових мереж, розрахунку плати за приєднання та фінансування послуг з приєднання;

правила користування (постачання) товарами та послугами на роздрібних ринках;

форми звітності суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, та порядок їх подання;

4) здійснює:

ліцензування видів господарської діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг, передбачених законом;

визначення умов, за яких суб'єкти природних монополій і суміжних ринків у сферах енергетики та комунальних послуг можуть провадити діяльність без ліцензії;

визначення умов доступу до товарів (послуг), що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг;

встановлення обмежень для суб'єктів природних монополій щодо суміщення видів діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг;

контроль за недопущенням перехресного субсидіювання при провадженні господарської діяльності суб'єктами природних монополій і суміжних ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;

5) контролює виконання операторами систем передачі та розподілу, операторами газотранспортної та газорозподільних систем, іншими суб'єктами ринків електричної енергії і природного газу, а у відповідних випадках - власниками систем їхніх зобов'язань відповідно до закону;

6) затверджує типові та схвалює примірні договори відповідно до закону;

7) здійснює сертифікацію операторів системи передачі та газотранспортної системи відповідно до встановленого ним порядку;

8) визначає і публікує умови доступу до транскордонної системи передачі електричної енергії та природного газу, включаючи процедури розподілу пропускної спроможності та управління перевантаженням;

9) затверджує і публікує умови надання послуг з балансування, які повинні надаватися на справедливій і недискримінаційній основі, ґрунтуватися на об'єктивних критеріях, з найбільшою економічною ефективністю і забезпечувати стимулювання користувачів мережі до балансування свого споживання енергії з мережі та постачання енергії в мережу;

10) бере участь у регулюванні платіжно-розрахункових відносин на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг у випадках, визначених законом;

11) контролює додержання ліцензіатами законодавства у відповідній сфері регулювання і ліцензійних умов провадження господарської діяльності та вживає заходів до запобігання порушенням ліцензійних умов;

12) розглядає справи про порушення ліцензійних умов, а також справи про адміністративні правопорушення і за результатами розгляду приймає рішення про застосування санкцій, накладення адміністративних стягнень у випадках, передбачених законом, приймає у межах своєї компетенції рішення про направлення до відповідних державних органів матеріалів про виявлені факти порушення законодавства;

13) встановлює державні регульовані ціни і тарифи на товари (послуги) суб'єктів природних монополій та інших суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, якщо відповідні повноваження надані Регулятору законом;

14) забезпечує захист прав та законних інтересів споживачів товарів (послуг), які виробляються (надаються) суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, розгляд звернень таких споживачів та врегулювання спорів, надання роз'яснень з питань застосування нормативно-правових актів Регулятора;

15) здійснює моніторинг та аналіз ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;

16) організує проведення науково-технічних та аналітичних досліджень з питань, що належать до його компетенції;

17) оприлюднює інформацію про свою діяльність відповідно до закону та здійснює інші заходи щодо налагодження діалогу з громадськістю, створює умови для участі громадян у процесі формування та реалізації державної політики;

18) бере участь у підготовці проектів міжнародних договорів України;

19) здійснює заходи щодо адаптації законодавства України у сфері енергетики до законодавства Європейського Союзу та проводить консультації з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства щодо питань адаптації законодавства України;

20) встановлює мінімальні стандарти та вимоги до якості обслуговування споживачів та постачання природного газу, електричної і теплової енергії, здійснює моніторинг їх дотримання;

21) погоджує/схвалює інвестиційні програми (плани розвитку) суб'єктів, діяльність яких регулюється Регулятором, у випадках, встановлених законом;

22) забезпечує досудовий розгляд спорів, що виникають між суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг;

23) здійснює у встановленому законодавством порядку видавничу діяльність;

24) забезпечує відповідно до закону доступ споживачів до інформації про ціни/тарифи у сферах постачання електричної енергії, природного газу, а також у сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення;

25) проводить консультації з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства з метою отримання висновків щодо застосування європейського енергетичного права;

26) виконує інші функції та повноваження, визначені законом.

2. Регулятор має право:

1) приймати рішення з питань, що належать до його компетенції, які є обов'язковими до виконання;

2) вимагати від операторів систем передачі та розподілу електричної енергії або операторів газотранспортної та газорозподільних систем за необхідності змінювати умови і положення, у тому числі тарифи або методики, з метою забезпечення їх пропорційності і застосовування на недискримінаційній основі;

3) отримувати безоплатно на свій запит необхідні для виконання покладених функцій:

від суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, - копії документів, статистичну та іншу інформацію про їхню діяльність;

від органів державної влади - документи, матеріали, статистичну та іншу інформацію, необхідну для виконання покладених функцій;

4) вимагати від суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, надання у визначені Регулятором строки, але не менш як протягом 10 робочих днів, завірених в установленому законодавством порядку копій документів, пояснень та іншої інформації, пов'язаної з провадженням такими суб'єктами ліцензованої діяльності, необхідних для виконання покладених функцій;

5) передавати у порядку, встановленому законодавством, відповідним державним органам матеріали про виявлені факти порушення законодавства;

6) звертатися до суду з підстав, передбачених законом, та здійснювати захист своїх прав та законних інтересів у суді;

7) залучати вчених та спеціалістів центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками) до розроблення проектів нормативно-правових актів, проведення консультацій та експертиз у сферах енергетики та комунальних послуг;

8) укладати угоди про співробітництво з питань своїх повноважень з іноземними і міжнародними органами та організаціями, у тому числі з регулюючими органами інших держав;

9) співпрацювати з регулюючими органами інших держав і Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства, отримувати і надавати будь-яку інформацію, необхідну для виконання покладених на них завдань відповідно до цього Закону;

10) утворювати за потреби у межах своєї компетенції робочі групи, постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи;

11) інші права, визначені законом.

3. У процесі здійснення функцій та повноважень, визначених цим Законом та іншими законами, Регулятор може поширювати конфіденційну інформацію, отриману від суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, а також конфіденційну інформацію, отриману від споживачів (замовників) товарів (послуг) таких суб'єктів, лише за згодою осіб, які обмежили доступ до такої інформації, а за відсутності такої згоди - лише в інтересах національної безпеки.

4. Порядки (методики) формування, розрахунку та встановлення державних регульованих цін і тарифів для суб'єктів природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг, а також для інших суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, затверджені Регулятором, мають бути недискримінаційними і прозорими та підлягають оприлюдненню на офіційному веб-сайті Регулятора та в офіційному друкованому виданні. При розробленні та затвердженні зазначених методик Регулятор має забезпечити, щоб суб'єкти природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг отримали належні стимули на короткота довгостроковий періоди щодо підвищення ефективності, ліквідації перехресного субсидіювання між видами діяльності та групами споживачів, сприяння ринковій інтеграції та безпеці постачання.

У разі застосування будь-якого способу державного регулювання цін порядки (методики) формування, розрахунку та встановлення тарифів повинні забезпечити покриття економічно обґрунтованих витрат, залучення необхідних інвестицій, дотримання екологічних вимог, вимог якості та безпеки, обґрунтованої прибутковості. Такі порядки (методики) повинні сприяти використанню місцевих, відновлюваних та вторинних енергетичних ресурсів, а також сприятливих до навколишнього природного середовища технологій.

У разі застосування будь-якого способу державного регулювання цін з метою встановлення довгострокового тарифу суб'єкти господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг подають на узгодження Регулятору розроблену довгострокову інвестиційну програму після її громадського обговорення. З метою встановлення річного тарифу суб'єкти господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг подають на узгодження Регулятору річний інвестиційний план. Довгострокові інвестиційні програми та річні інвестиційні плани є публічною інформацією та повинні бути загальнодоступними.

5. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг розробляються та затверджуються Регулятором з урахуванням особливостей, визначених законами.

Стаття 18. Питання транскордонної торгівлі

1. Співпраця Регулятора з регулюючими органами інших держав і Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства, а також на регіональному рівні здійснюється з метою:

1) сприяння застосуванню оперативних заходів для оптимального управління мережею (системою);

2) сприяння об'єднанню ринків електричної енергії та природного газу, спільному розподілу транскордонної пропускної потужності та забезпеченню належного рівня міжсистемної пропускної потужності, у тому числі нових міжсистемних з'єднань у регіоні або між регіонами, для забезпечення розвитку ефективної конкуренції та підвищення безпеки постачання без дискримінації постачальників у різних державах - членах Енергетичного Співтовариства;

3) координації розроблення кодексів мереж (систем) для відповідних операторів та інших суб'єктів ринків електричної енергії та природного газу та їх періодичного перегляду;

4) координації розроблення правил управління перевантаженням.

2. Співпраця Регулятора з регулюючими органами інших держав і Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства здійснюється, за потреби, спільно з іншими державними органами, у межах їх повноважень.

Розділ III
ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ФУНКЦІЙ ТА ПОВНОВАЖЕНЬ РЕГУЛЯТОРА

Стаття 19. Особливості здійснення державного контролю на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг

1. Регулятор здійснює державний контроль за дотриманням суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов шляхом проведення планових та позапланових виїзних, а також невиїзних перевірок відповідно до затверджених ним порядків контролю.

2. Перевірка проводиться на підставі рішення Регулятора.

3. Для проведення перевірки створюється комісія з перевірки, що складається не менш як із трьох представників центрального апарату та/або територіальних органів Регулятора.

4. Під час здійснення державного контролю Регулятор має право:

1) вимагати від суб'єкта господарювання усунення виявлених порушень вимог цього Закону та законів, що регулюють діяльність у сфері енергетики та комунальних послуг, і ліцензійних умов;

2) фіксувати процес здійснення планового або позапланового заходу чи кожну окрему дію засобами аудіо- та відеотехніки, не перешкоджаючи здійсненню такого заходу;

3) вимагати припинення дій, що перешкоджають здійсненню державного контролю;

4) призначати експертизу, одержувати пояснення, довідки, копії документів, відомості з питань, що виникають під час державного контролю;

5) приймати обов'язкові до виконання суб'єктом господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, рішення про усунення виявлених порушень;

6) накладати штрафні санкції та вживати заходів, передбачених законом.

5. За результатами перевірки складається акт у двох примірниках, який підписується членами комісії з перевірки.

Один примірник акта про результати перевірки передається суб'єкту господарювання, діяльність якого перевірялася, або уповноваженій ним особі.

У разі відмови суб'єкта господарювання або уповноваженої ним особи прийняти акт про результати перевірки такий акт надсилається суб'єкту господарювання рекомендованим листом протягом п'яти робочих днів з дня підписання акта членами комісії з перевірки.

Суб'єкт господарювання, діяльність якого перевірялася, має право надати письмові пояснення та обґрунтування щодо проведеної перевірки та/або виявлених порушень у строк до п'яти робочих днів з дня отримання акта про результати перевірки.

У разі виявлення порушень акт про результати перевірки вноситься на засідання Регулятора, за результатами якого Регулятор приймає рішення про застосування до суб'єкта господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, санкції, передбаченої цим Законом.

Акт про результати перевірки разом із поясненнями та обґрунтуванням суб'єкта господарювання, діяльність якого перевірялася, підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті Регулятора до розгляду акта на засіданні Регулятора.

6. Планові перевірки суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, проводяться не частіше одного разу на рік відповідно до річних планів, які затверджуються Регулятором до 1 грудня року, що передує плановому, та оприлюднюються на його офіційному веб-сайті.

План здійснення заходів державного контролю на відповідний плановий період оприлюднюється на офіційному веб-сайті Регулятора не пізніш як за п'ять днів до початку відповідного планового періоду.

Планова виїзна перевірка проводиться за умови письмового повідомлення суб'єкта господарювання про проведення планового заходу не пізніш як за 10 днів до дня його початку.

Строк проведення планової виїзної перевірки не може перевищувати 15 робочих днів, а щодо суб'єктів малого підприємництва - п'яти робочих днів.

У разі великих обсягів перевірки за рішенням Регулятора строк проведення планової виїзної перевірки може бути збільшений до 20 робочих днів, а для суб'єктів малого підприємництва - до семи робочих днів з внесенням відповідних змін до посвідчення на проведення перевірки.

Щорічно, до 1 квітня, Регулятор готує звіт про виконання річного плану державного контролю суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, за попередній рік, який включається до річного звіту про діяльність Регулятора та підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті Регулятора.

7. Підставою для проведення позапланової виїзної перевірки є:

1) подання суб'єктом господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, письмової заяви про здійснення заходу державного контролю;

2) обґрунтоване звернення фізичної або юридичної особи про порушення суб'єктом господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, її законних прав;

3) обґрунтоване звернення суб'єктів господарювання та споживачів про порушення суб'єктом природної монополії законодавства з питань доступу до електричних/теплових/газових мереж та/або порушення ліцензійних умов;

4) перевірка виконання рішень Регулятора щодо усунення порушень вимог законодавства, прийнятих за результатами планових або позапланових перевірок.

Строк проведення позапланової виїзної перевірки не може перевищувати 10 робочих днів, а щодо суб'єктів малого підприємництва - трьох робочих днів.

У разі великих обсягів перевірки за рішенням Регулятора строк проведення позапланової виїзної перевірки може бути збільшений до 20 робочих днів, а для суб'єктів малого підприємництва - до п'яти робочих днів з внесенням відповідних змін до посвідчення на проведення перевірки.

8. Позапланова невиїзна перевірка проводиться виключно у приміщенні Регулятора або його територіального органу.

Підставою для проведення позапланової невиїзної перевірки суб'єкта господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, є:

1) неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації;

2) неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірних даних у звітності в установлений Регулятором строк або в інших документах;

3) неподання копій документів, засвідчених в установленому законодавством порядку, пояснень та іншої інформації на законну вимогу Регулятора.

Позапланова невиїзна перевірка суб'єкта господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, може проводитися без попередження заздалегідь.

Згода суб'єкта, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, його повідомлення про проведення позапланової невиїзної перевірки, його присутність під час проведення такої перевірки є необов'язковими.

Про результати позапланової невиїзної перевірки (про факти виявлення порушень законодавства та їх перелік або про відсутність порушень) суб'єкт господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, повідомляється рекомендованим листом протягом п'яти робочих днів після підписання акта про результати позапланової невиїзної перевірки.

9. До проведення перевірок Регулятор має право залучати представників інших державних органів, органів місцевого самоврядування за згодою керівників цих органів.

10. Про виявлені під час проведення перевірок факти, що можуть свідчити про порушення законодавства про захист економічної конкуренції або про наявність ознак злочину, Регулятор повідомляє Антимонопольний комітет України або правоохоронні органи відповідно до повноважень, встановлених законом.

Стаття 20. Моніторинг ринків у сферах енергетики та комунальних послуг

1. Регулятор здійснює моніторинг функціонування ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, який забезпечується шляхом проведення аналізу та оцінки, зокрема:

1) рівня прозорості та конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг;

2) рівня та ефективності відкриття ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, рівня конкуренції на оптовому і роздрібному ринках, статистики зміни постачальника і відключень, рівня цін та якості робіт з технічного обслуговування, скарг споживачів, застосування положень договорів, що обмежують конкуренцію на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, а також будь-яких інших практик, що призводять до порушення, спотворення або обмеження конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг;

3) оптових та роздрібних цін на товари (послуги) на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг;

4) порушень та/або обмежень конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, проявів обмежувальної договірної практики на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, включаючи індивідуальні умови договорів з великими непобутовими споживачами і, за потреби, інформує Антимонопольний комітет України про таку практику;

5) виконання суб'єктами господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, своїх зобов'язань відповідно до законодавства;

6) відсутності проявів перехресного субсидіювання між різними видами діяльності, категоріями споживачів (замовників) на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг;

7) стану безпеки постачання енергоресурсів та безперебійної роботи інфраструктури;

8) розроблення та реалізації інвестиційних програм і заходів з інвестиційного планування щодо операторів систем передачі, газотранспортної системи у коротко- і довгостроковій перспективі з метою підвищення ефективності роботи систем і сприяння ринковій інтеграції;

9) інвестицій у генеруючі потужності з метою забезпечення безпеки постачання електричної енергії;

10) дотримання вимог щодо надійності та безперебійності енерго-, тепло-, газопостачання та постачання комунальних послуг, стандартів та вимог до якості обслуговування споживачів;

11) виконання операторами систем передачі та розподілу, операторами газотранспортної та газорозподільних систем їхніх функцій та зобов'язань відповідно до законодавства;

12) дотримання вимог щодо надійності та безперебійності енергопостачання, газопостачання, стандартів якості послуг з енергопостачання, газопостачання, правил управління перевантаженнями, включаючи правила розподілу пропускної спроможності електричних (газових) міждержавних мереж;

13) застосування правил, що регулюють розподіл міжсистемної пропускної потужності і управління перевантаженнями в системах передачі електричної енергії та природного газу, включаючи перевантаження міжсистемних з'єднань, заснованих на зобов'язаннях, взятих Україною відповідно до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства;

14) доступу до мереж для нових генеруючих потужностей, зокрема усунення перешкод, які можуть перешкоджати доступу нових учасників ринків електричної енергії (у тому числі електроенергії, що виробляється з відновлюваних джерел енергії) та природного газу;

15) умов доступу до акумулюючої здатності в системі передачі природного газу (заповнення системи) та інших допоміжних послуг, пов'язаних з природним газом;

16) використання доходів, отриманих від управління перевантаженнями в системах передачі електричної енергії та природного газу;

17) строків, необхідних операторам систем передачі та розподілу для виконання робіт з приєднання та ремонту;

18) своєчасності оприлюднення операторами систем передачі електричної енергії та природного газу інформації щодо міжсистемних з'єднань, розподілу пропускної спроможності таких з'єднань;

19) змін у структурі власності суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики, зокрема суб'єктів господарювання, що виконують функції операторів передачі та розподілу електричної енергії та природного газу;

20) застосування цін і тарифів у сферах, що регулюються;

21) застосування умов для приєднання до мереж нових генеруючих потужностей з належним урахуванням витрат і вигод, пов'язаних з різними технологіями у використанні відновлюваних джерел енергії, а також із розподіленою генерацією та комбінованим виробництвом теплової та електричної енергії (когенерацією);

22) дотримання ліцензіатами ліцензійних умов, у тому числі щодо транскордонних питань;

23) наявності обмежувальних договірних практик, у тому числі виняткових положень, які можуть перешкоджати споживачам укладати договори одночасно з більш як одним постачальником або обмежувати таку можливість;

24) дотримання виконання зобов'язань суб'єктами господарювання, які здійснюють один або більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики або один чи більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики та іншої діяльності;

25) виконання зобов'язань, що стосуються бухгалтерського обліку та публікації фінансової звітності суб'єктами господарювання, які здійснюють один або більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики або один або більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики та іншої діяльності;

26) виконання програм відповідності, прийнятих операторами систем передачі електричної енергії та природного газу, за допомогою яких вони повинні забезпечувати повну юридичну, фінансову, управлінську та операційну незалежність від вертикально інтегрованих підприємств, до яких вони належать, а також від суміжних підприємств, з метою забезпечення недискримінації, прозорості та об'єктивності у функціонуванні енергетичних ринків;

27) технічного співробітництва з операторами системи передачі та/або операторами ринку інших договірних сторін Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

Порядок здійснення моніторингу ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, включаючи період моніторингу, визначається Регулятором.

2. Регулятор оприлюднює результати моніторингу функціонування ринків у сферах енергетики та комунальних послуг на своєму офіційному веб-сайті не пізніше місячного строку після завершення періоду моніторингу.

Стаття 21. Розгляд скарг та врегулювання спорів

1. Регулятор розглядає скарги споживачів щодо порушення їхніх прав та інтересів суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, а також вирішує спори, що виникають між суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, з питань:

1) доступу/приєднання до електричних, теплових та газових мереж, нафто- та продуктопроводів, мереж централізованого водопостачання і водовідведення;

2) дотримання суб'єктами господарювання ліцензійних умов;

3) якості товарів і послуг, що надаються споживачам у сферах енергетики та комунальних послуг;

4) інших питань, розгляд яких віднесено законом до компетенції Регулятора.

2. Регулятор розглядає скарги споживачів відповідно до Закону України «Про звернення громадян». Вирішення спорів, що виникають між суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, здійснюється у порядку, затвердженому Регулятором.

3. Під час розгляду скарг, вирішення спорів Регулятор має право вимагати від суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, копії документів, пояснення та іншу інформацію, необхідні для встановлення фактичних обставин справи та врегулювання спорів.

4. До прийняття рішення по суті спірного питання Регулятор може проводити попередні слухання із залученням заінтересованих осіб та, за потреби, проводити позапланові перевірки.

Порядок проведення попередніх слухань визначається Регулятором.

5. За результатами розгляду скарги, вирішення спорів Регулятор приймає рішення про:

1) припинення порушення суб'єктом господарювання, що провадить діяльність у сфері енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідній сфері;

2) припинення порушення суб'єктом господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, ліцензійних умов;

3) накладення штрафу на суб'єкта господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, у встановленому порядку;

4) припинення розгляду звернення заявника.

Рішення Регулятора надається суб'єкту господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, шляхом надсилання або вручення під розписку.

Рішення, прийняте Регулятором у ході досудового розгляду спору, є обов'язковим до виконання учасниками спору і може бути оскаржене в суді.

Стаття 22. Відповідальність за порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг

1. Суб'єкти господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, несуть відповідальність за правопорушення у сферах енергетики та комунальних послуг, визначені законами України «Про електроенергетику», «Про природні монополії», «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу», «Про засади функціонування ринку електричної енергії України», «Про ринок природного газу», «Про трубопровідний транспорт», «Про теплопостачання», «Про питну воду та питне водопостачання», «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» та іншими законами, що регулюють відносини у відповідних сферах.

Посадові особи суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, несуть адміністративну та кримінальну відповідальність за порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг.

2. За порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг до суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у відповідній сфері, Регулятор може застосовувати санкції у вигляді:

1) застереження та/або попередження про необхідність усунення порушень;

2) накладення штрафу;

3) зупинення дії ліцензії;

4) анулювання ліцензії.

За порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг до посадових осіб суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у відповідній сфері, Регулятор може застосовувати адміністративні стягнення.

3. У разі виявлення порушень законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор розглядає питання відповідальності суб'єкта господарювання, його посадових осіб на своєму засіданні та приймає рішення про застосування до суб'єкта господарювання санкцій та/або застосування адміністративного стягнення до посадової особи такого суб'єкта господарювання. При застосуванні санкцій Регулятор має дотримуватися принципів пропорційності порушення і покарання та ефективності санкцій, які мають стримуючий вплив.

4. Регулятор застосовує штрафні санкції до суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, у розмірах, встановлених цим Законом, законами України «Про електроенергетику», «Про природні монополії», «Про питну воду та питне водопостачання», «Про ринок природного газу», «Про теплопостачання».

Адміністративні стягнення застосовуються до посадових осіб суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення.

5. Суб'єкти господарювання, на яких накладено штраф, зобов'язані сплатити його у 30-денний строк з дня одержання копії рішення про накладення штрафу, крім випадків, встановлених частиною п'ятою статті 13 цього Закону.

За кожний день прострочення сплати штрафу стягується пеня у розмірі 1,5 відсотка суми штрафу. Розмір пені не може перевищувати розміру штрафу, накладеного відповідним рішенням Регулятора.

Суми стягнутих штрафів та пені зараховуються до Державного бюджету України.

Протягом п'яти робочих днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати Регулятору документи, що підтверджують сплату штрафу.

У разі відмови від сплати штрафу та пені їх примусове стягнення здійснюється на підставі відповідного рішення суду за позовом Регулятора, крім випадків, встановлених частиною п'ятою статті 13 цього Закону.

6. Посадові особи суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, несуть адміністративну відповідальність за несвоєчасне надання інформації, необхідної для виконання покладених на Регулятора завдань, ненадання інформації або надання завідомо недостовірних даних, невиконання або несвоєчасне виконання рішень Регулятора в порядку, встановленому Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Стаття 23. Відповідальність Регулятора

1. Збитки, завдані суб'єкту господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, внаслідок прийняття Регулятором неправомірного рішення, дій чи бездіяльності Регулятора, підлягають відшкодуванню в порядку, передбаченому законом.

2. Посадові особи Регулятора несуть персональну відповідальність за зловживання владою або службовим становищем, за бездіяльність, невиконання або неналежне виконання своїх службових обов'язків, у тому числі за розголошення відомостей, що становлять комерційну таємницю, у порядку, встановленому законом.

Стаття 24. Відкритість діяльності Регулятора

1. Регулятор забезпечує відкритість своєї діяльності шляхом:

1) прийняття рішень на засіданнях, які проводяться у формі відкритих слухань, крім випадків, передбачених законодавством;

2) інформування громадськості про плани та результати своєї роботи;

3) забезпечення доступу до інформації і надання інформації за запитами відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації»;

4) проведення громадських обговорень та громадських слухань;

5) оприлюднення на своєму офіційному веб-сайті у формі відкритих даних:

порядку денного засідання Регулятора;

проектів рішень Регулятора разом з обґрунтуванням;

прийнятих Регулятором рішень;

результатів моніторингу ринків у сферах енергетики та комунальних послуг (щокварталу);

актів перевірки суб'єктів господарювання та наданих суб'єктами господарювання зауважень, пояснень та обґрунтувань;

проекту та затвердженого кошторису Регулятора (змін до нього);

річного звіту про роботу Регулятора;

звіту про виконання кошторису Регулятора;

6) оприлюднення на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних публічної інформації у формі відкритих даних, що була отримана для здійснення моніторингу функціонування ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;

7) забезпечення можливості перегляду на своєму офіційному веб-сайті онлайн-трансляції засідань Регулятора, які проводяться у формі відкритих слухань, та доступу до архіву їх записів;

8) представлення Головою Регулятора річного звіту про роботу Регулятора на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Річний звіт про роботу Регулятора має містити, зокрема, інформацію про результати моніторингу ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, планів роботи та результатів діяльності Регулятора, здійснення державного контролю на відповідних ринках, співпраці Регулятора з міжнародними організаціями, регуляторними органами інших держав і Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства.

2. Споживачі та будь-які заінтересовані особи мають право звертатися до Регулятора з питань, що належать до його компетенції. Регулятор розглядає такі звернення та надає відповідь заявникам у встановленому порядку.

3. При Регуляторові діє Громадська рада як постійно діючий консультативно-дорадчий орган, що утворюється з метою залучення громадян до реалізації державної політики щодо регулювання діяльності суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Положення про Громадську раду, зміни до нього погоджуються з Регулятором та затверджуються Громадською радою Регулятора.

Розділ IV
ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем йо-

ЗАКІНЧЕННЯ НА 18-Й СТОР.

ПОЧАТОК НА 14—17-Й СТОР.

го опублікування, крім частини першої статті 11, статті 13 цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2017 року.

2. Для визначення переліку платників внеску на регулювання, сплата якого передбачена статтею 13 цього Закону, Регулятор не пізніше 1 грудня 2016 року формує та оприлюднює реєстр суб'єктів господарювання, які провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, діяльність яких регулюється Регулятором відповідно до цього Закону.

3. До Голови та членів Регулятора, які перебувають на посаді станом на день набрання чинності цим Законом, Президентом України застосовується ротація, згідно з якою члени Регулятора підлягають звільненню у такі строки:

три члени Комісії - не пізніше 6 місяців з дня набрання чинності цим Законом;

два члени Комісії - не пізніше 12 місяців з дня набрання чинності цим Законом;

два члени Комісії - не пізніше 18 місяців з дня набрання чинності цим Законом.

Відповідний план ротації з поіменним списком затверджується Президентом України.

4. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

статтю 188^{21} виключити;

у статті 188^{36}:

у назві і тексті слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» в усіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;

у тексті слова «у сфері теплопостачання і централізованого водопостачання та водовідведення, перероблення та захоронення побутових відходів» замінити словами «у сферах енергетики та комунальних послуг»;

в абзаці другому частин другої і третьої слова «суб'єктів господарювання» замінити словом «суб'єктів»;

статтю 244^{15} виключити;

у статті 244^{18}:

у назві і частині першій слова «Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» замінити словами «Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

у частині другій слова «національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» замінити словами «національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

у пункті 18 частини другої статті 255 слова «національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» замінити словами та цифрами «національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (стаття 188^{36})»;

2) абзац перший частини першої статті 344 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131) після слів «Голову Державного комітету телебачення і радіомовлення України» доповнити словами «члена Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

3) частину першу статті 191 Господарського кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 18-22, ст. 144) після слів «органами виконавчої влади» доповнити словами «державними колегіальними органами»;

4) частину третю статті 8 Закону України «Про оплату праці» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 17, ст. 121; 1997 р., № 11, ст. 89; 2010 р., №№ 41- 45, ст. 529) після слова «суддів» доповнити словами «та членів національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, працівників її центрального апарату і територіальних органів»;

5) у підпункті 2 пункту «а» частини першої статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170; 2010 р., № 49, ст. 571; 2012 р., № 7, ст. 53; 2013 р., № 40, ст. 537; 2014 р., № 23, ст. 874) слова «визначених законодавством» замінити словами «визначених законом», а слова «національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» словами «національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

6) у Законі України «Про електроенергетику» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 1, ст. 1 із наступними змінами):

частину третю статті 13 викласти в такій редакції:

«Ліцензія видається окремо на кожний вид діяльності відповідно до закону»;

у статті 27:

частину другу доповнити абзацами дванадцятим і тринадцятим такого змісту:

«невиконання законних вимог національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, щодо подання копій документів, пояснень та іншої інформації;

інші правопорушення, передбачені законом»;

у частині третій:

в абзаці другому після слів «споживання енергії» доповнити словами «а також неподання копій документів, пояснень та іншої інформації на законну вимогу національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», а слова «до однієї тисячі» замінити словами «від ста до трьох тисяч»;

в абзаці третьому слова «та порушення умов ліцензій» замінити словами «та/або порушення умов ліцензій», а слова «до п'яти тисяч» - словами «від п'ятисот до п'ятдесяти тисяч»;

7) у Законі України «Про природні монополії» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 30, ст. 238 із наступними змінами):

статтю 2 доповнити частиною третьою такого змісту:

«3. Дія положень розділу III цього Закону не поширюється на національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

у частині першій статті 3 після слів «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» доповнити словами «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про ринок природного газу», а слова «Про засади функціонування ринку природного газу» виключити;

абзац перший частини першої статті 4 доповнити словами «з особливостями, встановленими законом»;

у частині першій статті 17:

абзац п'ятий виключити;

доповнити абзацом шостим такого змісту:

«Штрафи на суб'єктів природних монополій, що провадять діяльність на ринках електричної енергії та/або на ринку природного газу, накладаються за порушення та в розмірах, визначених законами України «Про електроенергетику» і «Про ринок природного газу» відповідно»;

8) частину третю статті 6 Закону України «Про політичні партії в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 23, ст. 118 із наступними змінами) доповнити пунктом 10 такого змісту:

«10) члени Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

9) у Законі України «Про питну воду та питне водопостачання» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 16, ст. 112; 2012 р., № 42, ст. 526):

у частині другій статті 18^1 слова «встановлюється спільним рішенням центрального органу виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства, центрального органу виконавчої влади у сфері інвестиційної діяльності та національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» замінити словами «затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

у тексті Закону слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» в усіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;

10) частину другу статті 3 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 9, ст. 79; 2012 р., № 37, ст. 445; 2013 р., № 33, ст. 439; 2014 р., № 33, ст. 1162) доповнити абзацом п'ятнадцятим такого змісту:

«актів національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

11) у Законі України «Про житлово-комунальні послуги» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 47, ст. 514 із наступними змінами):

у частині четвертій статті 5:

в абзаці першому слова «Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» замінити словами «Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

в абзаці другому слова «Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, є державним колегіальним органом» замінити словами «Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, є державним колегіальним органом»;

у пункті 1 частини першої статті 14, в абзаці другому частини третьої статті 31 слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг та національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» у всіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;

12) у тексті Закону України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 20, ст. 278) слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» в усіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;

13) у Законі України «Про теплопостачання» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 28, ст. 373 із наступними змінами):

у частині третій статті 15:

абзац третій викласти у такій редакції:

«Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

абзац четвертий виключити;

у статті 16:

назву, абзаци перший, четвертий та п'ятий викласти в такій редакції:

«Стаття 16. Повноваження національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у сфері теплопостачання

До повноважень національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, належать»;

«ліцензування господарської діяльності з виробництва теплової енергії (крім виробництва теплової енергії на установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії), діяльності з виробництва теплової енергії на теплоцентралях, теплоелектроцентралях, атомних електростанціях і когенераційних установках, транспортування її тепловими мережами, постачання теплової енергії в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами)»;

затвердження в установленому порядку ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії, у тому числі на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії, з транспортування і постачання теплової енергії та порядку контролю за їх додержанням»;

в абзаці шостому слова «ліцензування діяльності яких здійснюється Комісією» виключити;

в абзаці другому статті 16^1 слова «та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії» виключити;

статтю 17 виключити;

частину третю статті 20 викласти в такій редакції:

«Тарифи на виробництво теплової енергії, у тому числі на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії, на транспортування та постачання теплової енергії встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та органами місцевого самоврядування у межах повноважень, визначених законодавством»;

у частині другій статті 26^1 слова «встановлюється спільним рішенням центрального органу виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства, центрального органу виконавчої влади у сфері інвестиційної діяльності та національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» замінити словами «затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

у пункті 2 частини першої статті 31 слова «національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» замінити словами «національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

14) у тексті Закону України «Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 33, ст. 430) слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» в усіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;

15) статтю 18 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 17, ст. 146) доповнити частиною десятою такого змісту:

«10. Комітет, до предмета відання якого належать питання розвитку паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості та електроенергетики, та комітет, до предмета відання якого належать питання житлово-комунального господарства, на основі пропозицій депутатських фракцій (груп) здійснюють підготовку та подають на розгляд Верховної Ради України кандидатури членів Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, які пропонуються Верховній Раді України для призначення відповідно до статті 8 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

16) в абзаці другому частини другої статті 11^1 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 46, ст. 456; 2011 р., № 29, ст. 272; 2012 р., № 7, ст. 53; 2013 р., № 32, ст. 413; 2016 р., № 3, ст. 25) слова «національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» замінити словами «національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

17) частину другу статті 2 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 29, ст. 389; 2014 р., № 36, ст. 1189; 2015 р., №№ 7- 9, ст. 55, № 11, ст. 75, № 28, ст. 236) доповнити словами «державного нагляду (контролю) за дотриманням суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг»;

18) у тексті Закону України «Про газ (метан) вугільних родовищ» (Відомості Верховної Ради України, 2009 р., № 40, ст. 578) слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» в усіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;

19) Регламент Верховної Ради України, затверджений Законом України «Про Регламент Верховної Ради України» (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., №№ 14- 17, ст. 133 із наступними змінами), доповнити статтею 208^3 такого змісту:

«Стаття 208^3. Порядок формування Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

1. Відповідно до статті 8 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» члени Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, визначаються Верховною Радою України за поданням комітетів, до предмета відання яких належать питання розвитку паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості та електроенергетики та питання житлово-комунального господарства.

2. Рішення про призначення членів Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, оформляється відповідною постановою Верховної Ради України»;

20) у Законі України «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 49, ст. 571 із наступними змінами):

пункт 3 частини першої статті 1 після слів «централізованого водопостачання та водовідведення» доповнити словами «послуги з»;

у частині другій статті 2 слова «Законом України «Про природні монополії» замінити словами «Законом України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

у частині першій статті 6:

у пункті 2:

після абзацу другого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

«ліцензування господарської діяльності з перероблення побутових відходів в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами), розроблення і затвердження ліцензійних умов і порядку контролю за їх дотриманням;

ліцензування господарської діяльності з захоронення побутових відходів в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами); розроблення і затвердження ліцензійних умов і порядку контролю за їх дотриманням».

У зв'язку з цим абзаци третій - сьомий вважати відповідно абзацами п'ятим - дев'ятим;

в абзаці п'ятому слова «теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та» виключити;

в абзаці сьомому слова «ліцензування діяльності яких здійснюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» виключити;

у пунктах 5 і 6 слова «перероблення та» виключити;

пункт 7 після слова «водовідведення» доповнити словами «перероблення та захоронення побутових відходів»;

пункт 23 виключити;

у статті 11:

у частині першій слова «та ліцензійних умов» замінити словами «та/або ліцензійних умов відповідно до порядку контролю за дотриманням ліцензійних умов»;

у частині другій:

абзац перший доповнити словами «у визначених законом випадках»;

у пункті 1 слова «за умови виконання вимог порядку здійснення державного нагляду (контролю), передбаченого законом» виключити;

доповнити пунктом 5 такого змісту:

«5) накладати на суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках штрафні санкції відповідно до закону»;

у тексті Закону слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» в усіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;

21) частину шосту статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 34, ст. 343) доповнити словами «або державними колегіальними органами»;

22) частину другу статті 2 Закону України «Про адміністративні послуги» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 32, ст. 409) доповнити пунктом 14 такого змісту:

«14) здійснення державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

23) у тексті Закону України «Про засади функціонування ринку електричної енергії України» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 22, ст. 781) слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» в усіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;

24) у Законі України «Про запобігання корупції» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 49, ст. 2056 із наступними змінами):

пункт 1 частини першої статті 3 доповнити підпунктом «і» такого змісту:

«і) члени державних колегіальних органів»;

примітку до статті 56 після слів «Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку» доповнити словами «Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

25) у Законі України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 23, ст. 158; 2016 р., № 4, ст. 40):

пункт 4 частини першої статті 1 після слів «Кабінету Міністрів України» доповнити словами «іншого уповноваженого законом органу державної влади»;

пункт 2 частини другої статті 6 доповнити словами «якщо інше не встановлене законом»;

у частині першій статті 7:

у пункті 5 слова «крім діяльності з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом (постачання незалежним електропостачальником)» виключити;

пункт 27 викласти в такій редакції:

«27) діяльність на ринку природного газу, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про ринок природного газу»;

доповнити пунктами 31 і 32 такого змісту:

«31) перероблення побутових відходів;

32) захоронення побутових відходів».

5. Кабінету Міністрів України:

протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

до 1 липня 2017 року подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про енергетичного омбудсмена.

6. Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом прийняти нормативно-правові акти, що випливають із цього Закону.

Президент України П. ПОРОШЕНКО.

м. Київ, 22 вересня 2016 року.
№ 1540-VIII.

Оприлюднюється державною мовою на підставі Указу Президента України

Гинуть у вогні

На Херсонщині двоє городян, один із них — безногий інвалід, загинули під час пожежі. Вони мешкали у старій хаті на вулиці Смольний обласного центру і спільно випивали. Вірогідно, після застілля 34-річний інвалід та його друг полягали спати з тліючими цигарками в руках, і від недопалків загорілися речі. Вони уві сні отруїлися чадним газом і вчасно залишити будівлю не змогли, припускають у прес-службі ГУ ДСНС Херсонщини.

За таких самих обставин у Генічеську загинула 58-річна жінка — коли від недопалка зайнявся диван, вона не змогла самотужки з нього піднятися, оскільки потерпала від тяжкої хвороби. Із опіками більше як половини тіла нещасну витягли сусіди, однак за кілька годин постраждала померла у районній лікарні.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.

Херсонська область.

Волонтера нагородили медаллю і прапором

У життєвому активі волонтера Володимира Тутевича із села Підлозці Млинівського району Рівненщини — два з половиною десятки поїздок на охоплений полум'ям війни Донбас. Під час останніх двох вояжів у зону АТО разом із Сергієм Лучаніним із Рівного він власним бусом доправив українським воякам у Красногорівку та Мар'їнку кілька тонн продуктів, а бійцям 128-ї гірсько-піхотної бригади та 92-ї ОМБ — тепловізор вартістю 93 тисяч гривень та майже на 60 тисяч гривень обмундирування, придбаного за кошти підприємця з Рівненщини Віктора Мялика та самого волонтера.

З Донбасу Володимир Тутевич повернувся не з порожніми руками: УПЦ Київського патріархату нагородила його медаллю «За жертовність і любов до України», а командир взводного опорного пункту з позивним «Авокадо» вручив на пам'ять Державний прапор України з автографами та адресами вояків свого підрозділу. За словами Володимира Максимовича, цей презент українських лицарів — найдорожчий з усіх подарунків, які будь-коли одержував.

Віталій ТАРАСЮК.

Млинів
Рівненської області.

Фото автора.

ОГОЛОШЕННЯ

ДЕНЬ

№ 225 (6479) П'ЯТНИЦЯ, 25 ЛИСТОПАДА 2016

Сьогодні в Україні переважно похмуро, подекуди невеликий мокрий сніг. Вітер південно-західний з переходом на північно-західний, 5—10 м/с. Температура вночі 1—6 градусів морозу, на заході від 2 тепла до 3 нижче нуля. Вдень 0—5 градусів зі знаком плюс, на Закарпатті 6—10 тепла.

ЦЬОГО ДНЯ, 25 ЛИСТОПАДА

1810. Народився Микола Пирогов — видатний хірург, анатом і педагог. Створив перший атлас топографічної анатомії людини, засновник військово-польової хірургії, започаткував використання анестезії при оперативних втручаннях. **1905.** Вийшов у світ перший номер газети «Хлібороб» — першої україномовної газети. **1956.** Пішов з життя Олександр Довженко — український письменник, кінорежисер, кінодраматург, художник, класик світового кінематографа. **2004.** Помаранчева революція. У столичному Українському домі зареєструвалися 37 тисяч учасників акції громадянської непокори з інших міст України.

АСТРОПРОГНОЗ НА 28 ЛИСТОПАДА — 4 ГРУДНЯ

Овни. У вас значно загостриться інтуїція, що дасть вам змогу розібратися в багатьох заплутаних справах. Тиждень буде пов'язаний із вирішенням правових питань.

☺ 30, 1 ☹ 28

Тельці. Увесь тиждень у вас буде святковий настрій. Приємних емоцій додасть гарна обстановка вдома, успіхи в діловій сфері й поліпшення матеріального становища.

☺ 29, 3 ☹ 1

Близнюки. Вам слід інакше поглянути на світ, змінити своє ставлення до оточуючих. Сприятливий час для налагодження стосунків у родині, а також домашніх справ.

☺ 30, 4 ☹ 29

Раки. Вам, найімовірніше, доведеться чимало потрудитися, але ці турботи принесуть вам багато задоволення. Адже тільки від вас залежить вибір напрямку руху.

☺ 28, 30 ☹ 2

Леви. Ви будете сповнені сил, тому займіться справами, які потребують швидкого ухвалення рішень і відповідальності. Шукайте корисні заняття для виходу своєї енергії.

☺ 30, 3 ☹ 1

Діви. Цього тижня вам рекомендовано займатися домашнім господарством, наводити лад, купувати предмети інтер'єру й поліпшувати свій житловий простір.

☺ 29, 4 ☹ 2

Терези. Довіртеся поклику свого серця, робіть те, що приносить вам задоволення, а не те, що всі вважають за необхідне. У цей час відкриваються нові грані вашої емоційності.

☺ 28, 1 ☹ 29

Скорпіони. Ви — господар своєї долі. У вас є сили й прагнення, щоб робити кроки вперед, розвиватися і не стояти на місці.

☺ 28, 4 ☹ 2

Стрільці. Почувайтеся легко, не беріть у голову зайвого, не намагайтеся все зрозуміти й усюди встигнути. Просто відпустіть події у вільне плавання.

☺ 30, 2 ☹ 1

Козероги. Вам необхідно рухатися вперед, відкриватися новому. Уже до середини тижня ваші ідеї та прагнення почнуть здійснюватися.

☺ 28, 3 ☹ 29

Водолії. Присвятіть час тому, щоб відпочити й розібратися в собі. Набравшись сил, уже із середини тижня ви можете почати реалізовувати свої ідеї та втілювати мрії.

☺ 1, 4 ☹ 29

Риби. У цей час сильні ваші розумові здібності — використовуйте їх. Займіться плануванням, прорахуйте всі можливі ходи й ситуації.

☺ 2, 3 ☹ 28

СПОРТ

Табло

Футбол. Ліга чемпіонів. Груповий раунд. 5-й тур. 23 листопада.

CHAMPIONS LEAGUE

Група А. «Арсенал» (Англія, Лондон) — ПСЖ (Франція, Париж). 2:2. «Лудогорець» (Болгарія, Разград) — «Базель» (Швейцарія). 0:0.

ПСЖ, «Арсенал» — по 11 очок, «Лудогорець», «Базель» — по 2.

Група В. «Бешикташ» (Туреччина, Стамбул) — «Бенфіка» (Португалія, Лісабон). 3:3.

«Наполі» (Італія) — «Динамо» (Україна, Київ). 0:0.

«Наполі»: Рейна, Гюсай, Альбіоль, Кулібалі, Гулям, Зелінський (Аллан, 78), Діавара, Гамшик, Кальєгон, Інсіньє (Габбіадіні, 66), Мертенс (Джаккеріні, 86). **Тренер** — Мауріціо Саррі.

«Динамо»: Рудько, Морозюк, Хачеріді, Віда, Макаренко, Рибалка, Гармаш, Сидорчук (Оріховський, 67), Ярмоленко, Циганков (Гонсалес, 60), Бесєдін (Мораес, 81). **Тренер** — Сергій Ребров.

Рефері — Овідіу Гацеган (Румунія).

Неаполь. «Сан Паоло». 33 736 глядачів. 17 градусів.

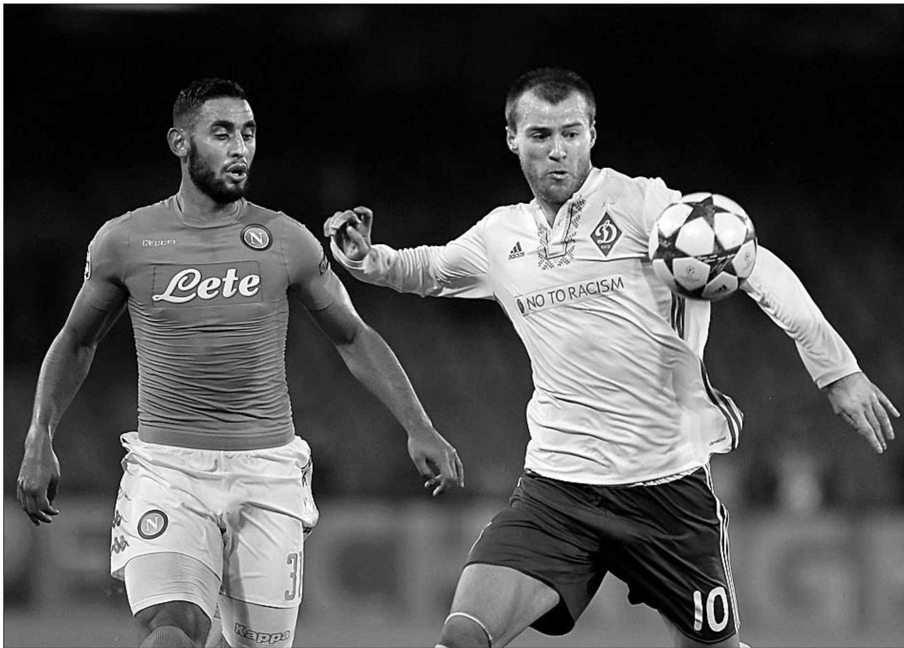
	В	Н	П	М	О
1. «Наполі»	**2**	**2**	**1**	**9 — 7**	**8**
2. «Бенфіка»	**2**	**2**	**1**	**9 — 8**	**8**
3. «Бешикташ»	1	4	0	9 — 8	7
4. «Динамо»	0	2	3	2 — 6	2

Група С. «Боруссія» (Німеччина, Менгенгладбаг) — «Манчестер Сіті» (Англія). 1:1. «Селтік» (Шотландія, Глазго) — «Барселона» (Іспанія). 0:2.

«Барселона» — 12, «Манчестер Сіті» — 8, «Боруссія» — 5, «Селтік» — 2.

Група D. «Атлетіко» (Іспанія, Мадрид) — ПСВ (Нідерланди, Ейндговен). 2:0. «Ростов» (РФ) — «Баварія» (Німеччина, Мюнхен). 3:2.

«Атлетіко» — 15, «Баварія» — 9, «Ростов» — 4, ПСВ — 1.

Продовження, на жаль, не буде...

Київським динамівцям у Неаполі потрібна була лише перемога. Інший результат їх не влаштовував, бо не залишав жодних шансів посісти підсумкову третю позицію. А саме вона давала право надалі виступати в Лізі Європи.

Кияни не програли, але краще діяли в обороні, ніж в атаці. Наступальним діям гостей бракувало гостроти. А без атакувальної настирності, швидких рішень поставлене завдання не виконати.

Після зустрічі тренер киян Сергій Ребров намагався захищати підопічних:

— Сьогодні в нас грало багато молодих футболістів, і для них це великий досвід. Я подякував гравцям у роздягальні. Не думаю, що хтось бачив, як ми прагнули зберегти нічию. Ми грали проти дуже серйозної команди, яка гідно представляє Італію в Лізі чемпіонів. Нам було непросто, але ми майже не давали суперникові створювати моменти завдяки тому, що хлопці діяли збалансовано в атаці й обороні. Однак багатьом із них ще бракує вміння і досвіду гри на такому високому рівні.

Можливо, ми б і погодилися з такими поясненнями. Але не всі гравці нинішнього «Динамо» такі вже геть «жовторотики». Є серед них чимало виконавців, котрі виступають у команді не один день. Тому важко зрозуміти, чому, окрім Ярмоленка, не знаходиться тих, хто б узяв на себе відповідальність притримати м'яч, зіграти нестандартно, віддати передачу, яка б загострила ситуацію...

Тому виникає сумнів, що всі гравці команди по-справжньому профпридатні. Іншими словами, багато хто з них утворює баласт, з яким відомо що треба робити.

***

Стримавши стартовий натиск господарів, «Динамо» вдалося дещо збити темп і організувати кілька атак на ворота Рейни. Спочатку Бесєдін не дотягся до м'яча після подачі Ярмоленка із флангу, а удар Рибалки був неточним.

І тут треба сказати, що динамівцям украй важко давалися переходи від оборони до атаки. Хоча у Реброва, як уже згадувалося, інше бачення ситуації. Варто було нашим футболістам заволодіти м'ячем у центрі поля, як неаполітанці швиденько накривали їх, змушуючи помилятися.

Одне слово, жодних успіхів в атаці. В обороні, щоправда, виходило трохи краще. За жвавим Мертенсом досить уважно стежили Хачеріді та Віда, підстраховуючи один одного. Та й Кальєгону з Інсіньє створити щось небезпечне для нас не вдавалося.

У другому таймі картина на полі не змінилася. «Наполі» атакував, а «Динамо» продовжувало відбиватися. На 55-й хвилині Ярмоленку вдалося прорватися в карний майданчик господарів і викласти м'яч під удар Сидорчуку, який з гострого кута, на жаль, пробив набагато вище воріт.

Час спливав, і в діях гравців «Динамо» замість бажання спробувати створити диво й добути оті бажані три очки почала проявлятися ще більша безпорадність. Поява на полі свіжого Мораеса жодним чином не вплинула на перебіг боротьби. Форвардові лише раз вдалося вирватися на вільний простір, але його удар був украй неточним...

Геннадій **БРАНИЦЬКИЙ** (з Неаполя).

Фото Андрія **ЛУКАЦЬКОГО** (спеціально для «Голосу України»).

Юнаки «Динамо» достроково виграли групу

Футбол. Юнацька ліга УЄФА-2016/17. Груповий етап. Матч 5-го туру. 23 листопада.

Група В. «Наполі» (Італія) — «Динамо» (Україна, Київ). 0:2. Голи: Янаков, 20, Лєднєв, 58. На 50-й хвилині Негро («Наполі») не реалізував пенальті.

«Динамо»: Маханьков, Тимчик, Попов, Петрусенко (Мельник, 88), Дубінчак, Алібеков, Смирний, Янаков (Михайличенко, 63), Шапаренко (Булеца, 68), Лєднєв, Алєксєєв. Тренер — Юрій Мороз.

Турнірне становище після п'ятого туру: «Динамо» — 13 очок, «Бенфіка» (Португалія, Лісабон) — 7, «Наполі» — 4, «Бешикташ» (Туреччина, Стамбул) — 3.

Над номером працювали: Ліна **КУЩ**, Сергій **ВОЛОТКОВСЬКИЙ**, Ольга **ВАУЛІНА**.

Редколегія: Леонід **БРОВЧЕНКО**, Анатолій **ГОРЛОВ**, Сергій **ДЕМСЬКИЙ**, Віталій **ЖЕЖЕРА**, Іван **ІЛЛЯШ**, Світлана **ПИСАРЕНКО**, Віталій **СУДДЯ**.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Засновник — Верховна Рада України
Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.
Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси та передплатна ціна на 2016 рік
Для фізичних осіб:
40224 — 20 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 16 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 50 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 60000.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15 www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 51067

Макет, верстка — редакція газети «Голос України».

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ **ТЕЛЕФОНИ:**
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

Сайт — www.golos.com.ua